SUOMEN LASTEN KIRJOJA

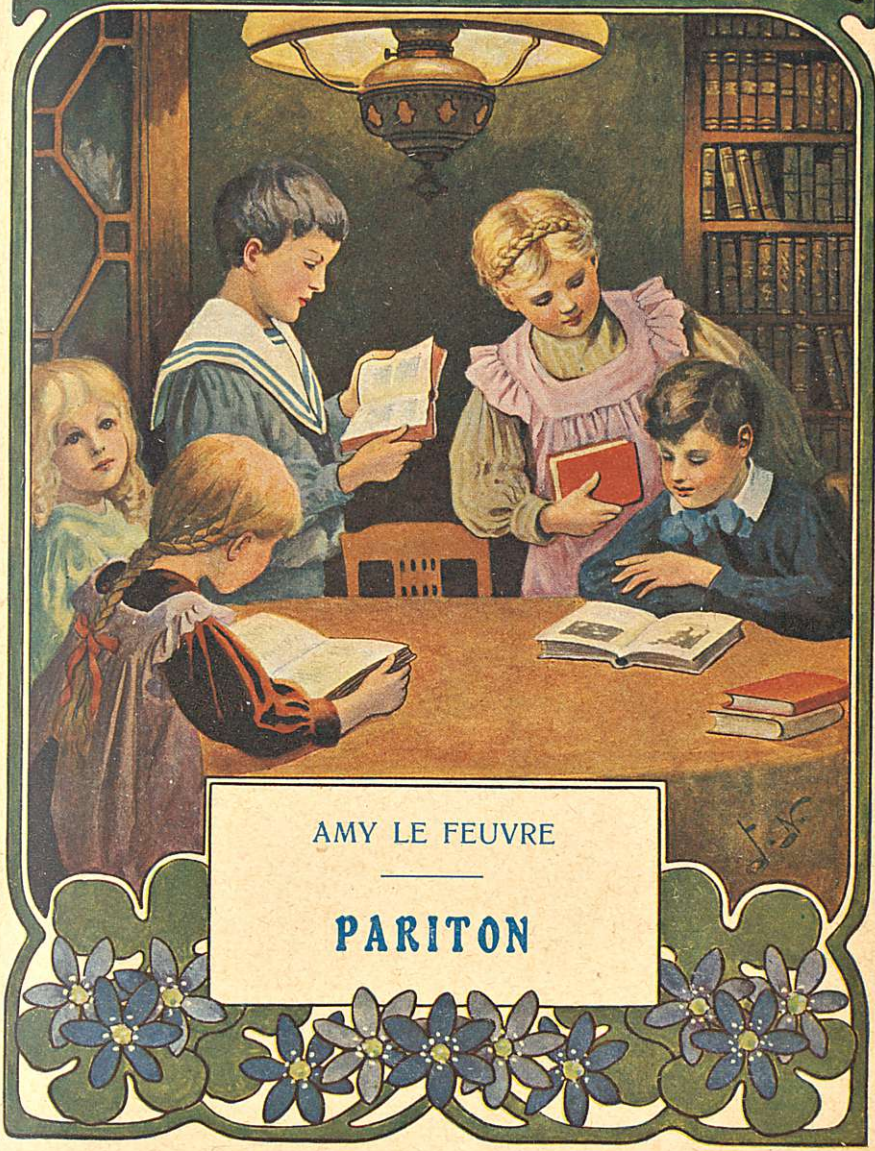

AMY LE FEUVRE

PARITON

PORVOOSSA, WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

SUOMEN LASTEN KIRJOJA VI

KOLMISOINNUN TOIMITTAMA SARJA

PARITON

AMY LE FEUVRE

PARITON

ENGL. ALKUTEKSTIN MUKAAN SUOMENSI

ZAIDA HEINJÄRVI

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOOSSA 1910
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA

I luku.

HÄKKILINTUSIA.

Kello oli täsmälleen neljä kolkkona ja harmaana talvisena iltapäivänä. Stuartin pienoinen lastenkamari näytti kodikkaalta ja hauskalta, sillä loimuava takkavalkea heitti valoaan seinäin heleävärisille tauluille, lattian pehmeälle matolle ja pienokaisten rusottaville kasvoille.

Viisi heitä oli, ja par'aikaa he oleksivat aivan yksin, sillä vanha hoitajatar, joka oli kainnut heitä pienestä pitäin, oli poistunut huoneesta.

Suuren, leveän akkunan luona seisoi yksi pikkutytöistä. Hän katseli lakkaamatta jo hämärtyvälle kadulle, nojaten leukaansa rautaristikkoon, joka oli kiinnitetty akkunan alaosan eteen. Miten lapset vihasivatkaan tuota ristikkoa! Sen rautaisissa poikkitangoissa näkyi pitkin pituutta selvään pienten hampaiden jälkiä, eikä olisi vanki voinut innokkaammin koettaa kiskoa niitä irti kuin lapset. Betty, joka nyt oli puolestaan akkunan ääreen asettunut, oli eräänä iltapäivänä saanut osakseen suurta suosiota, kun sinne tänne kiemurreltuaan onnellisesti sai pistetyksi pienen tummakiharaisen päänsä läpi ristikon ja voi siten esteettä katsella ohikulkijoita.

Mutta seuraukset eivät olleet yhtä hupaiset, sillä syystä tai toisesta ei Bettyn päällä ollutkaan niin suurta halua sisään kuin ulos, ja kun hoitajattaren tyly käsi ennätti apuun, sai pienoinen pääparka tietysti kokea ankaraa rutistelua, ja Bettyn palkkana nerokkuudestaan oli päänsärky ja kuiva leivänpala illalliseksi.

Betty oli hoikka, hento, pieni olento, jolla oli suuret, siniset silmät ja pitkät, tummat silmäripset. Pehmeät kiharat ympäröivät hänen pieniä kasvojaan, joissa oli melkein juhlallinen ilme; mutta liikkeiltään hän oli kuin elohopeaa, ja vaikka Stuartin lapset olivat tunnetut kepposistaan ja uhkarohkeista tempuistaan, voitti Betty kuitenkin kaikki toiset.

Nyt hän kääntyi äkkiä, huoaisten helpotuksesta.

»Hän tulee», sanoi hän, »vanha Bag tulee. Tänään on minun vuoroni!»

Ei kukaan vastannut. Kaksoset Bobby ja Billy, pikkupojat, jotka vasta aivan äskettäin olivat saaneet polvihousut mekkojen asemesta, leikkivät täydessä touhussa leikkikaluineen nurkassa. Douglas ja Molly istua kyyröttivät matalalla piirongilla, päät niin lähekkäin, että saattoi arvata heillä olevan salaisuuksia keskenään.

Betty kävi hieman alakuloiseksi.

»Vanha Bag on tulossa», hän toisti, »ettekö kuule kelloa?»

»Meillä on muuta tekemistä», sanoi Douglas ja katsahti ylös, »emme välitä tänään sämpyläin jutuista».

»Mutta lupasittehan eilen, kun siirsitte kertomukseni täksi päiväksi, että sen sijaan tänään kuuntelisitte. Nyt olette pahoja! Minä kuuntelen aina teidän kertomuksianne.»

»Kerro juttusi pienokaisille, he kyllä kernaasti kuuntelevat.»

Tämä oli tehdyn vääryyden lisäksi vielä loukkaus, ja kun siis kaksoset tulla tallustelivat Bettyn luo, käänsi tämä heille uhmaten selkänsä, ja pettymyksen kyyneleet sumensivat hänen silmiänsä.

»Hän itkee!» kuulutti Bobby ja väänteli ja käänteli pikku päätään voidakseen oikein nähdä Bettyn kasvoihin.

Betty kääntyi kiivaasti, ja ankara töykkäys heitti kumoon Bobbyn, joka kaatuessaan löi päänsä pöydän jalkaan. Siitä syntyi hirmuinen huuto ja yleinen mellakka, ja hoitajatar syöksyi sisään ottamaan selvää syyllisestä häntä rangaistakseen. Betty talutettiin häpeällä pois pieneen huoneeseen, jonka lapset tunsivat »arestin» nimellä. Lasten setä, nuori kaartinkapteeni, oli antanut sille tuon nimen, mutta oikeastaan se oli säiliö, missä lämmitysjohdon avulla kuivattiin liinavaatteita. Se oli pieni, neliskulmainen suoja, jossa oli vain pöytä ja tuoli, akkuna, joka oli liian korkealla lasten siihen ulottua, ja molemmin puolin huonetta lukitut astiakaapit. Hoitajatar käytti sitä rangaistessaan lapsia pienemmistä rikoksista, ja kun hän oli vakavamielinen nainen, pani hän tavallisesti pikku vangit oppimaan ulkoa raamatunlauseita sillä välin kuin kärsivät rangaistustaan.

»Nyt olet täällä illalliseen saakka etkä pääse pois, ennenkuin olet oppinut ulkoa jonkun raamatunlauseen ja ilmottanut olevasi pahoilla mielin, että vihapäissäsi työnsit kumoon pikku veljesi. Jo neljännen kerran tällä viikolla täytyy minun sulkea sinut tänne, ja nyt on vasta torstai. Minulla on sinusta enemmän vaivaa kuin kaikista toisista yhteensä. Sinun pitäisi todella hävetä!»

Betty nyyhkytti katkerasti, ja kun hoitajatar läksi

pois ja kiersi oven lukkoon perässään, heittäytyi lapsi lattialle.

»Tämä on hävytöntä! Kaikki tyyni on Mollyn ja Douglasin syytä. He lupaavat eivätkä pidä lupaustaan; kertomukseni oli paljon hauskempi kuin Mollyn. Tiedän, että he olisivat siitä pitäneet, jos vain olisivat saaneet sen kuulla; mutta he luulevat aina, etten minä osaa mitään.»

Bettyn surun selitykseksi on kerrottava, että Stuartin lapsilla oli tapana joka iltapäivä odottaa sämpyläin myyjää kiertomatkaltaan palaavaksi, ja kun hänen kellonsa ääni kuului kadulta, he vuorotellen kertoivat toinen toisilleen kaikista niistä eri taloista, joissa sämpyläin myyjä kävi, ja niistä onnellisista, jotka olivat saaneet tarjottimelta jo hävinneet sämpylät. Neljän ja viiden välillä olivat lapset aina jouten, ja jos yhä lisääntyvä hämärä hillitsikin heidän levottomia silmiänsä, niin olivat pikku aivot sitä toimeliaammat. Satujen kertominen oli heidän vakituisena huvinaan, ja sämpylöitten ihmeelliset seikkailut jokapäiväisillä kiertomatkoillaan saivat pikku parven pysymään tyynenä ja huvitettuna, kunnes illallisaika joutui. Bettyn kertomukset olivat yhtä hyvät kuin vanhempien sisarustenkin, ja siten hänen lapsen-oikeudentuntoaan oli nyt loukattu. Mutta aikansa virrattuaan kuivuvat kyyneleet tavallisesti, ja kohta istua kyyröttikin pikku tyttönen pöydän ääressä oppiakseen läksynsä. Hän käänteli raamattua lehti lehdeltä, kunnes ennätti Ilmestyskirjaan, tuohon ihmeelliseen, salaperäiseen kirjaan, joka niin suuresti kiinnittää ja ilahduttaa lapsen mieltä, vaikka maailman viisaat lukevat sitä hämmästyksellä ja kauhulla. Muutaman silmänräpäyksen etsittyään löysikin Betty lauseen opittavak-

seen, ja kun hoitajatar myöhemmin tuli sisään, lausui hän erehtymättä ja loistavin silmin, voitonriemuisella äänellä: »Ja minä sanoin hänelle: 'Herrani, sinä tiedät sen'. Ja hän sanoi minulle: 'Nämä ovat ne, jotka tulevat siitä suuresta ahdistuksesta, ja he ovat pesseet viittansa ja valkaisseet ne Karitsan veressä'.»

»Nytpä olit kiltti tyttö. Oletko myös pahoillasi?»

»Olen», kuului jotensakin hajamielinen vastaus, sillä Bettyn mieli oli valkopukuisen joukon luona. Ja mitenkä hän olisikaan voinut uskoa hoitajattarelle ankarasti työskenteleväin pikku aivojensa ajatuksia tuosta lauseesta, jonka sisällön hän oli painanut sydämeensä ja sieluunsa.

»Muista», sanoi hoitajatar vakavasti, »ettei yksikään tottelematon lapsi, joka riitelee ja tappelee, milloinkaan pääse taivaaseen.»

»Eikö sittenkään, vaikka he tulisivat siitä suuresta ahdistuksesta?» kysyi Betty nopeasti.

Mutta hoitajatar ei kuullut, ja Betty palasi valoisaan lastenkamariin, missä toiset, jotka jo istuivat teepöydän ympärillä, riemuiten ottivat hänet vastaan.

»Molly ja minä olemme keksineet uuden leikin», ilmotti Douglas. Hän oli vaaleaverinen, kiharapäinen poika, jolla oli viattomat lapsenkasvot, erityinen taito keksiä maailman vallattomimpia kujeita sekä luja tahto, jonka edessä toiset taipuivat.

Molly oli myöskin vaalea, hänellä oli pitkä, kullankeltainen tukka, joka ulettui aina vyötäisiin asti. Hänen pääominaisuuksiaan olivat suuri itsensähillitsemiskyky ja kaiken ujouden puute.

»Minä olen vanhin», oli hänellä tapana mielihyvällä selittää, ja hän vaati itselleen todellakin kaikki vanhimman oikeudet. Hän oli kuitenkin lempeä ja

myöntyväinen luonteeltaan, niin että hänen ympäristönsä oli helppo häntä ohjata.

»Leikitäänkö sitä sisässä vai ulkona», kysyi Betty innostuneena.

»Sisässä tietysti, me opetamme sen sinulle illallisen jälkeen.»

»Äitisi tahtoo, että menette illallisen jälkeen vierashuoneeseen», puuttui hoitajatar puheeseen, »sinä, Douglas, ja Molly».

Molly näytti tyytyväiseltä, vaan ei Douglas. Vihdoin pani hän pois voileipänsä ja loi hoitajattareen mitä viehkeimmän katseen.

»Miksi ovat aika-ihmiset aina niin ikäviä? Kaikki he ovat samanlaisia, paitsi Harry setä: hirveän ikävystyttäviä.»

»Ehkä heillä on niin vähän iloja», sanoi Molly miettivästi, »ei leikkejä eikä leikkikaluja. Eivät he ikinä usko eivätkä aavista, miten hupaista meillä on.»

»Ja he ovat niin kankeasäärisiäkin ja kompastuvat heti vaatteisiinsa, kun yrittävät juosta!»

Se oli Bettyn ääni.

»Heidän puheensa, sehän se on niin typerää», jatkoi Douglas. »He näyttävät koko hauskoilta, kunnes rupeavat puhumaan. Tulen hirveän uniseksi, kun minun täytyy heitä kuunnella.»

»Menenkö ehkä sinun sijastasi vierashuoneeseen tänä iltana?» kysyi Betty innokkaasti.

»Älkää puhuko tyhmyyksiä; ei lasten sovi hammastella aika-ihmisiä. Sinulta ei kysytty, Betty neiti. Douglas menköön ja käyttäytyköön hyvin!»

»B:t eivät ole kyllin suuret päästäkseen lastenkamarista», huomautti Douglas, vallaton välke silmissään. Se sattui Bettyssä arkaan kohtaan, kun hänet näin

luettiin pikkulapsiin, sillä hän oli vain vuotta nuorempi Douglasia. Tämä oli jo kauan sitten tarttunut pilaan, jota isä kerran oli tehnyt kolmen nuorimpansa nimistä, ja siitä pitäin kiusottanut sillä Bettyä.

»B on baby *) — baby Betty, baby Bobby ja baby Billy — babyjen pitää mennä nukkumaan.»

Betty töykkäsi vihaisena Douglasia pöydän alitse, mutta ei sanonut mitään.

Lopun iltaa hän oli hyvin hiljainen; mutta kun hän ja Molly olivat kunnolleen päässeet sänkyihinsä ja huoneessa oli aivan äänetöntä, kysäisi hän: »Molly, tiedätkö, mitä tarkotetaan ahdistuksella?»

»En oikein», kuului empivä vastaus. »Luulen, että se on jotain hirmuista. Miksi kysyt sitä?»

»Onko se jotain sen tapaista kuin pimeä laakso, jota Kristitty 'Kristityn vaelluksessa' kulki, tai niinkuin oma keksimämme 'aaveluola', muistathan?»

»Eiköhän se lie jotain sinnepäin.»

»Se on olemassa matkalla taivaaseen», kuiskasi Betty kauhunsekaisella äänellä. »Niin on raamatussa.»

Syntyi hiljaisuus; sitten sanoi Molly:

»Kirjastossa on kirja, josta sen saat selville. Siinä on jok'ikisen sanan merkitys. Se on mainio tekele, sanoo isä.»

»Pyydänpä, että herra Roper ottaa sen minua varten esiin.»

Ja tämän ajatuksen tyynnyttämänä kääntyi Betty pielustallaan ja vaipui heti makeaan uneen.

---

*) Baby (äänn. beibi) on englantilainen sana ja merkitsee pikkulasta. Suom. muistutus.

Herra Stuart oli parlamentin jäsen, ja kun hän koko sielullaan antautui toimiinsa, oli hänellä kaupungissa oleskellessaan liian paljon työtä, jotta hän olisi ennättänyt paljonkaan ajatella lapsiaan. Suurimman osan päivästä hän vietti kirjastossa hiljaisen nuoren sihteerinsä seurassa, jota lapset pitivät viisauden ja opin perikuvana. Rouva Stuart näki lapsiaan yhtä vähän kuin miehensä; toimikuntien kokoukset ja myyjäiset sekä hänen monen monet alempain kansankerrosten siveellisen tilan parantamista tarkottavat lempituumansa, joiden etunenään hän itse asettui, nielivät kokonaan hänen aikansa. Ei hän ollut välinpitämätön äiti, hän oli vain ylen toimelias, puuhakas nainen, joka valittuaan kaikinpuolin kunnollisen ja luotettavan hoitajattaren täydellä luottamuksella myös jätti tälle lastensa kasvatuksen. Ja yhteiskunnallisilta ja hyväntekeväisyysharrastuksiltaan ei hänelle jäänyt kuin nimeksi aikaa pienokaisiaan varten. Nuori kotiopettajatar tuli joka päivä pariksi tunniksi opettamaan kolmea vanhinta, mutta pääasiallisesti oli lasten »koko maailmana» lastenkamari. Ja kun parlamentin istunnot päättyivät ja isä ja äiti läksivät joko mannermaalle tai Skotlantiin, lähetettiin lapset hoitajattariensa keralla johonkin rauhalliseen merenrantakaupunkiin.

Seuraavana päivänä hiipi muuan pieni olento kirjaston ovelle. Betty tiesi, että isä oli ulkona, ja herra Roper ei koskaan ajanut pois lapsia. Koputettuaan ujosti astui hän sisään. Hän näytti hyvin suloiselta, seisoessaan siinä takkavalkean loimuavassa valossa yllään ruskea samettimekko ja suuri valkoinen poimukaulus.

»No», sanoi herra Roper, kääntyen pulpettinsa äärestä, »mitä haluat tänään, Betty?»

»Tahtoisin erään isäni kirjoista», sanoi lapsi totisena. »Sen nimi on »Mainio tekele», ja siinä on sanottu mitä kaikki merkitsee.»

»Jospa todella sellainen kirja olisi olemassa!» sanoi nuori mies, hymyillen alakuloisesti. »Mitähän ajatuksia sinä nyt hautonet pikku päässäsi?»

»Tahtoisin vain saada selvää eräästä sanasta.»

»Sanasta! Voi sitä lasta! Tarkotat siis tietosanakirjaa?» Ja herra Roper nauroi hyväntahtoisesti ottaessaan paksun kirjan hyllyltä ja pannessaan sen pöydälle lapsen eteen.

»Autanko sinua sitä etsimään?»

»Sanaa »ahdistus» haluaisin. En oikein tiedä miten se tavataan.» *)

Herra Roperilla ei ollut tapana kysellä, ja se se juuri sai lapsen kääntymään hänen puoleensa. Bettyn luonteessa oli omituisesti sekotettua avomielisyyttä ja itseensäsulkeentumista. Hän antoi vapaaehtoisesti luottamuksensa, mutta jos häneltä kyseltiin, saattoi tapahtua, että hän äkkiä kävi umpimieliseksi. Herra Roper haki hänelle sanan ja Betty luki vaivaloisesti: »vaiva, huoli, suuri suru».

»Merkitseekö ahdistus kaikkea tätä?» kysyi hän.

»Merkitsee», oli vastaus.

»Herra Roper, voivatko pienet lapsetkin joutua ahdistukseen?»

»Voivat kyllä, vai mitä itse luulet?»

»Minun täytyy siihen joutua, jos tahdon päästä taivaaseen» sanoi Betty vakavasti ja läksi huoneesta.

---

*) Englantilaisille lapsille on tavaaminen vaikeata, sillä englanninkielen kirjotustapa on kovin monimutkainen.
Suom. muistutus.

Huoahtaen ja samalla hymyillen toisti nuori mies lapsen sanat asettaessaan kirjaa takaisin paikoilleen.

II luku

»LUONTO-ÄITI.»

Muutamia päiviä myöhemmin tuli rouva Stuart lastenkamariin, juuri kun hoitajatar auttoi pikku tyttöjä riisuutumaan. Rouva Stuart oli menossa vieraisille ja näytti hyvin kauniilta pehmeässä, helmikoristeisessa puvussaan. Hän oli pitkä ja komea; hiukset olivat yhtä kullanhohteiset kuin Mollyn, mutta kasvojen ilme kylmänpuoleinen.

Hän istuutui mukavaan nojatuoliin takkavalkean ääreen, ja kysyi:

»Mikä Bettyä nyt taas vaivaa? Onko hän ollut tottelematon?»

Betty seisoi pitkässä yöpaidassaan pienen sänkynsä luona, kädet nyrkissä, punastuvissa kasvoissaan päättävä ilme.

»Hän on itsepäinen, kuten aina», sanoi hoitajatar suuttuneella äänellä, »tavallisesti hän panee maata ennen Mollya, mutta tänä iltana hän sai olla ylhäällä vähän myöhempään ja siksi on hän nyt tietysti niin vastahakoinen kuin suinkin. En tiedä mitä hänelle tekisin, vitsaa hän tarvitsisi.»

Bettyn siniset silmät siirtyivät hoitajasta äitiin, aivan kuin hän olisi hakenut tältä apua ja lohdutusta, käsi heltisi nyrkistä ja pikku suu vavahti hieman.

»Menetkö, äiti, tänä iltana vieraisille? Saanko tulla sinua suutelemaan?»

Se oli Mollyn ääni. Hän oli juuri kömpimäisillään pikku sänkyynsä, vaan läksi luvan saatuaan hieman ujona äitinsä luo.

»Varo pukuani!» sanoi rouva Stuart hymyillen, mutta kietoi sitten käsivartensa pikku olennon ympärille, suuteli lasta ja lähetti hänet varsin onnellistuneena nukkumaan. Kaikki lapset jumaloivat äitiään, joskin kaukaa vain.

»No tulehan tänne, Betty; mitä olet tehnyt? Miksi en koskaan voi tulla lastenkamariin ilman että paikalla saan kuulla valituksia tähtesi?»

»Tahdon olla kiltti nyt», sanoi Betty, luoden silmänsä maahan ja lähestyi hitaasti takkavalkeaa.

»Hän ei tahtonut rukoilla iltarukoustaan», sanoi hoitajatar ankaralla äänellä.

»Miksi et tahdo rukoilla, Betty, vaikka hoitajatar käski sinua?»

»Siksi, että Molly rukoili juuri silloin.»

»Mutta mitä se siihen kuuluu?»

Betty ei vastannut.

»Vastaa, Betty!»

Lapsi katsahti pikaisesti ympäri huonetta; hoitajatar oli poistunut. Hän työnteli levottomana pikku jalkaansa edestakaisin pitkin pehmeää, pitkäkarvaista mattoa ja sanoi sitten melkein kuiskaten:

»Jumala ei voinut kuulla molempia yhtä-aikaa ja minä tahdoin, että hän kuulisi minua.»

Rouva Stuart tuijotti ensin hämmästyneenä tyttöseensä ja purskahti sitten sydämelliseen nauruun.

»Sinä olet oikea pikku hölmö, Betty. Mene nyt ja rukoile heti, niin että pääset sänkyyn. Olen tullut tänne puhuakseni hoitajanne kanssa.»

Betty hiipi pois. Äidin nauru oli loukannut häntä

enemmän kuin hoitajattaren torumiset. Oli kovaa, kun oli tullut ilmaisseeksi sisimmät tunteensa ja niille oli naurettu! Sen tunsi Bettyn pieni, tuntehikas sydän, joskin omalla himmeällä, epäselvällä tavallaan.

»Tahdon, että Jumala kuuntelee yksinomaan minua silloin kuin rukoilen», ajatteli hän, kun hetkistä myöhemmin laski pienen päänsä pielustalle. »Olenkohan minä hyvin häijy? Minä en tahdo rukoilla, jollei Jumala minua kuule.»

»Tahtoisin puhua kanssanne», sanoi rouva Stuart, kun hoitajatar jälleen tuli huoneeseen. »Pääsiäisen jälkeen aiomme mieheni ja minä lähteä ulkomaille; mieheni ei ole oikein terve, ja lääkärit ovat vaatineet häntä matkustamaan jonnekin muualle. Tahtoisin lähettää lapset teidän kanssanne maalle kesäksi. Kerroitte minulle joku aika sitten entisestä kodistanne; veljennehän sitä nyt hoitaa? Luuletteko, että hänellä olisi sijaa teille kaikille?»

Hoitajatar punastui ilosta.

»Hänellä ei ole lapsia, rouva, ja talo on suuri ja tilava; hänen vaimonsa kirjoitti vähän aikaa sitten, että he haluaisivat kesävieraita. Olen varma, että he mielellään ottaisivat meidät vastaan. Seutu on erinomaisen terveellinen.»

»Luulen, että tämä soveltuu hyvin», jatkoi rouva Stuart miettiväisenä. »Tulemme viipymään poissa ainakin kuusi kuukautta, lapset näyttävät kalpeilta, ja maalaiselämä on tekevä heille hyvää. Antakaa heidän olla vapaudessaan, he palaavat sitten lukuihinsa uusin voimin. Neiti Grant sanoi tänä aamuna, että hänen täytyy jättää opetuksensa kesken — hänen äitinsä on sangen sairas — niin että kun ottaa kaikki asianhaarat lukuun, on tämä suunnitelma erittäin hyvä. Kirjotta-

kaa siis veljellenne ja kysykää, voiko hän huhtikuun loppupuolella ottaa teidät kaikki luokseen asumaan. Ja ilmottakaa sitten minulle mitä hän vastaa.»

Rouva Stuart nousi lähteäkseen; hänen käyntinsä lastenkamarissa eivät milloinkaan kestäneet kauvan. Hoitajatar poistui hänen kerallaan.

»Betty», sanoi Molly innoissaan, »kuulitko: me saamme matkustaa maalle!»

»Kuulin. Ei läksyjä, saamme juoksennella vapaana, voi, niin hauskaa!» Betty kiikutti ihastuneena kutrista päätään edestakaisin ja sanoi sitten houkuttelevasti: »Molly, anna tämän jäädä meidän keskinäiseksi salaisuudeksemme; ei puhuta mitään Douglasille eikä kaksosille.»

Ehdotusta sieti miettiä; Molly kohosi istualleen ja näytti hyvin tuumivalta.

»Minulla ei milloinkaan ole ollut salaisuuksia kanssasi», pyyteli Betty. »Douglasilla ja sinulla on monta. Minulla ei ole koskaan ketään, jonka kanssa voisin pitää salaisuuksia.»

»Hyvä, saanpa nähdä.» Mollyn ääni kuului hieman mahtavalta. »Sanon sen sinulle huomenna. Oi, miten maalla tulee olemaan ihanaa! Ja vielä hoitajattaren kotona, joka on aivan kuin satukirja, täynnä vasikoita ja lampaita, ja hevosia, ja ankkoja, ja kananpoikia, ja heinäkuormia, ja porsaita!»

»Ja lammikkoja, ja hedelmäpuutarhoja, ja hunajaa, ja mansikoita, ja kermaa joka päivä», jatkoi Betty.

Tyttösten puhelu oli innostuksesta käynyt yhä äänekkäämmäksi, eivätkä he huomanneet, miten lastenkamarin ovi hiljaa avattiin.

»Mitä elämää te pidätte! Kerrotteko satuja?»

Se oli Douglas. Hän nukkui viereisessä huoneessa ja oli herännyt tyttöjen puheluun.

»Hiljaa! Hoitajatar voi kuulla. Istuudu tähän sängyn reunalle», sanoi Molly, »niin saat kuulla».

»Mutta Molly, senhän piti olla meidän kahdenkeskinen salaisuutemme!»

»Douglas ei kerro siitä. Sitä paitsi tulee hoitajatar kyllä siitä meille puhumaan; hän tiesi, että olimme valveilla ja kuulimme kaikki tyyni.»

Bettyltä pääsi pieni huokaus, mutta sitten oli hän kuitenkin yhtä innokas kuin Molly kertomaan veljelleen tuosta hauskasta uutisesta.

Douglas kuunteli pyyhkäisten kiharoita otsaltaan ja räpytellen unisia silmiään.

»Pääsiäiseen on vielä pitkä aika», hän sanoi viimein. »Onhan vielä talvi. Ja lopulta ei siitä varmaankaan tule yhtään mitään.»

»Nyt on jo helmikuu», sanoi Molly hieman pettyneenä, kun Douglas niin rauhallisesti otti vastaan tämän ihmeellisen uutisen.

»Jos minä tulen mukaan», jatkoi Douglas miettivällä äänellä, »niin pyydän isältä pyssyn, ja sitten ammuskelen joka päivä kaniineja ja lintuja».

»Sitten olet julma ja häijy poika», päätti Betty harmistuneena. »Minä aion ottaa kiinni jok'ikisen kaniinin, jonka näen ja kesytän ne.»

»Minäpä lasken ne jälleen irti», härnäsi Douglas, otti Mollyn pielustan ja heitti sillä voimiensa takaa Bettyä. Tämä viskasi sen heti takaisin, ja nyt alkoi hurja tyynysota. Mollykin otti siihen mielihyvällä osaa — mutta voi! Innoissaan sattui Betty horjahtamaan vesikannua vasten, joka oli valmiina lasten aamupesua varten; hän putosi päistikkaa lattialle, ja kan-

nun sisältö tulvi hänen ylitseen ja koko matolle. Douglas pakeni suinpäin huoneeseensa ja Molly sänkyynsä, niin että kun hoitajatar riensi sisään, oli Betty jälleen pääsyyllinen. Pukiessaan Bettyn ylle kuivan yöpaidan, hoitajatar päästi tunteensa valloilleen läksyttäen lasta oikein perinpohjaisesti, ja Betty hiipi lopuksi vuoteeseensa ihmetellen itsekseen, oliko hän todellakin »häijyin ja vallattomin lapsi koko maailmassa», vai voivatko aika-ihmisetkin joskus erehtyä.

Seuraavina päivinä ei puhuttu muusta kuin tuosta aiotusta matkasta maalle, mutta kun viikko kului viikon perästä ja kevät tuntui vielä olevan kaukana, asettui lasten kiihko, ja heidän koko huomionsa kiintyi jälleen jokapäiväisiin opintoihin, kävelyihin ja leikkeihin.

Mutta viimein joutui kuitenkin pääsiäinen, ja silloin alkoivat matkapuuhat. Neiti Grant läksi lomalleen, ja Sofia rukka, aputyttö, oli pahemmassa kuin pulassa, sillä hänen piti hoitajattaren käskystä pitää lapsia rauhallisina ja estää heitä pääsemästä lähelle tämän järjestäessä matkatavaroita.

Kun sitte herra Roper eräänä iltapäivänä läksi kirjastosta, tapasi hän Bettyn lohdutonna portailla istumassa.

»Mikä nyt?» hän kysyi hyväntahtoisesti.

»Me matkustamme huomenna», kuului vastaus, »ja kaikki on ylösalaisin. Douglas ja Molly ovat olleet jalopeuroina jo tuntikausia, ja Bobby ja Billy ovat apinoita, ja minä olen ihminen. Olen siihen niin väsynyt, mutta he eivät anna minun vaihtaa osaa. Olen särkenyt kannun ja kulhon ja vähällä olin työntää kumoon koko astiakaapin; sitten kaasin maksaöljyä Billyn päälle ja panin sekaisin hoitajattaren ompelukorin, ja

sitten juoksin piiloon ja niin jouduin tänne. Te ette voi uskoa, kuinka on väsyttävää, kun on neljä eläintä yhtaikaa takaa ajamassa!»

Herra Roper istuutui Bettyn viereen rappusille ja nauroi sydämellisesti.

»Pikku metsästäjä parka!» hän sanoi. »Ja mitä sanoo hoitajatar tästä myrskystä, joka raivoo hänen ympärillään?»

»Oi, hän ja äiti ovat sänkykamarissa. Sofia juoksentelee meitä hakien. En tiedä mikä hän oikeastaan on olevinaan, mutta kun näin hänet viimeksi, istui hän kuivaamassa Billyn hiuksia ja itki.»

Betty näytti hyvin totiselta, ja herra Roper lakkasi nauramasta. »Oletko sinä, Betty, viime aikoina ajatellut ahdistusta?» kysyi hän.

Betty nyökäytti päätään.

»Olen, kyllä, useastikin», vastasi hän pikaisesti; mutta sitten sulkeutuivat huulet lujasti, ja herra Roper ymmärsi, ettei hän tällä kertaa saisi sen enempää tietää.

»Matkustatteko maalle, herra Roper?» kysyi Betty sitten.

»Oi, en. En ole kylliksi rikas saadakseni sellaista lomaa kuin mikä sinua odottaa. Mitä aiot tehdä koko ajan? Sinun pitää tulla takaisin parempana ja viisaampana, Betty.»

»Miksi niin?»

»Siksi, että kun tulet takaisin, olet kuusi kuukautta vanhempi, ja vanha Luonto-äiti on paras opettaja sellaisille kuin sinä. Hän tulee antamaan sinulle monta hyvää opetusta, jos vain pidät silmäsi ja korvasi auki.»

Betty pani silmänsä selälleen.

»Asuuko hän siellä hoitajattaren kodissa? Hän ei

ole koskaan hänestä puhunut. Emme huoli opettajattarista maalla. Kuinka tunnette hänet?»

»Tunsin hänet hyvin pikku poikana, ja silloin rakastin häntä. Pidän hänestä vieläkin, mutta työni sitoo minut kaupunkiin eikä minulla juuri koskaan ole tilaisuutta tavata häntä.»

»Hän on siis hyvin vanha», sanoi Betty ihmeissään.

»Hyvin vanha, ja kuitenkin näyttää hän joka vuosi nuoremmalta ja kauniimmalta. Sinä saat nähdä hänet kauneimmillaan. Saat kertoa hänestä sitten minulle, kun tulet takaisin kotiin.»

»Sanonko teiltä terveisiä, kun hänet tapaan?»

»Sano», virkkoi nuori mies, hymyillen vieressään istuvalle totiselle tytölle.

Mutta nyt kuului hirmuista melua. Molly ja Douglas syöksyivät portaita alas.

»Täällä hän on!» Missä olet ollut? Bobby on lyönyt reiän päähänsä, ja Sofia juoksi paikalla hoitajatarta hakemaan, ja hoitajatar torui tietysti, niin että meistä oli paras luikkia tiehemme. Herra Roper, ajatelkaapas, me matkustamme huomenna maalle.»

»Ettekö tule joskus tervehtimään meitä, herra Roper?»

»Herra Roper, onko totta, että talonpojat aina ovat paitahihasillaan? Douglas sanoo niin, ja niin on kuvissakin.»

»Voikohan siellä ampua hirviä ja metsäkarjuja. Kertokaa, kertokaa!»

Herra Roper vastasi pikaisesti kysymyksiin ja puikki tiehensä. Hän oli vaatimaton, hiljainen mies, joka ei oikein ymmärtänyt noita vilkkaita lapsukaisia. Betty oli hänen lemmikkinsä; hänen kanssaan hän

aina oli valmis puhelemaan, mutta toiset väsyttivät häntä.

Hoitajattarelta pääsi helpotuksen huokaus, kun hän seuraavana päivänä oli onnellisesti saanut pikku joukkonsa rautatievaunuun.

Sofiaa ei otettu mukaan. Mutta lisääntyneen vaivan ja edesvastuun, joka täten tuli hoitajattaren osalle, korvasi hänelle ilo nähdä taas vanhaa kotiaan.

Lapset erosivat vanhemmistaan tyynesti. Rouva Stuart painoi vielä kerran hoitajattaren mieleen määräyksensä matkan varalta, ja isä lahjotti lapsille, kaikille viidelle, kirkkaan rahan — mikä teki heidät entistään halukkaammiksi lähtemään.

»Lapsilla ei juuri ole tunteita», virkkoi herra Stuart vaimolleen katsellessaan lasten säteileviä kasvoja, kun nämä vaunun akkunaan kerääntyneinä huiskuttivat jäähyväisiksi vanhemmilleen.

»Sitä helpommin vain pääsevät elämän läpi», vastasi rouva Stuart, ja ehkäpä nuo sanat olivat hänen oman luonteensa avain.

III luku.

ENKELI.

Oli kaunis toukokuun iltapäivä. Viikko sitten olivat lapset saapuneet maalle. He olivat nyt koolla puutarhassa, jossa hedelmäpuut parhaillaan olivat lumivalkoisissa ja punertavissa kukkapuvuissaan. Kaksoset kiikkuivat matalalla omenapuunoksalla, Douglas

istui korkealla kirsikkapuunhaarassa, ja tytöt loikoivat nurmikolla. Keskustelu oli kuten tavallisesti täydessä vauhdissa.

»Nyt olemme nähneet kaikki tyyni», selitti Douglas päättävällä äänellä, »ja nyt täytyy meidän etsiä seikkailuja — ihmiset joutuvat aina maalla seikkailuihin».

»Minkälaisiin seikkailuihin?» kysyi Molly sävyisästi.

»Heille tulee vastaan vihaisia härkiä, tai he eksyvät metsiin tai hukkuvat lampiin», sanoi Douglas.

»Minä en aio joutua mokomiin seikkailuihin.»

Bettyn ääni oli vakava.

»No, mitä sitten aiot?»

»Minä aion keksiä jotain aivan yksin. Minä lähden etsimään erästä.»

»Ketä sitten?» kysyi Molly uteliaana.

»Häntä, josta herra Roper puhui ja jolle hän lähetti terveisiä. Se onkin meidän salaisuutemme, herra Roperin ja minun, ja minä en aio kertoa sitä teille.»

Betty kieritteli itseään ihastuneena nurmikolla, kun näki toisten hämmästyneet kasvot ympärillään.

»Se on vain jotain, jonka hän itse on keksinyt», sanoi Douglas, kun oli päässyt pahimmasta hämmästyksestä. »Kuulkaa ennen minun tuumiani. Näettekö nuo suuret puut tuolla kukkulalla? Siellä on oikea metsä. Minä menen sinne, jos hoitajatar huomenna iltapäivällä lähettää meidät ulos sillä aikaa kun hän itse nukkuu päivällisunta, ja teidän täytyy tulla mukaan, tytöt.»

»Me myös!» sanoi Bobby, joka oli kuunnellut tarkkaavasti.

»Kyllä, jos jaksatte kävellä niin kauaksi, ja jos ette puhu siitä hoitajattarelle.»

»Miten kaukana se on? Peninkulmanko päässä?» kummeksi Molly, joka olisi ollut valmis kulkemaan miten pitkälle hyvänsä, jos vain veli olisi käskenyt.

»Oh, sinne on matkaa vain parin kolmen pellon yli, sanoo Sam.»

Sam oli eräs talon rengeistä, josta oli jo tullut Douglasin hyvä ystävä.

»Niin, nähkääs, hän on maailman reippain ja oivallisin poika», oli Sam'illa tapana selittää muulle talonväelle.

»Jos metsä on kaunis, niin tulen ehkä mukaan», sanoi Betty. »Meidän täytyy kaikkien säästää jotain päivällisestä evääksemme, sillä sitten kun olemme perillä, pidämme kestit.»

Se kuului viehättävältä; ja lopun päivää keksittiin keinoja, miten päästä esteettä ikävöityyn metsään, sekä neuvoteltiin mitä otettaisiin mukaan evääksi.

Mutta voi! Seuraavana päivänä ilmotti hoitajatar aikovansa ottaa Douglasin ja Mollyn kanssaan erään ystävänsä luo, joka asui vähän matkan päässä talosta, ja niin täytyi metsäretki siirtää.

Betty pyysi päästä mukaan, mutta hoitajatar ei luvannut.

»En voi ottaa mukaani kuin kaksi teistä, ja heidätkin otan oikeastaan vain siksi, etteivät olisi kotona kepposia keksimässä. Rouva Giles on luvannut hoitaa »pienokaisia», ja sinä saat huvitteleida yksin.»

Kun toiset olivat menneet, tunsi Betty itsensä perin hylätyksi. Hän meni lämpimään keittiöön, missä rouva Giles, hyväsydäminen, iloinen nainen, paraikaa leipoi. Kaksoset leikkivät nurkassa kissanpoikasilla. Betty asettui pöydän ääreen katselemaan. Vihdoin kysyi hän ujosti:

»Rouva Giles, tunnetteko erään hyvin kauniin opettajattaren, joka asuu täällä?»

»Opettajattarenko? Kylässä noin neljännespeninkulman päässä täältä asuu neiti Tyler; mutta hän ei ole suurenarvoinen. Pitääkö sinun ottaa tunteja?»

»Ah, eihän toki», huudahti Betty, »juuri siksihän en puhu siitä kenellekään, mutta tahtoisin niin mielelläni tavata hänet, sillä minulla olisi hänelle asiaa. En luule, että hän on neiti Tyler. En muista hänen nimeään. Hän on sekä nuori että vanha yhtä haavaa ja hyvin kaunis.»

Rouva Giles nauroi. »Nuori ja vanha yhtä haavaa! En koskaan ole kuullut moista; kun tulemme vanhoiksi, niin ei totta tosiaan nuoruus enää ole jäljellä. Olenko minä mielestäsi tuon naisen näköinen?»

»Te olette kyllä hyvin vanha», sanoi Betty hitaasti, »ette ollenkaan nuori, mutta teidän punaiset poskenne ovat hyvin kauniit.»

Rouva Giles nauroi taas, ja Betty läksi keittiöstä sanoen: »Menen ulos katsomaan, ehkä tapaan hänet tiellä.»

Ja niin hän läksi kirkkaaseen auringonpaisteeseen, kulki apilasniityn poikki ja meni veräjästä valkoiselle, tomuiselle maantielle. Hän astui eteenpäin, milloin poimien kukkia tienvierestä, milloin kurkistellen yli aitojen pieniä lampaita, vasikoita ja varsoja, jotka temmelsivät viheriäisellä niityllä. Kaikki oli hänestä uutta ja ihastuttavaa. Lintujen laulu, puiden täysinäiset ummut, kirkas, sininen taivas, raitis, puhdas ilma, kaikki täytti hänen pienen sydämensä ilolla ja onnella. Siinä kulkeissaan hän unhotti sekä ajan että etäisyyden. Vihdoin hän tuli kirkon luo;

sen ympärillä kasvoi varjoisia lehmuksia, joiden latvoissa varikset pitivät alituista rähinää.

Betty pelkäsi vähän variksia, ne olivat niin suuria, vahvoja ja mustia, ja hän luuli, että ne nokkisivat häntä sääriin, mutta kun hän oli hyvin väsyksissä ja hiostunut ja kirkkotarhan porttikin oli auki, hiipi hän kuitenkin lehmusten vilpoisaan siimekseen. Hänen pikku jalkansa johtivat kirkon edustalle, ja kun hän huomasi oven puoli-avoimeksi, meni utelias lapsi sisään ja seisoi nyt pelonsekaisen ihailun valtaamana viileässä, hiljaisessa holvissa. Se oli kaunis, vanha kirkko; värillisten ikkunoiden läpi loi aurinko punaisia ja sinisiä, kultaisia ja purppuraisia valojuovia ijäkkäille seinille ja tammipenkeille.

Bettystä tuntui kuin olisi hänet äkkiä muutettu toiseen maailmaan, ja juuri tämä ympäristön uutuus ja omituisuus vaikutti häneen suurella tenhovoimalla. Hitaasti kulki hän ympäri kirkkoa; hän katseli jokaista muistotaulua ja hautapatsasta ja koetteli turhaan saada selvää niiden kirjotuksista. Mutta yhden ääressä viipyi hän kauemmin: se oli makaavassa asennossa lepäävän pienen tytön kuva. Valkoiseen marmoriin hakatun tytön kädet olivat ristissä ja niiden lomassa oli lilja, silmät olivat kiinni, ja kiharainen tukka ympäröi otsaa ja hartioita niin luonnollisen näköisenä. Aivan sen yläpuolella oli ikkuna, jossa oli kaunis lasimaalaus: Vapahtaja, joka ottaa pienet lapset syliinsä. Ikkunan alla oli yksinkertaisin mustin kirjaimin:

Violet Russellin muistoksi.
Kuollut kuuden vuoden vanhana.

»Sallikaa lasten tulla minun tyköni ja älkää kieltäkö heitä, sillä senkaltaisten on taivaan valtakunta.»

Betty veti syvään henkeä. Hän vaipui syviin mietteisiin. Hän olisi tahtonut omakseen tuon pikkutytön, joka makasi siinä niin hiljaa ja kauniina, auringonsäteiden valaessa hänen ylitseen kultaista, purppuraista hohdettaan, mutta vieläkin mieluummin hän olisi ollut joku niistä onnellisista lapsista, joita Vapahtaja piti sylissään. Hän pani kätensä ristiin ja katseli kyynelsilmin; voikukat ja sinikellot putoilivat huomaamattomina maahan.

»Oi Jumala, minä tahdon tulla kiltiksi! Minä tahdon tulla kiltiksi!»

Siinä oli kaikki, mitä sanoin lausuttiin; mutta Hän, joka sen kuuli, Hän katsoi tuohon ylitsevuotavaan lapsen sydämeen ja tiesi, mitä sanojen takana piili. Kauan seisoi tyttönen siinä, ennenkuin hän läksi hitain askelin kulkemaan pitkin käytävää.

»Olen hyvin väsynyt», mumisi hän itsekseen, »istuudunpa vähäksi aikaa tuolle penkille».

Ja muutamassa silmänräpäyksessä oli hän jo kiivennyt sille ja vaipunut syvään uneen.

Pian näki hän unissaan ihanan valkopukuisen joukon; hän näki myös tuon pienen kalpean, hiljaisen tytön kulkevan kohden kultaista valta-istuinta. Betty koetti seurata, mutta hänen jalkansa eivät kantaneet. Sitten alkoi kuulua ihanaa soittoa. Yhä selvemmin ja lähempää se kuului, kunnes hän äkkiä vavahtaen aukaisi silmänsä ja huomasi missä oli. Mutta olikohan kaikki tyyni vain unta? Soiton sävelet kuuluivat yhä hänen korvissaan. Betty nousi ja kurkisti yli korkean penkin laidan. Tuolla, urkujen ääressä, istui nuori tyttö, loihtien esiin sellaisen sointu- ja laulutulvan, että publeksi valveutunut lapsi oli kuulevinaan taivaallisia säveliä.

Betty kuunteli sanoja henkeään pidättäen, sanoja, jotka hän niin hyvin tunsi ja jotka aina olivat hänen mielessään: »Nämä ovat ne, jotka tulevat siitä suuresta ahdistuksesta, ja he ovat pesseet viittansa ja ne valkaisseet Karitsan veressä.»

Se oli ihana ylistysvirsi, ja ääni, joka sitä lauloi, helähteli kirkkaasti. Laulaja oli nuori — sen Betty huomasi — ja kun hänen äänensä ikäänkuin riemuiten kohosi korkeuteen ja urut säestivät humisten, näki lapsi, että tuon nuoren tytön silmät olivat täynnä kyyneliä.

»Se on enkeli», kuiskasi hän. Kun viimeiset sävelet olivat häipyneet ja hiljaisuus jälleen vallitsi kirkossa, ja Betty näki, että »enkeli» nojasi kasvojaan käsiinsä ikäänkuin rukoillen, hiipi hän hiljaa pois ja suuntasi jälleen askeleensa tomuiselle tielle, koko matkan itkeä nyyhkyttäen. Tämä oli ollut melkein liikaa hänen tuntehikkaalle luonteelleen; hän oli aina ollut äärettömän ihastunut soittoon, mutta harvoin oli hän kuullut muuta kuin posetiivinsoittoa Lontoon kaduilla, ja siitä oli tämä soitto yhtä etäällä kuin taivas maasta.

Matka kotiin oli pitkä, mutta Betty ei sitä huomannut. Oliko Jumala lähettänyt enkelin laulamaan hänelle? Oliko mahdollista, että myöskin hän, Betty, kerran saisi olla valkopukuisessa joukossa? Jospa hän vain saisi joutua ahdistukseen! Olikohan tuo pieni tyttö, joka makasi niin kalpeana ja hiljaa, tullut ahdistuksesta? Nämä ja tämänkaltaiset kysymykset valtasivat kaikki hänen ajatuksensa.

Kun Betty tuli kotiin, oli hän hyvin hiljainen. Muut olivat juuri asettumassa teepöydän ympärille, kun hän tuli, ja rouva Giles veti helpotuksen huokauksen hänet nähdessään.

»Me kummeksimme juuri, minne olit hävinnyt. Etkö ole väsynyt? Näytät ihan menehtyneeltä.»

»Minulla on ollut ihana iltapäivä», oli lapsen vastaus, ja hänen silmänsä loistivat kysyjää vastaan, mutta sen enempää heidän ei onnistunut houkutella esiin hänestä, vaikka pikkupojat koettivat panna parastaan saadakseen uteliaisuutensa tyydytetyksi.

Seuraavana päivänä satoi; mutta Stuartin lapset eivät milloinkaan olleet askaroimista vailla, ja kun he saivat luvan oleksia koko iltapäivän suurilla, tyhjillä ylisillä, ei heidän ihastuksellaan ollut mitään määrää.

Kun he vihdoinkin olivat aivan uupuneet tyhjennettyään kaikki leikkivarastonsa, istuutuivat he lattialle lepäämään.

»Minä kerron teille sadun», sanoi äkkiä Betty.

»Sepä hyvä, alota paikalla.»

Betty asettui istumaan nurkkaan, nojautuen seinää vastaan. Hän pani kätösensä ristiin ja tuijottaen uneksivasti vanhaan hirteen, joka kulki ullakon poikki ja oli täynnä hämähäkinverkkoja, hän alkoi:

»Oli kaunis päivä taivaassa —»

»Siellä on aina kaunista», keskeytti Douglas arvostelevalla äänellä.

»En ole milloinkaan sanonutkaan muuta. Älä keskeytä minua. Oli kaunis päivä taivaassa, ja enkelit lauloivat ja soittivat harppuja. Mutta yksi enkeleistä näytti siltä kuin hän olisi kaivannut jotain. Silloin kysyi Jumala, mitä hän kaipasi.

»Oi», sanoi enkeli, »tahtoisin niin mielelläni mennä tänään maan päälle».

»Mitä siellä tekisit, oi enkeli?»

»Tahtoisin siellä soittaa ja laulaa pienille lapsille.»

Silloin antoi Jumala hänelle luvan lentää alas maahan. Ja hän lensi alas ja muutti vaatteensa —»

»Minkälaiset vaatteet hän puki ylleen?» kysyi Molly kiihkeästi.

Betty mietti hetkisen. »Hän pani päähänsä olkihatun ja harmaan puvun ylleen. Hän irrotti siivet hartioiltaan ja pani ne kokoon.»

»Ja minne hän pani siivet?» kysyi Douglas.

»Hän pani ne erääseen kaivoon», oli nopea vastaus. »Se oli tietysti kuiva kaivo, ja sinne hän laski myöskin valkoiset vaatteensa ja kruununsa. Hän pani ne kääröön, johon kirjotti nimensä.»

»Mikä oli hänen nimensä?» kysyi Bobby.

Betty rypisti kulmakarvojaan. »Se oli tietysti raamatullinen nimi, Mirjam, luullakseni. Hänestä oli maan päällä hyvin kuuma, sillä aurinko paahtoi kovin, ja hän mietti kenelle laulaisi. No, hän kulki pitkin tietä ja näki kirkon, siellä näytti hänestä olevan niin hyvä olla ja niin meni hän sisään. Kirkossa oli hämärää ja viileätä ja hiljaista, mutta suloista, ja siellä oli punaisia ja sinisiä ja keltaisia ja sinipunervia auringonsäteitä ja kauniita maalatuita akkunoita ja valkoisia marmorikuvia kaikkialla, ja siellä oli niin hiljaista, että uskalsi ainoastaan kuiskata ja kulkea varpaisillaan. Ja mitä luulette hänen vielä nähneen?»

Kaikkien silmät olivat suunnattuina Bettyyn, kun hän nyt hiljensi äänensä kuiskaukseksi:

»Hän näki pienen nukkuvan tytön.»

»Jatka», sanoi Douglas kärsimättömästi, kun Betty yhä oli vaiti.

»Silloin ajatteli enkeli, että hän laulaisi tuolle pienelle tytölle aivan hiljaa. Hän nousi suurten urkujen luo ja rupesi soittamaan ja laulamaan. Miten kaunista

se oli! Hän lauloi niinkuin taivaassa lauletaan, ja silloin heräsi tyttönen ja kuunteli.»

»Mistä hän lauloi?» kysyi Molly.

»Hän lauloi taivaasta, ja kaikista ihmisistä ja kaikista lapsista, jotka olivat tulleet suuresta ahdistuksesta. Ja sävelet nousivat ylös kirkon holviin, ja hänen äänensä tuli voimakkaammaksi ja voimakkaammaksi ja yhä lempeämmäksi ja lempeämmäksi, ja soitto kävi myöskin yhä lempeämmäksi, ja viimein oli kaikki hiljaa.»

»Jatka. Mitä teki pikku tyttö?»

»Pieni tyttö meni kotiin — ja itki varmaankin.»

»Ja nyt sinäkin itket! Miten tuhma sinä olet!»

Betty pyyhkäisi kätösillään silmiänsä ja viskasi päätään uhmaillen. »Siinä on koko kertomukseni», sanoi hän.

»Mikä typerä juttu! Saat luvan keksiä sille lopun.»

»Niin, sinä saat luvan jatkaa. Me autamme sinua.»

»Pukiko enkeli jälleen ylleen oikeat vaatteensa?»

»Kyllä», sanoi Betty huoahtaen, »hän puki ne päälleen ja palasi taivaaseen. Ja Jumala kysyi häneltä, mitä hän oli toimittanut maan päällä. Ja hän kertoi Jumalalle, että se pikku tyttö niin mielellään tahtoisi tulla taivaaseen, jos hän vain saisi.»

Bettyn ääni petti; hän hiipi nurkastaan ja heittäytyi alassuin lattialle, niin että toiset eivät voisi nähdä hänen kasvojaan. Mutta seuraavassa silmänräpäyksessä hän huusi toisille: »Rotta! Otetaan se kiinni!»

Tuossa tuokiossa olivat lapset jaloillaan, ja nyt alkoi hurja ajo, ja Betty melusi kaikista enin. Ja kun hoitaja vähäistä myöhemmin tuli sisään, kömpi pieni satujenkertojatar paraillaan katonrajassa pitkin tammipölkkyä toisten suureksi ihastukseksi, jotka seisoivat alhaalla katselemassa.

Hoitajatar uskalsi tuskin hengittää, kun hän näki tuon rohkean yrityksen, mutta odotti, kunnes se oli päättynyt, otti sitten Bettyn syliinsä ja vieden hänet pois antoi hänelle kelpo selkäsaunan, mikä kokonaan hiljensi Bettyn lopuksi iltaa.

IV luku.

SEIKKAILULLA.

Seuraavana päivänä tehtiin metsäretki. Hoitajatar oli pannut lapsille suuret esiliinat eteen ja lähettänyt heidät niityille leikkimään. Pikku parvi läksi kulkemaan, ilosta uhkuen. Kaksoset marssivat urheasti, siinä varmassa uskossa, että tapaisivat kaikenlaisia villipetoja ja saisivat kokea mitä pöyristyttävimpiä seikkailuja.

Matka oli jotensakin pitkä, mutta vihdoinkin saavuttiin perille. Täällä täytyi kuitenkin pysähtyä, sillä nyt vasta lapset huomasivat, että »metsää» ympäröi oja ja tiheä pensaikko.

»Siellä on linna ja linnassa prinsessa, ja siksi ei kukaan saa sinne tulla», vakuutti Douglas, »mutta me löydämme kyllä jostain kolon ja kömmimme siitä sisään».

Ja se oli pian tehty. Ihastuksella katselivat lapset pieniä, koukertelevia polkuja, viheriäisiä sammalpenkkejä ja tuuheita, varjoisia puita ja pensaita, jotka näyttivät olevan täynnä eloa ja iloa. Douglas oli ihan haltioissaan.

»Nyt etsimme jonkun paikan, joka saa olla kotimme, ja sitten katsotaan mitä ruokaa meillä on.»

Valittiin siimeinen paikka erään tammen juurella. Muutamia pullia, vanukkaankappale, korppuja ja muutamia sokeripaloja poimittiin nyt esiin taskuista ja jätettiin Douglasille, joka käärittyään ne paperiin pani ne varmaan talteen tammen onttoon runkoon.

»Nyt», sanoi hän, »täytyy meidän erota ja mennä etsimään seikkailuja. Ja kun olemme joutuneet seikkailuihin, palaamme tänne ja kerromme toinen toisillemme mitä olemme kokeneet, ja sitten pidämme kestit.»

»Mutta jos emme joudukaan minkäänlaisiin seikkailuihin?» kysyi Betty epäröiden.

»Silloin täytyy mennä eteenpäin, kunnes jotain tapahtuu. Ja sitä paitsi on metsä täynnä vaaroja. Minä aion joutua hirmuisiin seikkailuihin. Meidän täytyy mennä kaksittain. Molly ja minä menemme tätä tietä, kaksoset tuota, sinä, Betty, saat mennä yksinäsi, sillä sinä olet pariton.»

»Aina pitää minun mennä yksinäni», mumisi Betty, »se ei ole oikein».

Bobby ja Billy seisoivat käsikädessä, katsellen pelokkaina, joskin päättävän näköisinä tietä, joka oli määrätty heille.

»Mutta jos me tapaamme krokodiilin?» kysyi Billy ja loi siniset silmänsä isoon veljeen.

»Silloin täytyy teidän se tappaa tai juosta tiehenne», selitti Douglas. »Sitä paitsi ei krokodiileillä ole tapana elää metsissä.»

»Entä jos eksymme?» tuumi Bobby.

»Jos teitä pelottaa, niin ei teidän tarvitse mennä, vaan jääkää sen sijaan tänne, siksi kunnes me pa-

laamme», puuttui puheeseen Molly, jonka omatunto ei ollut ihan selvillä siitä, oliko oikein laskea pikkupoikaset noin vain omin neuvoin menemään.

Mutta se antoi kaksosille rohkeutta. Hekö pelkureita? Ehei! Ja niin tallustelivat he tiehensä, julistaen äänekkäästi tappavansa jokaisen vastaantulijan.

Bettykin läksi. Hän tuli alakuloiseksi ajatellessaan tuota seikkaa, josta häntä niin useasti muistutettiin: että hän oli sisarusten joukossa »viides pyörä».

»Toivoisin, että meillä olisi vielä yksi», sanoi hän itsekseen. »Näin on meitä joko yksi liikaa tai yksi liian vähän. On niin ikävä olla aina yksin.»

Mutta pian hän unohti oman itsensä, kun näki etäämpänä pakoon pujahtelevia kaniineja, ja kukat polun vierillä ja uusi ympäristö riittivät täyttämään hänen mielensä. Kohta loppui kuitenkin polku; hän oli äkkiä hienon rautalanka-aidan edessä, joka sulki tien. Hän empi hetkisen, mutta päätti sitten kulkea suoraan eteenpäin ja kiipesi suurella vaivalla sen yli. Toisella puolen oli ruoho pehmeämpää ja polku leveämpi. Vähän matkan päässä oli penkki ja kauempana pitkä ruohokäytävä, jonka molemmin puolin oli puita ja sen päässä rautaportti vanhassa kivisessä muurissa.

»Minun täytyy päästä tästä portista», ajatteli hän itsekseen, »muuten täytyy minun kiivetä muurin yli. Mitähän lie sen toisella puolella? Ehkä linna, jossa asuu noita-ukko tai jättiläinen, tai prinssi ja prinsessa — en palaa ennenkuin olen saanut sen tietää. Se on minun seikkailuni. Mutta olen hyvin väsynyt. Istun hiukkasen levähtämään, ennenkuin jatkan.»

Ja kohta makasi Betty pitkällään nurmikolla ja laski innokkaasti suurta kevätesikköryhmää.

»Kaksikymmentäyksi, kaksikymmentäkaksi, kak-

sikymmentäkolme — oi, niin sääli. Siinä on pieni raukka, joka on pariton, niinkuin minäkin!»

»Mitä sinä teet, lapsi?»

Betty hypähti pystyyn. Hänen edessään seisoi komea, vanha nainen, puettuna suureen olkihattuun ja mustaan pitsihuiviin. Hänen musta silkkipukunsa kahisi joka liikkeestä. Toinen käsi nojasi keppiin ja toisessa oli suuri päivävarjo. Kasvot olivat yhtä jäykät ja kylmät kuin hautakivien kukilla tuolla pienessä kyläkirkossa, ja ääni oli tyly ja käskevä.

Ihmeellisiä ajatuksia lennähti Bettyn pikku aivojen läpi. Oliko hän haltijatar, vai kuningatar, vai prinsessa? Tahi olikohan hän ehkä tuo vanha opettajatar, josta herra Roper piti niin paljon?

Kysymys toistettiin vielä kerran samalla tylyllä äänellä, ja Betty katsoi säikähtyneenä ylös vastatessaan:

»Minä laskin kevätesikköjä nähdäkseni, oliko joku niistä pariton.»

»Ja miksi sinä tunkeudut minun yksityiselle alueelleni?»

»En tietänyt, että oli kielletty tänne tulemasta», änkytti Betty, »maalla on kai metsä jokaisen oma, ja minä en ole vielä tullut teidän porttienne sisäpuolelle, vaikka aioin kyllä sitäkin koettaa».

»Ja mitä aioit siellä tehdä, jos saan luvan kysyä?»

»Minä — minä olin ulkona joutuakseni seikkailuihin, minun täytyy saada jotain aikaan, ennenkuin palaan.»

»Ehkä olisi parasta, että sanoisit minulle kuka olet.»

Ääni kuului vähemmän tylyltä, ja Betty rohkaisi itsensä. Vanha nainen kuunteli häntä tarkkaan ja näytti

huvitetulta; hän ihan hymyili, kun Betty vakavin katsein kysyi häneltä aivan viattomasti:

»Ette suinkaan te ole prinsessa, vai mitä?»

»En, en ole prinsessa», sanoi hän, »mutta tämä on minun yksityinen puistoni enkä voi sallia lasten siellä juoksentelevan miten tahansa».

»Ja emmekö milloinkaan saa tulla tänne takaisin?» kysyi Betty vakavan näköisenä. »Me olisimme niin varovaisia, emme edes poimisi kukkastakaan, jos vain tahtoisitte antaa meidän joskus olla täällä. Nähkääs, emme ole milloinkaan ennen nähneet metsää, olemme vain kertomuskirjoistamme lukeneet niistä. Ja saduissa saavat lapset käydä niin usein kuin tahtovat metsän läpi, jolleivät vain häijyt jättiläiset tai noitaukot estä heitä.»

Vanha rouva seisoi hetkisen ääneti; sitten sanoi hän:

»Miten monta teitä on?»

»Neljä, paitsi minua. Ensiksikin Molly ja Douglas ja sitten Bobby ja Billy — minä olen pariton.»

»Miksi juuri sinä?»

»Siksi että Molly ja Douglas ovat vanhimmat ja he ovat aina yhdessä, ja Bobby ja Billy ovat kaksoset ja ovat vain pikkulapsia. Äiti sanoo heitä aina »pienokaisiksi». Minä olen keskimäinen enkä kuulu suuriin enkä pieniin. Nähkääs, leikeissämme olemme tavallisesti kaksittain, ja silloin täytyy minun aina olla yksinäni. Mollylla ja Douglasilla on aina niin paljon salaisuuksia keskenään, ja silloin on jäljellä vain pienokaiset, joiden kanssa puhua, ja he ovat ainoastaan neljän vuoden vanhat — aivan liian nuoret minulle.»

»Kai sinulla on sitten joku nukki tai jotain muuta,

jolla lohdutat itseäsi? Minulla oli tapana, pienenä ollessani, leikkiä nukilla.»

»En minä juuri välitä nukista», sanoi Betty pudistaen päätään. »Tahdon jotain elävää, joka osaa itse liikkua. Kotona on meillä suuri lammaskoira, jonka nimi on Ruff. Sen kanssa leikin joskus, mutta se pitää enemmän Douglasista kuin minusta. Sam sanoo, että se on aina ihastunut poikiin.»

»Tahtoisitko hyvin mielelläsi tulla rautaportin sisäpuolelle?» kysyi vanha rouva, katsellen Bettyä, silmissään jonkunmoinen hellyys, vaikka ilme suun ympärillä oli yhtä jäykkä ja totinen kuin ennenkin.

Bettyn kätönen sukelsi luottamuksella hänen käteensä.

»Oi, kiitos, kyllä! Ja ettekö tahdo sanoa, kuka olette? Minusta te melkein muistutatte erästä, jota minä haen. Hän opettaa lapsia; hän on opettajatar, nähkääs, ja sitten on hän nuori ja vanha yhtä haavaa. Te muistutatte häntä paljon enemmän kuin rouva Giles.»

Mutta vanha rouva ei tyydyttänyt Bettyn uteliaisuutta; hän sanoi ainoastaan:

»En ole koskaan elämässäni opettanut lapsia.» Sitten vei hän Bettyn rautaportin luo.

»Sinä saat vain hetkisen seisoa sisäpuolella ja sitten juosta tiehesi. Etkä saa kiivetä enää milloinkaan puistoon rautalanka-aidan yli. Sinä ja sisaruksesi voitte leikkiä metsän toisessa osassa, sillä minä en tahdo lapsia juoksentelemaan ristiin rastiin yksityisessä puistossani.»

Hän aukaisi portin, ja Betty näki kauniin kukkatarhan sametinhienoine nurmikkoineen ja kauempana suuren valkoisen talon. Ihanat kukat olivat nautintoa

Bettyn kaupunkilaissilmille; pikku kasvot oikein punastuivat ihastuksesta.

»Asutteko täällä?» kysyi hän. »Miten onnellinen olettekaan!»

»Pidätkö enemmän puutarhasta kuin puistosta?»

Betty käänsi katseensa loistavasta auringonpaisteesta ja väririkkaudesta ja antoi sen viivähtää metsän viheriässä lehtiholvissa. Ensin hän ei vastannut, mutta sanoi sitten, osottaen pikku sormellaan ruohoista käytävää: »Tuolla on kuin kirkossa, niin hiljaista ja äänetöntä. Mutta täällä puutarhassa on mielestäni kuin taivaassa.»

Vanha rouva hymyili: »Minä annan sinulle muutamia kukkasia kotiin. Saat itse valita mitä tahdot.»

Betty ei epäillyt kauan valitessaan. Siellä oli muutamia kauniita, valkoisia liljoja — aivan samanlaisia kuin ne, jotka lepäsivät pikku tytön rinnalla kirkossa.

»Tahtoisin niin mielelläni yhden noista», sanoi hän loistavin silmin.

Ja vanha rouva ei antanut ainoastaan yhtä, vaan kokonaisen kimpun liljoja ja sanoi hänelle sitten jäähyväiset.

»Enkö enää koskaan tapaa teitä?» kysyi Betty, ojentaessaan pikku suunsa suudeltavaksi.

Vanha rouva kumartui ja suuteli häntä. »Et, jollen lähetä sinua hakemaan», sanoi hän. »Löydätkö itse kotiin?»

Betty nyökkäsi iloisesti ja juoksi tiehensä. Vanha rouva seisoi hetkisen ja katseli pikku olentoa, sitten huokasi hän syvään ja kasvot saivat jälleen tavallisen jäykän ilmeensä, kun hän taas astui puutarhaansa ja sulki portin jäljestään.

Betty juoksi niin nopeasti kuin pääsi ja saapui kohta vanhan tammen luo, missä Molly ja Douglas häntä odottivat, järjestellen ruokavaroja. He huudahtivat hämmästyksestä nähdessään kukkaset.

»Uskokaa pois, minulla on ollut hauska seikkailu», sanoi Betty. »Mutta missä ovat kaksoset?»

»Emme tiedä», sanoi Molly ja näytti vähän levottomalta. »Heidän tulisi jo näillä ajoin olla täällä.»

»He ovat ehkä eksyneet», otaksui Douglas. »Minä toivoin koko ajan, että joku meistä eksyisi, ja sitten me toiset löytäisimme hänet. Hetken päästä menemme heitä etsimään. Tahdotko tietää missä me olemme olleet, Betty?»

»Tahdon.»

»Niin, tämä metsä on jotensakin tuhma metsä, sillä meille ei tapahtunut mitään erityistä. Me löysimme vain vanhan tuvan. Sillä on ainoastaan kolme seinää ja katto, joka on romahtamaisillaan. Me laitamme sen kuntoon, ja sitten asumme siinä, kun tulemme tänne seuraavan kerran. Minä ainakin aion asua siinä. Minä olen vainottu prinssi, joka piilottaudun pelastaakseni henkeni, ja teidän toisten täytyy etsiä minulle metsästä ruokaa. Molly ja minä olemme ajatelleet kaikki valmiiksi. Hän on oleva tyttäreni, joka hiipii ulos yöllä käydäkseen minua tervehtimässä. Sinä voit olla palvelija, joka korjaa katon ja pitää minusta huolta. Kaksoset saavat olla sotamiehiä, jotka samoavat läpi metsän vangitakseen minut.»

Mutta Bettyä ja Mollya eivät innostuttaneet Douglasin laveat tuumat. He ajattelivat molemmat kaksosia, ja kun Douglas oli saanut kyllikseen puhua, oli hän paikalla valmis seuraamaan heitä poikasten etsintäretkelle.

Yhdessä riensivät he sitä polkua, jota pikkupojat olivat kulkeneet. Se luikerteli joen rantaa pitkin tiheiden pensaiden lomitse. Sitten kun he moneen kertaan olivat huutaneet heidän nimiään, saivat he vihdoinkin suureksi helpotuksekseen kuulla vastaukseksi huutoja. Silmänräpäyksen kuluttua olivat he löytäneet heidät. Sillä kohtaa oli joki leveä ja jotensakin syvä, ja siinä oli suuria kivimöhkäleitä, jotka olivat vedenpinnan yläpuolella. Keskellä jokea eräällä näistä möhkäleistä istuivat kaksoset, likomärkinä, epätoivon partaalla.

»Millä ihmeen tavalla olette sinne joutuneet?» huusi Douglas aivan suuttuneena.

»Bobbyn piti poimia minulle muutamia lemmikkejä ja silloin putosi hän jokeen, ja sitten piti minun auttaa häntä, ja nyt emme voi tulla takaisin», kuului Billyn jotensakin epäselvä selitys.

»Jos kerran voitte tulla sinne, niin voitte myös palata takaisin», sanoi Molly päättävällä äänellä.

Nyt alkoivat kaksoset itkeä.

»On niin kylmä, ja me olimme vähällä hukkua. Ja sitten olemme nähneet haikalan uivan ohitse.»

Douglas nauroi ja veti jalastaan kengät ja sukat.

»Minä saan kai luvan kahlata sinne ja kantaa heidät selässäni takaisin», sanoi hän varsin suojelevalla äänellä.

Sen hän tekikin, ja pian seisoivat kaksoset turvassa rannalla.

»Hoitajatar toruu meitä aivan hirveästi. Hehän ovat molemmat aivan läpimärät. Meidän täytyy paikalla mennä kotiin», sanoi ymmärtäväinen Molly, sillä välin kuin Betty ja hän koettelivat pyyhkiä poikasia nenäliinoillaan niin hyvin kuin taisivat. »Ja sitten hän

sanoo, että emme koskaan enää saa mennä metsään. Toivon että emme olisi ottaneet heitä mukaamme.»

Hiljaisena palasi pikku seurue, ja hälyssä ja metelissä pikku uhriparkain tähden, hoitajattaren suuttumuksen maljan vuotaessa yli äyräittensä, jäi Bettyn seikkailu tykkänään unohduksiin.

Hän ei ollut siitä ollenkaan pahoillaan; päinvastoin oli hänestä hyvin hauskaa, että hän yksinään tiesi tuosta kauniista, ankarasta vanhasta rouvasta, joka oli hänelle liljat lahjottanut. Hän ajatteli häntä päivin ja öin ja omituisesti ikävöiden kummeksi mielessään, tokko milloinkaan tulisi häntä enää näkemään.

Seuraava iltapäivä oli hyvin lämmin, mutta Bettyn väsymättömillä pikku jaloilla ei ollut rauhaa jäädä talon läheiselle niitylle voikukkien pariin, missä toiset lapset leikkivät leikkejään, ja kohta kulki pieni valkoinen olento suuri päähine päässä hitaasti pitkin tomuista maantietä, joka vei kirkolle.

Bettyn astuessa vilpoisaan kirkkoon, muuttuivat hänen päättävät kasvonsa ihmeen lempeiksi. Hän astui varpaillaan pitkin käytävää ja seisoi pian Violet Russellin hautakiven ääressä, jolle hän vaivaloisesti kiipesi ja pani pari tuoretta elävää liljaa marmorista hakattujen viereen pienen lapsenkuvan ristittyihin käsiin.

»Kas tässä», kuiskasi hän hiljaa. »Ei sinulla aina tarvitse olla kuolleita liljoja, pikku, rakas Violet. Sinä saat nämä minulta, sillä ne ovat ihan oikein omiani, näetkös. Ja minä tuon tänne muita kukkia sinulle, sitten kun nämä ovat kuihtuneet.»

Hän kumartui ja painoi hellän suudelman pienille ristissä oleville käsille, kipusi sitten jälleen lattialle, missä hän hetkisen katseli maalattua akkunaa. Kolina herätti hänet aatoksista. Pitkin käytävää tuli sama

kaunis, nuori tyttö, joka oli laulanut ja soittanut hänelle edellisellä kerralla, ja tämän jäljessä kulki maalaispoika, joka hävisi pienestä ovesta urkujen taakse.

Betty puikahti pilarin taa ja odotti kiihkeästi. Niin, hän aikoi taas soittaa! Bettyn pikku sydän sykki iloisesta odotuksesta ihan kuuluvasti. Hän hiipi hiljaa korkeaan, vanhanaikuiseen kirkonpenkkiin, istuutui rukousrahille, nojasi pikku päätään istuinta vasten ja oli näin valmis kuuntelemaan.

Soitto alkoi. Betty melkein värisi ihastuksesta. Oi noita pitkiä, hyväileviä sointuja, jotka häipyivät kuin kesätuulonen, noita syviä, mahtavia säveliä, jotka tuntuivat tulevan kuin luolain syvyyksistä ja haihtuvan avaruuden kirkkauteen, noita suloisia, nousevia, painuvia sävelkaikuja, jotka lopulta purkautuivat ylistykseksi ja riemuksi — hänestä tuntui kuin olisi enkelienkin täytynyt pysähtyä kuuntelemaan. Hetken kuluttua rupesi nuori tyttö laulamaan. Tuskin uskalsi Betty hengittää. Hän oli varmaankin enkeli! Ja kuitenkin olisivat laulajattaren uusi pumpulipuku ja suuri hattu tuskin sopineet enkelille!

Kerran katsahti nuori tyttö taakseen, ja Bettystä hän näytti niin surulliselta; mutta kun hän sitten taas rupesi laulamaan, loisti sellainen ilo hänen kasvoistaan, että Betty ei voinut kääntää silmiään hänestä.

Kului hetkinen. Silloin äkkiä laulajatar säpsähti kuullessaan nyyhkytystä. Hän lauloi paraillaan: »Oi, jos oisi mulla siivet kuni kyyhkyn», ja kääntyessään taakseen, huomasi hän hämmästyksekseen pienen valkoisen päähineen ja kaksi pientä kättä, jotka pitivät kiinni penkin selkänojasta. Jo hyvän aikaa sitten oli Betty noussut seisomaan rukousrahille voidakseen paremmin nähdä laulajatarta ja koetteli nyt enää turhaan

hillitä tunteita, jotka olivat kerrassaan vallanneet hänen tuntehikkaan pikku sielunsa.

Nuori tyttö jätti paikkansa ja tuli lapsen luo.

»Mikä sinun on, pienoinen? Miten olet tullut tänne?» hän kysyi ystävällisesti ja kietoi käsivartensa nyyhkyttävän lapsen ympärille.

Mutta Betty ei osannut pukea sanoihin tunteitaan; hän pudisti vain päätään ja nyyhkytti: »Oi, älä lakkaa laulamasta, minä pidän niin paljon soitosta.»

»Minun täytyy nyt lopettaa. Tunti on kulunut, näetkös. Sano nyt minulle kuka olet!»

Betty koetti hillitä itseään.

»Minä olen vain Betty», sanoi hän ja pyyhki nenäliinalla kasvojaan; »oletko sinä enkeli?»

»En, en todellakaan. Näytänkö siltä?»

Nuori tyttö nauroi huvitettuna.

»Et nyt tällä hetkellä», sanoi Betty avomielisesti, »mutta laulaissasi olit enkelin näköinen, ja minä — minä toivoin, että olisit ollut enkeli».

»Miksi toivoit sitä?»

Hetkiseksi vaikeni Betty jälleen; mutta kun hän katsahti noihin ystävällisiin silmiin, jotka häntä katselivat, näytti hän rohkaistuvan, ja kätkien päänsä nuoren tytön helmaan hän nyyhki:

»Luulin, että Jumala ehkä oli lähettänyt sinut ja silloin olisit voinut sanoa minulle niin paljon, jota tahtoisin tietää.»

»Ehkä on Jumala lähettänyt minut enkelin sijasta. Sano minulle jotain mitä tahdot tietää.»

»Tahtoisin niin mielelläni tietää Violetista ja taivaasta, ja siitä, mitä tarkotetaan ahdistuksella», mutisi Betty vähän katkonaisesti. Sitten hypähti hän äkkiä

pystyyn kuullessaan kirkonkellon tornissa lyövän viisi.

»On illallisaika, hoitajatar kaipaa minua.»

Nuori tyttö kumartui ja suuteli häntä. »Nyt täytyy minun mennä», sanoi hän, »tule jälleen huomenna iltapäivällä. Minä olen täällä samaan aikaan, ja silloin voimme hieman jutella.»

»Mikä on nimesi?» kysyi Betty.

»Nesta», kuului lyhyt vastaus.

»Ja opetatko lapsia?» kysyi Betty henkeään pidättäin.

»Kyllä, välistä sunnuntaisin.»

Bettyn kasvot kirkastuivat, mutta hän ei sanonut sen enempää, vaan kiirehti pois kirkosta ja sitten eteenpäin tietä pitkin niin nopeasti kuin pääsi.

V luku.

PRINSSI.

Lapset olivat kaikki koolla vanhassa keittiössä aamiaispöydän ympärillä. Hoitajatar ja hänen veljensä keskustelivat paraillaan innokkaasti menneistä päivistä, kun ovelle koputettiin. Rouva Giles meni katsomaan. Kun hän tuli takaisin, oli hänellä suuri pärekori käsivarrellaan.

»Tämäpä on ihmeellisintä mitä milloinkaan olen kuullut», sanoi hän laskiessaan korin lattialle. »Katsohan, Jack, mitä osotelipussa on? Kenelle se voi olla?»

Kaikki kokoontuivat korin ympärille.

»Sille pienokaiselle, joka on pariton.»

»Se on tietysti jollekin meidän lapsista», sanoi Jack ja raappi miettien päätään, »muita lapsia en tunne».

»Se on Bettylle», huusivat Douglas ja Molly, »hän on pariton! Aukaise sukkelaan, Betty! Ajatteles, jos siinä on suuri torttu!»

»Se elää!» huudahti hoitajatar, joka koetteli avata nuoria korin ympäriltä. »Tule tänne, Betty, niin saat itse avata.»

Betty tuli ja leikkasi vapisevin käsin nuoran poikki.

Samassa hyppäsi korista kaunis, pieni, valkoisen- ja mustankirjava villakoira.

Lapset huusivat ääneen ihastuksesta eivätkä voineet ymmärtää ken sen oli lähettänyt. Bettyllä oli omat arvelunsa, ja niitä vahvisti vielä paperilappu, joka oli kiinnitetty koiran kaulanauhaan, ja jossa oli seuraavat sanat: »Eräältä ystävältä, joka toivoo, että siitä tulisi uskollinen toveri.»

Rajattomasti riemuiten kietoi hän kätensä pienen koiran kaulaan. »Oi, se on minun, minun oma, oma pikku koirani», sanoi hän ja katsoi hoitajatarta säihkyvin silmin, »minä saan pitää sen aina, aina».

Pieni eläin haisteli hänen kasvojaan, pisti sitten ulos kielensä ja nuolaisi häntä tyytyväisyytensä ja hyväksymisensä osotteeksi. Siitä hetkestä alkaen olivat he kaksi erottamattomat. Koko aamuna eivät lapset voineet puhua juuri muusta kuin pikku koirasta, ja Bettyn täytyi nyt kertoa vieraasta, totisesta rouvasta, joka oli puhunut hänen kanssaan metsässä.

»Minä olen aivan varma siitä, että hän on sen lähettänyt», sanoi Betty kerta toisensa perään. »Minä olen siitä aivan varma.»

»Teit oikein häijysti, kun et kertonut aikaisemmin seikkailustasi», sanoi Douglas, katsellen koiraa katein silmin; »se rouva on varmaan haltijatar, joka asuu metsässä. Toivon, että hän lähettäisi minullekin jotain.»

»Ehkä hän on ilkeä noita», puuttui Molly puheeseen, »joka on muuttanut jonkun prinssin pieneksi koiraksi, ja silloin täytyy meidän vapauttaa hänet lumouksesta, niin että hän voi jälleen saada oikean muotonsa».

»Nyt tiedän, miksi sitä nimitän», huudahti Betty. »Sen nimi on oleva Prinssi.»

Alussa nurisi hoitajatar hieman tätä perheen lisäystä, mutta rouva Giles rauhotti hänet.

»Kas niin», sanoi hän, »anna pikku Bettyn pitää se huvikseen. Hän väsyy siihen pian — niin lapset aina tekevät — ja kun matkustatte takaisin Lontooseen, voitte jättää sen tänne. Se on hienoa rotua, sen voi nähdä, ja voihan Jack myödä sen sitten, jos emme tahdo sitä pitää.» Kaikeksi onneksi Betty ei kuullut näitä ehdotuksia. Prinssi täytti nopeasti hänen sydämessään tyhjän sijan, jonka olemassaolon hän itse ehkä vain hämärästi oli tuntenut. Hän oli lämmin, vilkastunteinen lapsi, joka kaipasi saada ja antaa rakkautta. Ei yhdelläkään Stuartin lapsista ollut helppoa puhua tunteistaan, ja siksi aavisti ani harva, miten syvään ja hartaasti tuo iloinen, vallaton Betty kaipasi rakkautta ja myötätuntoisuutta, jota hän harvoin sai osakseen.

Prinssin omistamisen onni oli niin valtava, että koko päivä kului ja illallisaikakin tuli, ennenkuin Betty muisti kirkossa tapaamaansa uutta ystävää.

Kun lapset olivat juoneet teensä, otti Betty Mollyn

uskotukseen: »Molly, luuletko, että voin ottaa Prinssin kanssani kävelemään? Seuraisikohan se minua?»

»Minne menet?»

»Menen tervehtimään erästä neitiä; luulen melkein häntä siksi opettajattareksi, josta herra Roper puhui. Hänen nimensä on Nesta; mutta herra Roper taisi sanoa, että hänen nimensä myös on Äiti. *) Muistatko, että kerroin siitä eräänä iltana? Se opettajatar on itse asiassa hyvin vanha, mutta näyttää nuorelta; kyllä tuo neiti on hän!»

»Missä olet hänet tavannut?»

»Eräässä kirkossa.»

»Oh», sanoi Molly välinpitämättömällä äänellä. »En pidä kirkko-ihmisistä. Hoitajatar sanoo, että hän ottaa meidät huomenna kerallaan kirkkoon. Toivoisin hänen unohtavan koko asian; viime sunnuntaina hän sanoi, että sinne on muka liian pitkä matka. Douglas ja minä aiomme pitää jumalanpalveluksen puutarhassa, siellä on vanha omenapuu, joka on aivan saarnastuolin näköinen.»

»Molly», kuului nyt Douglas huutavan, »Sam menee joelle ongelle, hän näyttää meille hyvän onkipaikan. Joudu!»

Ja pois juoksi Molly. Kaksoset leikkivät puutarhan portin luona, ja hoitajatar jutteli kälynsä kanssa keittiössä. Betty kutsui Prinssiä — joka innokkaana hääri kulhon ääressä, missä oli ruuanjätteitä — pani hatun päähänsä ja läksi kirkkoon. Prinssiä oli oikeastaan hyvin vaivaloista kuljettaa; se oli sangen tiedonhaluinen pikku koira, joka yhtämittaa syöksymällä

---

*) Luonto on englanninkielellä nature, joka äänetään neitshö — sen sekotti pikku Betty Nestan nimeen ja luuli häntä »luonto-äidiksi».

pensaikkoon tai etsimällä sammakonpoikia ruohikosta viivytti koko lailla pikku emäntänsä kulkua.

Mutta lopulta he tulivat kuitenkin perille. Varjot lankesivat jo pitkinä yli tien, joka vei kirkon portille, varikset vaakuivat pahemmin kuin tavallisesti, ja Betty näytti oikein levottomalta, kun hän katseli Prinssiä.

»Sinä et saa haukkua, kulta, kuuletko», sanoi hän ja nosti sen syliinsä; »katsos, kirkossa on niin hiljaista ja äänetöntä, ja siellä saa vain soittaa ja laulaa. Sinä saat tulla mukaan sisään ja nähdä pienen, suloisen tytön, joka makaa niin hiljaa, niin hiljaa. Minulla on vähän lemmikkejä hänelle.»

Prinssi pyristeli hiukan vastaan ensin, mutta Betty rauhotti sen pian ja hiipi sitten kirkkoon.

»Pelkään, että tulen liian myöhään», mutisi hän itsekseen, kun ei koko kirkossa nähnyt vilahdustakaan neitosesta. »Mutta tulen toiste ajoissa ja saan nähdä hänet.»

Aivan hiljaa hän meni maalatun ikkunan luo, josta hän niin paljon piti; mutta seisahtui hämmästyneenä nähdessään pitkän, tumman herran, joka seisoi nojaten hautapatsaaseen.

Hän ei näyttänyt huomaavan Bettyä; hänen kulmakarvansa olivat synkästi kurtussa, ja tummain viiksien peittämä suu värähteli omituisesti. Hän seisoi käsivarret ristissä pilariin nojaten ja katseli suloista lapsenkuvaa edessään. Sitten hän kumartui ja, ottaen käteensä yhden kuihtuneista liljoista, katseli sitä kummastellen.

»Kuva, pysyväisempi kuin itse esine», mutisi hän surullisesti, »siinä kaikki mitä on jäljellä. Luonnon arka anti ei voi kauan elää tässä kovassa, kylmässä maail-

massa, ja miten koetinkaan häntä suojella jokaiselta tuulahdukseltakin.»

Prinssin hiljainen vingunta herätti hänet synkistä ajatuksistaan, ja katsellen ympärilleen hän tekeytyi ankaraksi.

»Mitä teet täällä, pikku tyttöseni?»

Melkein samat sanat oli Bettylle lausuttu aivan äskettäin eräänä päivänä metsässä, ja Betty rupesi ihmettelemään, olisiko hän jälleen kielletyllä alueella.

»Onko tämä teidän kirkkonne?» hän kysyi arasti. »Enkö saa olla täällä? Tulin katsomaan tuota pientä tyttöä.»

Vieras katsoi häneen hämmästyneenä.

»Mitä tiedät hänestä?»

»En mitään, mutta tahtoisin tietää jotain. Minä pidän hänestä paljon ja olen ottanut kerallani vähän kukkia hänelle.»

»Sinäkö olet pannut tänne nämä liljat?»

»Minä, ne ovat nyt kuolleet, vai mitä?»

»Niin ovat, tämähän onkin kuoleman paikka.»

Betty ei ymmärtänyt äänen katkeruutta, mutta hän osotti lapsenkuvaa ja sanoi yksinkertaisesti: »Hänhän ei ole oikein kuollut, hän nukkuu vain. Ajattelin täällä ollessani, että jos vain Jeesus tahtoisi tulla tuolta ikkunasta ja koskettaa hänen kättään, niin aukaisisi hän silmänsä ja nousisi. Tahtoisin nähdä hänet silloin; ettekö tekin? Katselin häntä eräänä päivänä, kunnes minusta melkein tuntui, että hän rupesi liikkumaan. Mutta kerran hän kai herää, eikö niin?»

Betty ei saanut mitään vastausta.

Hiljaa pujotti hän kätösensä vieraan käteen. »Tahdotteko antaa hänelle nämä lemmikit tai nostaa minut ylös, jotta voisin sen itse tehdä.» Hän oli päästä-

nyt irti Prinssin, joka kulki epäilevästi nuuskien vieraan herran ympärillä, ja odotti nyt hänen vastaustaan. Vieras otti Bettyn syliinsä ja nosti hänet, niin että hän voi panna kukkasensa miten halusi. Mutta ennenkuin tämä kerkesi laskea Bettyn maahan, sanoi lapsi hiljaa: »Hän laulaa kai nyt taivaassa. Luulen, että hän on siellä, vaikka en tiedä sitä oikein varmaan. Tiedättekö te, oliko hänellä ahdistusta?»

»Miksi niin?»

»Raamatussa sanotaan niistä, joilla on valkeat vaatteet ja kruunut päässä: 'Nämä ovat ne, jotka tulevat suuresta ahdistuksesta, ja he ovat pesseet viittansa ja ne valkaisseet Karitsan veressä'. Välistä olen niin pahoillani, kun sitä ajattelen, sillä minulla ei ole ollut mitään ahdistusta, ja enhän sitä ennen ole valmis kuolemaan.»

Hänet asetettiin äkkiä käytävälle ja sanaakaan sanomatta jätti vieras hänet kiirein askelin ja paiskasi oven perästään kiinni, niin että hiljainen kirkko kajahteli.

Betty oikein säikähti hänen äkkinäistä lähtöään; hän nosti jälleen koiran syliinsä ja seisoi sitten hetkisen hiljaa katsellen ikkunaa, jonka kautta laskeva aurinko heitti värikkäitä säteitään joka haaralle. Sitten jätti hän huoahtaen kirkon. Portin ulkopuolella seisoi vanha valkotukkainen ukko, haudankaivaja, joka oli iltakävelyllään hautojen keskellä.

»Hoi», sanoi hän, »sinäkö se äsken paiskasit oven kiinni? Sehän olisi todellakin voinut säikyttää pois sekä pöllöt että yölepakot ja muut pedot koloistaan ikuisiksi ajoiksi.»

»En minä, vaan eräs herra.»

»Niinkö? No sitten ei ole kumma jos tiedänkin

kuka se oli. Se oli varmaankin herra Russell! Ei kukaan tule tänne niin usein kuin hän.»

»Onko hän Violet Russellin isä?» kysyi Betty innokkaasti.

Vanha mies nyökäytti päätään.

»Niin, hän on tuon pikku tytön isä eikä hän milloinkaan voi voittaa suruaan hänen kuolemansa johdosta. Tyttönen oli hänen silmäteränsä, ja kun hänet otettiin pois, tuli isä kerrassaan kummalliseksi. Oh, minä saan kaivaa niin nuorille kuin vanhoillekin!»

»Asuuko herra Russell täällä?» kysyi Betty.

»Asuu, hän omistaa nämä seudut kokonaan. Mutta rahat eivät voi antaa onnea; hän on saanut paljon kokea. Muistan, kuinka hänen isänsä ajoi hänet pois, siksi että hän tahtoi maalata ja muuta sellaista. Ja silloin hän matkusti Italiaan, ja siellä tuli hänestä taiteilija ja hän maalasi tauluja ja veisteli marmorikuvia, ja ihmiset sanovat, että hänestä tuli kuuluisa mies. Me emme milloinkaan nähneet hänestä vilahdustakaan, ennenkuin vanhan herran kuoleman jälkeen. Silloin tuli herra Frans jälleen kotiin tuoden vaimonsa kerallaan, ja me luulimme, että kaikki jälleen tulisi hyväksi. Hän näyttikin iloiselta, mutta onnea ei kestänyt kauan; ei ollut vielä kulunut kymmentä kuukauttakaan, ennenkuin sain kaivaa haudan hänen vaimolleen, ja hän oli jälleen yksin pienen kahden päivän vanhan lapsen kanssa, josta hänen tuli pitää huolta. Pikku Violet tyttönen oli hänen sydämensä ilo. Hän oli iloinen ja kiltti pikku typykkä ja ratsasti joka päivä isänsä kanssa pikku ponnyllaan. Hän oikein jumaloitsi isäänsä, ja tämä oli hänelle kuin hellin äiti. Sitten eräänä päivänä pienokainen syöksyi hevosensa selästä maahan ja loukkasi itsensä hyvin pahasti. Kaikki

lääkärit kutsuttiin, mutta he eivät saaneet mitään aikaan, ja tytön täytyi maata vuoteellaan ja kitua kokonainen vuosi, ennenkuin kuoli. Oli hyvä, että hän sai kuolla, sillä hänestä olisi tullut kyttyräselkäinen raajarikko, jos hän olisi saanut elää, ja Mary Foster, palvelustyttö, sanoi, että hän kärsi välistä äärettömästi. Jumala oli armollinen, kun otti hänet pois. Mutta sitä ei tarvitse ihmetellä, että se koski herra Fransiin kipeästi. Hän sulkeutui työhuoneeseensa eikä näyttääntynyt kenellekään, ennenkuin oli veistänyt pikku tyttönsä kuvan marmoriin, sellaisena kuin hänet näet kirkossa. Minä olen näyttänyt kuvaa monelle vieraalle, ja ylhäiset naiset eivät voi olla itkemättä, kun näkevät suloisen pienokaisen. Herra Russell on myöskin laittanut tuon maalatun ikkunan. Hän tulee joka päivä kirkkoon, mutta hän on kylmä ja kova kuin marmori; huolet ovat muuttaneet hänet. Muistan hänet hyvin iloisena, reippaana poikana; minulla oli tapana neuvoa hänelle linnunpesiä pensaikoissa, mutta nyt hän menee ohitseni ilman ainoatakaan ystävällistä sanaa tai edes silmäystäkään. Oi, suru ja murhe ja ahdistus ovat ihmisen osa täällä maan päällä.»

Betty kuunteli tätä pitkää kertomusta suurella mielenkiinnolla. Kaikkea ei hän oikein ymmärtänyt, mutta vanhan miehen viimeiset sanat kuullessaan katsahti hän innokkaasti ylös.

»Tiedättekö siis mitä ahdistus on», kysyi hän.

»Tiedänkö! Minä, joka olen menettänyt kuusi lasta ja nyt viimeksi vaimoni, ja minun on pitänyt itse kaivaa heille kaikille hauta paitsi kahdelle, nimittäin Jackille Ameriikassa, hänelle, joka kuoli keltakuumeeseen, ja jolta ei jäänyt muuta kuin pinkka kirjeitä, ja niiden seassa äitinsä harmaasta tukasta kihara, jonka

hän kerran ennen lähtöään oli leikillään leikannut. Ja sitten en kaivanut hautaa Robertille, joka kuoli kivihiilikaivokseen; emme milloinkaan löytäneet hänen ruumistaan. Hän jätti jälkeensä lesken ja kolme lasta. Oi, kyllä minulla on ollut suruja ja murheita ja vieläpä enemmän kuin monella muulla.»

»Sitten olette kai valmis kuolemaan?» sanoi Betty, katsellen miettiväisenä vanhusta.

Vanhus katsoi lasta; sitten hän pudisti hämmästyneenä päätään.

»Siitä en ole niinkään varma, pikku tyttöseni. Olen nähnyt niin monta vietävän hautuumaalle ja laskettavan hautoihini, mutta kun ajattelen, että minut itsenikin kerran laskettaisiin hautaan, joka ei ehkä ole puoleksikaan niin hyvin kaivettu kuin nämä — sillä sanonpa sinulle, että osaan ammattini — silloin toivon, että se päivä tulisi vasta kun olen valmis — niin — se lie vielä kaukana.»

»Mutta jos teillä on ollut suruja ja murheita ja ahdistusta, silloin täytyy teidän olla hyvin lähellä taivasta — niin on raamatussa.»

»Niinkö todellakin? Mitä sanoo raamattu, pikku tyttöseni? Sillä kyllä minulla on ollut oma osani suruja, ja Herra on laupias.»

Ja nyt toisti Betty toisen kerran tänä iltapäivänä ne sanat, jotka niin useasti kietoivat hänen omia ajatuksiansa. Vanha mies kuunteli tarkkaavaisena.

»Katsokaas», sanoi Betty nojautuen vanhaa puuta vasten ja sulkien Prinssin lujasti syliinsä, »tuo ensimäinen osa on minulle niin vaikea; mutta teille se on helppo. Loppu sopii meille kaikille, mutta ahdistus ei sovi minuun.»

»Ja miten kuuluu loppu?» kysyi haudankaivaja.

»He ovat pesseet viittansa ja ne valkaisseet Karitsan veressä.»

»Oi», sanoi vanha mies silmänräpäyksen vaitiolon jälkeen, »sepä ei sovi minuun!»

Pikku tyttö katsoi ylös, silmissään hämmästynyt ilme.

»Mutta eihän se ole ollenkaan vaikeata», sanoi hän, »sehän on vain, että tulemme Herran Jeesuksen luo ja pyydämme häntä ottamaan pois syntimme. Niin luulin kaikkien tekevän. Minä teen niin joka ilta, sillä olen välistä oikein häijy tyttö. Minä aina unohdan olla kiltti.»

Syntyi hetkisen äänettömyys; vanha mies katseli etäisiä kukkuloita. Oli parhaillaan illan rauhallisin hetki, pikku linnut olivat lähteneet yöksi pesiinsä ja yksin variksetkin olivat vaienneet, ja rauha ja hiljaisuus ukon ympärillä johtivat hänen ajatuksensa ja mielensä ylöspäin. Betty luuli, että hän katseli laskeutuvaa aurinkoa, joka heitti viimeisiä kultaisia säteitään yli taivaanrannalla sinertävien kukkuloiden.

»Kenestä sanoo raamattu niin?» kysyi vanhus vihdoinkin ja pyyhkäisi hihallaan silmiään.

»Oh, ihmisistä taivaassa — kaikista, jotka kuolevat, luulisin. Ajattelen niin mielelläni heitä, ja ääretömän kernaasti tahtoisin kerran päästä heidän joukkoonsa. Mutta hyvin minua välistä pelottaa, että en pääsekään.»

Bettyn totiset silmät täyttyivät kyyneleillä, ja niitä peittääkseen hän painoi kiharaisen päänsä syvään Prinssin yli.

»Muistan», sanoi haudankaivaja, »että rakas vaimoni ennen kuolemaansa opetti minua rukoilemaan: »Pese minut lumivalkeaksi.» Hän tiesi tarkkaan kaikki

sellaiset asiat, mutta enhän minä ole tehnyt niinkään paljon pahaa tässä maailmassa, ja olen myös käynyt kirkossa melkein joka sunnuntai.»

»Jospa olisin niin hyvä kuin te.» Ja Betty katsoi ylös vilpittömällä ihailulla. »Minä teen aina jotain pahaa, ja nytkin hoitajatar toruu taas, kun olen poissa niin myöhään — sen tiedän. Hyvää yötä, vanhus.»

Hän asetti Prinssin maahan ja kiiruhti tiehensä. Vanha haudankaivaja katseli hänen jälkeensä, pudistellen päätään.

»Lystikäs pieni typykkä! Oi, olisin iloinen, jos voisin niin varmaan päästä taivaan valtakuntaan kuin hän. Mutta minunpa täytyy katsoa mitä tuossa vanhassa kirjassa sanotaan pesemisestä.»

VI luku.

EI ENÄÄ YKSIN.

Seuraavana päivänä oli sunnuntai, ja hoitajatar otti kolme vanhinta lasta kerallaan kirkkoon. Siellä oli pieni maalaisseurakunta koolla, ja Betty haki turhaan Nesta ystäväänsä. Hän näki herra Russellin seisovan synkkänä ja vakavana suuressa, vanhanaikuisessa penkissään, ja kirkonvartija nyökäytti hänelle päätään ovelta. Papinrouva ja -tytär sekä muutamat komeasti puetut talonemännät istuivat omissa penkeissään. Koulunopettaja soitti urkuja, mutta ken oli kuullut Nestan soittavan, saattoi tuskin uskoa niitä samaksi soittokoneeksi. Betty oli tällä kertaa hiljem-

pää kuin sisaruksensa; hän saattoi paikaltaan nähdä kauniin maalatun akkunansa ja Violetin kuvan, vieläpä vilahduksen lemmikeistäänkin — ne näyttivät nyt aivan kuihtuneilta — ja hän oli niin täydelleen ajatustensa vallassa, että istui aivan liikkumatta. Molly ja Douglas eivät pitäneet kirkossakäynnistä; useimmiten painuivat heidän vaaleakiharaiset päänsä lähekkäin, ja silloin tällöin kuului pidätettyä tirskuntaa, joka sai hoitajattaren ankaran ja nuhtelevan näköisenä katsomaan taakseen. Mutta vihdoin loppui pitkä jumalanpalvelus, ja sitten lähdettiin kesäkuunaamun raittiiseen, suloiseen ilmaan.

Hoitajattarella oli monta tuttavaa, joita piti puhutella kirkkotarhassa, ja Molly ja Betty kulkivat vakavina hänen edellään, tuntien itsensä vaivatuiksi ja kuin kahlehdituiksi äsken kovotetuissa, valkeissa puvuissaan ja parhaissa sulkahatuissaan.

»Missä on Douglas?» kuiskasi Betty.

»Sh! Älä sano mitään; hän näki saapasparin eräästä pienestä kolosta urkujen takaa ja meni katsomaan, olisiko siellä ehkä ryöväri, joka oli kätkeytynyt sinne.»

»Aikooko hän tapella ryövärin kanssa?» kysyi Betty aivan kauhuissaan; mutta sitten hänen kasvonsa kirkastuivat: »Nyt tiedän; muuan poika menee aina urkujen taakse, niin pian kuin joku soittaa. En tiedä mitä hän siellä tekee, mutta olen nähnyt hänet siellä monta kertaa.»

»Milloin?» kysyi Molly innokkaasti. Bettyn yksinäiset seikkailut eivät milloinkaan pysyneet kauan salaisuutena, ja nyt kertoi hän juurta jaksaen käynneistään kirkossa. Hänen kertomuksensa liikutti Mollya syvästi; mutta Douglasin tulo sai pian heidän ajatuksensa toisaanne. Douglas oli vallan punainen ja

pörröinen, valkoinen merimiespuku oli tahraantunut ja pölyinen; mutta hoitajatar puheli niin innokkaasti, ettei sitä huomannut, ja Douglas liittyi toisten joukkoon, sanoen arvokkaalla äänellä:

»Olen keksinyt jotain. Miten luulette urkuja soitettavan?»

»Samoin kuin pianoakin», tuumi Molly.

»Ehei! Urkujen takana on mies tai poika, joka vääntää kammista aivankuin posetiivinsoittaja.»

Pikku tytöt katsoivat epäillen, ja Betty sanoi: »Ei suinkaan, näemmehän itse soittajan.»

»Niin, hän on vain soittavinaan. Olen itse nähnyt tuon kammin, ja poika sanoi, että jos hän ei sitä vääntäisi, ei uruista kuuluisi ainoatakaan ääntä. Ehkä hän soittaa matalat äänet, ja se, joka istuu urkujen edessä, soittaa korkeat. Olen luvannut hänelle rahaa, että hän antaisi minun soittaa sijastaan jonakuna päivänä ja hän lupasi.»

»Ei hoitajatar anna sinun soittaa sunnuntaina», sanoi Molly. »Sitäpaitsi et osaa soittaa oikein ja olisihan kauheata, jos soittaisit väärin.»

»No sitten soitan arkena, ja minä kyllä saan vanhat urut soimaan, uskokaa pois.»

Paikalla kun lapset tulivat kotiin, kiiruhti Betty koiransa luo, joka oli suljettu ylisille siksi aikaa kuin he olivat kirkossa. Prinssi alkoi jo tuntea pikku emäntänsä ja päästeli lyhyitä, iloisia haukahduksia tervetulijaisiksi ja nuolasi Bettyä moneen monituiseen kertaan. Ja Betty vuodatti sydämensä koko rakkauden helliin hyväilyihin ja suuteloihin, ja kuiskasi monta salaisuutta Prinssin silkinpehmoisiin korviin ja painoi sitä sydämelleen rajulla hellyydellä, joka sekä ihmetytti että huvitti niitä, jotka sen näkivät.

»Se on omani, oikein omani», toisti hän kerta toisensa perästä; »en milloinkaan enää tunne itseäni parittomaksi».

Ja niin olikin. Oli uutta ja suloista omistaa toveri. »Molly ja Douglas, Bobby ja Billy ja Prinssi ja minä», oli hänen tapana sanoa. Eikä hänen enää milloinkaan tarvinnut leikkiä yksin. — Prinssi oli aina valmis häntä seuraamaan; ja jos Mollylla ja Douglasilla olivat salaliittonsa keskenään, ei hänen ja Prinssin tarvinnut olla heitä huonompia. Betty purki yksinäisen pikku sydämensä pidätetyt tunteet ja ajatukset ystävälle, joka kuunteli ja lempeillä ruskeilla silmillään katsellen ja lyhyttä häntäänsä heilutellen osotti myötätuntoaan eikä koskaan pettänyt luottamusta.

Betty ei ollut koskaan elämässään ollut niin onnellinen kuin nyt; hänen miettivät pikku kasvonsa loistivat tyytyväisyydestä, kun Prinssi hyppi hänen ympärillään, ja hoitajatar sanoi, että koira pidätti Bettyä monesta kepposesta, niin että se oli varsin edullinen seuranlisäys. Kului muutamia päiviä, ennenkuin Betty tuli menneeksi kirkkoon. Kun hän seuraavalla kerralla tuli sinne, istui hänen ystävänsä jo urkujen ääressä soittamassa. Betty kääri suuren esiliinansa Prinssin ympärille, niin että lopulta ainoastaan sen pieni, musta kuono pisti esille ja hiipi sitten hiljaa soittajan luo. Hän seisoi siinä Nestan huomaamatta muutamia minuutteja, mutta sitten sattui tämä kääntymään ja tervehti iloisesti hymyillen.

»Ei, mutta katsoppas pikku ystäväänl!» sanoi hän. »Ihmettelin juuri, minne olit jäänyt. Oletko tullut saadaksesi hieman jutella?»

»En, tulin kuullakseni sinun soittavan», sanoi Betty.

»No, sitten jatkan.» Hän kääntyi taas urkuihin

päin, ja Betty istui hetken aikaa ja kuunteli, tuudittaen Prinssiä sylissään, kunnes se, väsyneenä irtipääsöponnistuksiinsa, nukkui hänen polvelleen.

Kun Nesta neiti vihdoinkin piti lomaa, sanoi Betty vakavana:

»Laula se laulu, jota lauloit silloin kun luulin sinua enkeliksi.»

»Mikähän laulu se mahtoi olla?»

»Siinä sanottiin: 'nämä ovat niitä, jotka tulevat suuresta ahdistuksesta'.»

»Vai niin, nyt muistan.»

Ja jälleen kajahti tuo suloinen, heleä ääni kautta hiljaisen kirkon; urkujen sävelet kohosivat ja vaipuivat sanoja seuraten, kunnes Bettyn sydän tuli melkein liian tulvilleen.

»Loppuiko se jo?» kysyi hän viimeisen sävelen kuollessa pois.

Nesta käänsi hehkuvat kasvonsa lasta kohden.

»Sinä rakastat sitä laulua yhtä paljon kuin minä», sanoi hän, »mutta et saa itkeä. Tiedätkö, mistä nuo sanat ovat kotoisin?»

Hän kietoi puhuessaan käsivartensa pikkutytön ympärille ja sulki hänet hellästi syliinsä.

»Tiedän», vastasi Betty nyökäyttäen päätään »olen lukenut ne ainakin sata kertaa, ja olen painanut koko värssyn sydämeeni. Mutta tahtoisin kysyä sinulta jotain siitä — —». Nesta odotti, ja ponnistuksella sai Betty esiin:

»Tahtoisin hirveän mielelläni olla kerran heidän joukossaan ja pelkään, ettei se koskaan tapahdu. Eräänä päivänä puhuin sen vanhan ukon kanssa, joka kaivaa hautoja; ensimäinen osa ei sovi minulle ja

toinen taas ei hänelle — niin hän sanoi ainakin itse. Mietin juuri, että sopiikohan koko värssy sinulle?»

Nesta katseli hämmästyneenä Bettyä, sitten kääntyi hän äkkiä pois salatakseen kyyneleitään.

»Ehkä», sanoi hän hiljaa. »Olisin iloinen, jos voisin uskoa sen.»

»Ja voitko sanoa, miten minäkin voisin saada ahdistusta? Toivoisin sitä, jotta pääsisin taivaaseen.»

»Rakas lapseni, jos Jumala tahtoo antaa sinulle ahdistusta, niin lähettää hän sen kyllä aikanaan. Älä milloinkaan toivo itsellesi huolia; ne tulevat kyllä pian, kun tulet vanhemmaksi.»

»Juuri niin sanoo hoitajatarkin. Kun tulemme niin vanhoiksi kuin hän, hän sanoo, silloin saamme tietää mitä murhe on. Mutta jollen eläkään siksi, kunnes tulen täysikäiseksi? Violet kuoli pienenä, ja pelkään niin, etten pääse taivaaseen. Ja minua ei ehkä päästetä tuohon joukkoon, jollen tule ahdistuksesta. En tahdo tulla ulossuljetuksi, tahdon seisoa heidän keskellään! Tahdon laulaa ja seisoa palmu kädessä ja kruunu päässä; niin sitten kysyy ääni kuka minä olen, ja silloin vastataan: »Hän on tullut suuresta ahdistuksesta.» Oi, sano, miten se käy päinsä! Herra Roper sanoi, että opetat minulle niin paljon.»

Bettyn ääni oli hartaasti pyytävä. Nesta oli hetken vaiti ja sanoi sitten:

»Murhe ei voi avata meille taivasta eikä ahdistus, eipä edes marttyyrikuolemakaan. Etkö tiedä, mikä sen voi? Miksi tuli Jeesus Kristus maailmaan? Miksi hän kuoli? Tahdotko laulaa kanssani pienen laulun? Luulen sinun osaavan sen.»

Betty näytti ihastuneelta.

»Ja soitatko sinä uruilla?»

»Soitan.»

Nesta rupesi laulamaan, ja kohta yhtyi häneen Betty suloisella pikku äänellään, sillä hän tunsi hyvin sanat: —

»On kaukomaassa kunnas
laidassa kaupungin,
ja siellä Jeesuksemme
on kuollut ristihin.

Ei kuvaella kieli
voi Hänen vaivojaan;
Hän meidän vuoksi kärsi —
sen yksin tiedän vaan.

Me saamme anteeks' annon
ja voimaa hyvyyteen,
kun kuoli Jeesus — auki
on tie nyt taivaaseen.

Ei voinut kukaan maksaa
velkaamme raskasta.
Vain Jeesus taivaan portit
voi meille avata.

Näin rakasti Hän meitä —
siis Häneen uskoen
rakastakaamme Häntä
riemulla palvellen.»

»Nyt voit sanoa, miksi Jeesus kuoli; miten sanotaan laulussa?»

»Me saamme anteeks' annon
ja voimaa hyvyyteen
kun kuoli Jeesus —»

toisti Betty hiljaa.

»Jatka.»

»auki on tie nyt taivaaseen.»

»Miten voimme siis päästä taivaaseen?»

»Kun Jeesus kuoli puolestamme.»

»Niin, Hän kuoli, jotta sinä voisit päästä taivaaseen, Betty. Hän teki kaiken, eikä sinun tarvitse tehdä mitään itse. Jos annat Jeesuksen ottaa sydämesi ja pestä sen puhtaaksi veressään, niin ei sinua mikään voi estää taivaasta.»

»Mutta jollen ole kiltti?» kysyi Betty. »Minä olen rukoillut Jumalaa niin monta kertaa antamaan minulle uuden sydämen ja puhdistamaan minut Jeesuksen veressä, ja välistä minusta melkein tuntuu, että Hän on sen tehnyt; mutta sitten minä aina teen tyhmyyksiä taas, ja hoitajatar sanoo, että ainoastaan kiltit lapset pääsevät taivaaseen.»

»Uskon, että Jeesus kyllä opettaa sinut hyväksi, jos sitä Häneltä rukoilet, mutta et saa odottaa, että tulet hyväksi ihan paikalla. Mene aina Hänen luokseen, kun olet ollut tottelematon ja pyydä Häntä auttamaan sinua tulemaan kiltiksi. Hän rakastaa sinua, Betty, ja Hän tahtoo aina kuulla rukouksesi ja vastata niihin.»

Bettyn siniset silmät katsoivat herkeämättä puhujaan, ja pikku suun ympärille tuli päättävä ilme.

»Minä tahdon tulla hyväksi», sanoi hän. »Rakas-

tan Jeesusta ja rukoilen häntä kaiket päivät varjelemaan minua olemasta häijy.»

Hetken vaitiolon jälkeen sanoi hän:

»Onko sinulla ollut koettelemuksia, Nesta?»

»Minulla on ollut paljon huolia.» Ja Nestan kasvoille levisi surullinen ilme.

»Vanha haudankaivaja kertoi minulle, että hänellä on ollut paljon surua, ja hän sanoi, että niin on ollut herra Russellillakin. Suruhan merkitsee ihmisten kuolemaa, vai mitä?»

»On suruja, jotka ovat katkerammat kuin kuolema», sanoi Nesta vakavasti. »Suokoon Jumala, ettei sinun koskaan tarvitsisi kokea sellaista.» Sitten sanoi hän, muuttaen äänensä iloiseksi: »Älä etsi huolia, armaani. Jeesus tahtoo, että olet onnellinen. Nyt laulamme vielä laulun, ja sitten täytyy minun mennä.»

Betty yhtyi lauluun mielihyvällä, kun Nesta alkoi:

»On lapsilla ystävä parhain —»

Kun laulu loppui, kysyi Nesta:

»Mitä tarkotit, kun sanoit, että joku herra Roper oli sanonut sinulle, että opettaisin sinua? Kuka on herra Roper?»

Betty kertoi ja toisti niin paljon kuin muisti keskustelustaan herra Roperin kanssa. Nesta nauroi sydämellisesti, kun sai tietää, mitä Betty tarkotti »opettajattarellaan».

»Luonto-äiti»; — hän on aivan toisenlainen 'opettajatar' kuin minä».

»Tunnetko sitten hänet? Missä hän asuu?»

»Näytän hänet sinulle, kun ensi kerran tapaamme. Nyt täytyy minun mennä. Hyvästi. Pienen koiranko

olet käärinyt esiliinaasi? Minä luulin, että se oli nukki. Nyt saat tulla, Dick.»

Dick Green, kömpelö maalaispoika, tuli urkujen takaa ja lähti astumaan neidin jäljissä pitkin kirkon käytävää. Mutta Betty viipyi vielä; hän oli ottanut pari ruusua kerallaan Violetin haudalle ja meni nyt niitä hakemaan penkiltä, kuljetti ne halki kirkon sen toiseen päähän ja asetti tavalliselle paikalleen. Sitten hän kutsui Prinssiä, joka unestaan heränneenä pikku kuonoineen ja käpälineen toimitti »tarkastusta» kirkon joka sopessa, ja lähti kotiin päin.

Nestan ystävälliset sanat olivat lohduttaneet Bettyä, mutta eivät olleet voineet täysin rauhottaa hänen levotonta pikku sydäntään, ja hänen väsymättömät aivonsa koettelivat vielä selvitellä tuota samaa vaikeata kysymystä.

Betty ei ollut ainoa, joka kävi kirkossa sinä päivänä.

Illallisen jälkeen hävisi Douglas ja palasi vasta parin tunnin poissa-olon jälkeen palavissaan, väsyneenä ja nyreänä.

Viimein uskoi hän Mollylle olleensa soittamassa urkuja.

»Ja minä pelkään kovin särkeneeni tuon ilkeän vanhan rämän; ja Dick Greenistä en pidä. Hän otti vastaan minun viisikymmenpenniseni ja juoksi tiehensä, ja nyt olen vääntänyt kampia tuntimääriä. Hän sanoi, että soitto alkaisi noin neljänneksen kuluttua. Mutta kyllä kai! Sen sijaan rupesivat urut huokaamaan ja kuorsaamaan melkein niinkuin herra Giles, kun hän nukkuu. Kammin vääntäminen on kauheaa työtä! Kunhan vain en olisi sitä särkenyt. Jonkun täytyy varmaan aina soittaa myös etupuolella, mutta

etuosa oli lukossa. Mutta onpa minulla ollut seikkailu kaikessa tapauksessa. Kun tulin kirkkoon, seisoi siellä vieras herra ja katseli erästä hautakiveä; menin lähemmä nähdäkseni mitä hän katseli, ja siellä oli kivestä veistetty pikku tyttö, jolla oli kädessä punertavia ruusuja.»

Douglasin puhuessa oli Betty tullut yhä lähemmäksi, ja nyt hän kysyi innokkaasti:

»Mitä sanoi hän ruusuista?»

»Hän katseli minua kulmakarvat tuimasti rypyssä ja pani sitten käsivartensa ristiin ja katsoi taas, juuri näin.»

Ja Douglas veti lapselliset kasvonsa niin moneen ryppyyn ja näytti niin julmalta, että Molly aivan kauhistui, vaan Betty nauroi ääneen.

»Mitä sinä täällä teet?» sanoi hän. »Sinäkö olet pannut tänne nämä ruusut.»

»En», sanoin minä. »Eivätkö ne saa olla siinä? Minä otan ne pois.» Mutta silloin näytti hän vieläkin tylymmältä ja sanoi: »Uskallapas vain koskea niihin edes sormellakaan!» Ja sitten hän mutisi jotain siitä, että kirkko oli nykyään aina täynnä lapsi-nulikoita. Mutta minä en viitsinyt kuulla häntä. Katselin vain sitä pikku tyttöä ja niin keksin hänestä sadun; se muistuttaa keijukaissatuja satukirjoissamme. Kerron sen paikalla. Sanoin hänelle, että luulin voivani sanoa mistä ruusut olivat tulleet, ja hän sanoi: 'mistä?' ja sitten kerroin hänelle, että se pieni tyttö oli nukkuva prinsessa, joka odotti prinssiä herättämään häntä suudelmalla; mutta prinssi ei ollut vielä tullut, ja sentähden vartioitsi tyttöä keijukainen, siksi kunnes tämä tulisi; ja aina kuutamo-öinä toi keijukainen kukkasia ja kömpi sitten kukkaan ja nukkui pienen prinsessan

luona pitääkseen kummitukset loitolla, ja hänellä oli tapana laulaa ja kertoa satuja prinsessalle koko yön lohduttaakseen häntä. —»

»Mutta», muistutti Molly, »jos hän nukkui, niin ei kai hän silloin voinut kuunnella keijukaista?»

»Odota hiukkasen, niin saat kuulla! Ajattelin juuri sanoa, että hän yöllä voi avata silmänsä, vaikkei voinutkaan nousta. Olin juuri päässyt niin pitkälle, kun herra sanoi: 'Loruja!' ja käski minun mennä tieheni ja pysymään vasta poissa hulluttelemasta, — juuri niin hän sanoi. Hän oli julma, ilkeä noitaukko ja minä — niin, hän joutuu kyllä vielä kerran kanssani tekemisiin!»

Ja tätä hirmuista uhkausta hän vahvisti merkitsevästi ravistamalla pellavapäätään. Mutta Betty huusi kiivaasti:

»Sinä et tiedä siitä mitään! Eikä hän ole noitaukko, hän on sen pienen tytön isä, ja hän menee hänen haudalleen rukoilemaan ja itkemään. Minä tiedän hänestä enemmän kuin sinä!»

»Mitä sinä tiedät?» Mutta Betty meni tiehensä pistäen Prinssin kainaloonsa ja huusi mennessään ylemmyytensä tuntevasti:

»Prinssi ja minä tiedämme hänestä kaikki ja myös siitä pienestä tytöstä ja ruusuista; mutta se on m e i d ä n salaisuutemme.»

VII luku.

HEINÄNIITYLLÄ.

Muutamaa päivää myöhemmin otti hoitajatar kaikki lapset mukaansa erääseen vanhaan farmitaloon, joka oli noin neljännespeninkulman päässä. Osan matkasta he ajoivat kärryissä, ja kaikki olivat mitä iloisimmalla mielellä, sillä oli heinäaika, tuo kaikkien lasten ilonaika, ja Stuartin lapsille se oli jotain aivan uutta ja verratonta.

He joivat teetä niityllä tuuhean lehmuksen juurella ja olivat juuri juoksemaisillaan kukin omalle suunnalleen saadakseen vielä kerran temmeltää heinikossa, kun Bettyn suureksi hämmästykseksi tuli niittyä pitkin Nesta Fairfax. Hän nähtävästi tunsi rouva Crumpin, farmarin vaimon, sillä hän istuutui niitylle tämän viereen ja rupesi tuttavallisesti juttelemaan hänen perheestään. Sitten hän huomasi Bettyn.

»Mitä, pikku ystäväni!» sanoi hän, kumartuen häntä suutelemaan. »Ja nämäkö ovat sisaruksesi?»

Betty kävi tulipunaiseksi ihastuksesta ja esitti juhlallisesti heidät toisen toisensa perästä, ja Nesta voitti paikalla lasten sydämet ottamalla osaa heidän ylen iloisiin leikkeihinsä. Hänen naurunsa kaikui yhtä iloisena kuin heidän ja hän osasi juostakin yhtä nopeasti.

»Olet hyvin hauska ollaksesi aikaihminen», sanoi Douglas hyväksyvästi Nestan sanoessa heille jäähyväisiä, »et ole niin jäykkä ja ikävä kuin suuret ihmiset tavallisesti. Tahdotko tulla tervehtimään meitä jonakuna päivänä? Minä näyttäisin sinulle mitä suloisimman valkoisen pikku hiiren, jota Sam elättää

tallissa, ja puutarhassa on paljon puita, joihin on helppo päästä, jos olet huvitettu kiipeämisestä.»

»Minä näytän sinulle kahden päivän vanhan vasikan», sanoi Molly, »ja kolme mustan- ja valkoisenkirjavaa kissanpoikaa, ne ovat ylisillä, missä on omenoita toisessa päässä. Meillä on niin paljon hauskaa nähtävää, jos vain tulet.»

»Ja sitten on meillä kiikku», lisäsivät kaksoset.

»Ja mitä aikoo Betty näyttää minulle?» kysyi Nesta huvitettuna.

»Minä näytän kukkaset ja lemmikit, ja radakkeet, joita kasvaa purossa», sanoi Betty tuumivasti.

»No sitten täytynee minun todella tulla, kun on noin hauska ohjelma tarjona», sanoi Nesta; sitten suuteli hän pikku parvea, sanoi hoitajalle kadehtivansa häneltä hänen pientä perhettään, laski hiukan leikkiä vanhan Crumpin ja hänen vaimonsa kanssa ja meni vihdoin matkaansa, jättäen jälkeensä iloa ja valoa, kuten kaikkialle, missä ikinä hän liikkui.

»Miellyttävä nuori neiti», sanoi hoitajatar. »Kuka hän on?»

»Oi», sanoi rouva Crump ja pudisti juhlallisesti päätään, »siihen perheeseen liittyy surullinen juttu. Sisareni tytär, jota mieheni ja minä olemme kasvattaneet kuin omaa lasta, on sisäkkönä rouva Fairfaxin luona, ja hän tietää heidän huolensa paremmin kuin kukaan muu. Katsokaas, näin on asianlaita. He olivat lontoolaisia ja tulivat ensin tänne parempaa ilmaa nauttimaan. He vuokrasivat asunnon rouva Twistiltä; heitä oli rouva Fairfax, kaksi nuorta neitiä ja komea nuori herra, poika, joka matkusti tänne päiväksi tai kahdeksi kerrallaan, mutta ei milloinkaan viipynyt kauemmin. Rouva Fairfax oli ylpeätä yl-

peämpi ja hyvin jäykkä ja kylmä kaikkia muita kohtaan paitsi poikaansa, sanoo Jane; mutta poikansa hyväksi hän ei milloinkaan voinut kylläksi tehdä, niin hän oli häneen kiintynyt. Jane seurasi heitä takaisin Lontooseen, mutta hän sanoi, että nuori herra oli niin kelvoton, että se olisi murtanut kenen äidin sydämen tahansa. Hän kulki pahoja teitä, mutta äiti sulki silmänsä, vaikka joskus toruikin, maksoi taas velat ja antoi pojan hurjastella. Nesta neiti oli aikeissa mennä naimisiin, ja hänen sulhasensa koetti tukea veljeä ja auttaa pystyyn; mutta turhaan. Ja kaksi vuotta sitten tuli siitä loppu. Artur herra kirjotti pankkishekin, joka ei ollut hänen — väärentämiseksi sitä sanotaan, — ja sen shekin omistaja sai sen tietää pian eikä halunnut jättää asiaa sikseen, ja niin koko Lontoo puhui siitä, sanoi Jane. Äitinsä tahtoi maksaa hänen puolestaan, vaikka se olisi ollut hänen taloudellinen häviönsä; mutta sitä ei sallittu, ja niin ajettiin poika maasta pois seitsemäksitoista vuodeksi. Jane sanoo, että siitä hetkestä alkaen on rouva Fairfax ollut kuin kivettynyt. Hän jätti kotinsa Lontoossa ja matkusti vieraaseen maahan — pitkä nimi sillä oli, en nyt muista sitä — ja sitten hän tuli tänne ja asettui Holly Grangeen, joka on kaunis, vanha talo ja oli ennen eversti Sparksin oma — hän kuoli vain vuosi sitten — ja se talo on neljännespeninkulman päässä, tuon metsän laidassa, joka näkyy tuolla. Mutta minä väsytän teidät ihan pitkällä kertomuksellani.»

»Ei ollenkaan, minä kuulen sitä mielelläni», sanoi hoitajatar ystävällisesti, ja Betty oli aivan samaa mieltä, vaikka suuri osa kertomuksesta oli hänelle käsittämätöntä. Hän istui Prinssi sylissä nurmikolla aivan

lähellä puhujia, ja hänen valppaat pikku korvansa kuuntelivat joka sanaa.

»Niin», sanoi rouva Crump huoaten, »ei siinä ole enää paljon kerrottavaa. Jane sanoo, että rouva Fairfax sulkeutuu huoneisiinsa eikä tahdo ottaa vastaan ainoatakaan vierasta. Grace neiti, vanhin tytär, joka ei koskaan ole ollut oikein terve, on nyt avuton raukka, oikullinen ja levoton ja tekee jokaisen, joka tulee hänen tielleen, vallan onnettomaksi. Nesta neiti on ainoa, jonka mieli ei ole masentunut: Jane sanoo, että hän on lempeäluontoinen ja kestää enkelin kärsivällisyydellä sisarensa äreyttä ja oikullisuutta ja äitinsä jäistä kylmyyttä. On silläkin raukalla ollut surunsa. Jane sanoo, että rouva Fairfax pakotti hänet purkamaan kihlauksensa; Nesta neidin sulhanen oli näet sukua tuon shekin omistajan kanssa, ja rouva ei tahtonut antaa millään muotoa kihlauksen jatkua. Jane sanoo, että Nesta neidin sulhasella oli ollut pitkä keskustelu rouva Fairfaxin kanssa; hän oli ylhäinen ja komea herra ja oli lähtenyt huoneesta kalpeana kuin kuolema, selittäen, ettei koskaan enää astu tämän talon kynnyksen yli. Jane luulee, että rouva Fairfax oli tässä tilaisuudessa aivan pois suunniltaan ja oli varmaan loukannut häntä aivan hirmuisesti. Kaikessa tapauksessa tuli kihlauksesta loppu. Elämä on huolia täynnä. Mutta sääli on Nesta neitiä. Ne toiset kaksi eivät milloinkaan mene omaa puutarhaa pitemmälle ja estäisivät mielellään Nesta neitiäkin menemästä, mutta hän tulee aina luokseni juttelemaan hetkeksi tai lukemaan luvun raamatusta isoisälle. Hän on hyvin hyvä nuori neiti, ja kun hänet näkee, niin ei kukaan uskoisi, että hän on saanut niin paljon kokea.»

»Onko hän kokenut ahdistusta?» kysyi Betty ja katsoi äkkiä ylös.

»Enpä ole koskaan moista kuullut! Täällä on lapsi istunut ja kuullut kaikki tyyni!» huudahti rouva Crump. »Mitä tiedät ahdistuksesta, pikku tyttöseni?»

»Tiedän, että se on samaa kuin suru ja murhe», ja Bettyn kasvoissa kuvastui hänen puhuessaan kaipausta.

»Juokse pois leikkimään toisten kanssa», sanoi hoitajatar äkkiä, »ja lakkaa vaivaamasta aivojasi toisten ihmisten huolilla. Sellaista on kylliksi maailmassa, mutta sinun aikasi ei ole vielä tullut.»

»Toivon, että se tulisi», sanoi Betty hiljaa, »silloin sopisi lauseeni minuunkin».

Mutta ainoastaan Prinssi kuuli nuo kuiskatut sanat ja heilutti osaaottavasti häntäänsä. Samana iltana lisäsi Betty vielä yhden lauseen iltarukoukseensa. Hän rukoili tavallisesti ääneen hoitajattarensa sylissä, mutta eipä hän ensi kertaa sanonut: »Tahdon kuiskata erään salaisuuden hiljaa Jumalalle», ja hoitajatar täytti silloin aina hänen tahtonsa.

»Hän on omituinen pikku olento», sanoi hän veljelleen, »välistä vallattomampi ja itsepäisempi kuin kaikki muut yhteensä ja välistä hyvä kuin enkeli, niin että on kumma, jos hän saa elää kauan. Mutta ei ole helppo häntä ymmärtää!»

Bettyn »salaisuus» oli seuraava:

»Hyvä Jumala, anna Prinssin tulla taivaaseen, kun se kuolee ja lähetä minulle ahdistusta, niin että tulisin taivaan ihmisten kaltaiseksi.»

Kun heinänteko alkoi kotona, ei lasten ihastuksella ollut rajoja. Koko päivän he olivat ulkona niityillä, ja kun mahtavia heinäkuormia ajettiin, olivat he

iloisia ja ylpeitä, kun olivat muka auttaneet työssä. Prinssi nautti yhtä paljon kuin muutkin, mutta se ei milloinkaan poistunut pitemmäksi aikaa pikku omistajansa luota. Eräänä iltana, kun väsyneet niittomiehet lepäsivät nostettuaan viimeisen kantamuksen kuormalle, niin Betty, heinärattaiden vieressä hypellessään, innostui kiipeämään tikapuille, jotka oli jätetty heinähäkkiä vasten.

»Tulkaa», hän huusi Douglasille ja Mollylle, »niin ajamme kotiin!»

Ja niin sitä mentiin tikapuita pitkin kuormalle, missä he hyppivät ihastuksissaan. Samassa huomasi hoitajatar heidät, ja kauhistuneena ja levottomana heidän vaarallisesta asemastaan syöksyi hän kovasti huutaen rattaita kohden. Hevoset säikähtyivät ja poikkesivat äkkiä sivulle, ja Douglas, joka oli laitimainen, horjahti ja putosi jysähtäen maahan. Silmänräpäyksessä vetäistiin hänet pyörien edestä, jotka hyvä kyllä eivät menneet hänen ylitseen. Mutta hänet kannettiin sisään tainnoksissa ja tiedotonna, ja Molly ja Betty nostettiin kuormalta kauhun valtaamina ja kalpeina kasvoiltaan ja lähetettiin kotiin.

»Se on sinun syysi», kuiskasi Molly säikähtyneelle Bettylle, »sinä viekotit meidät kiipeämään kuormalle, ja nyt kuolee Douglas! Luulen hänen jo kuolleen; silloin olet murhaaja ja he lähettävät sinut vankilaan ja hirttävät sinut!»

Pikku Betty raukka uskoi Mollyn puheet ja hiipi käytävään, joka oli Douglasin huoneen ulkopuolella, vavisten mielenliikutuksesta ja pelosta. Hän kyykistyi nurkkaan, ja Prinssi tuli hänen luokseen, laski käpälänsä hänen olkapäilleen, nuoli häntä ja vinkui surkutellen. Kesti hyvin kauan, ennenkuin hoitajatar tuli

huoneesta, ja hän ei tuhlannut silloin montakaan sanaa pienelle rikoksentekijälle.

»Mene nukkumaan, pahankurinen lapsi, ja sano Mollylle, että hänkin panee maata. Sinä saatat aina harmia aikaan, ja on aivan ihme, ettei veljesi kuollut!»

»Hän paranee kai vielä?»

Mutta hoitajatar ei vastannut mitään, ja molemmat pikku tytöt makasivat sinä iltana kauan valveilla, niin kamalia mielikuvia Douglasin kohtalosta liikkui heidän aivoissaan.

Douglas oli kuitenkin ainoastaan tilapäisesti tainnoksissa ja saanut muutamia kovia kolahduksia. Hänen piti pysyä muutamia päiviä sängyssä, ja molemmat pikku tytöt pitivät aivan väsymättä hänestä huolta. Hän otti heidän palveluksensa vastaan hyväntahtoisen alentuvaisesti ja nautti siitä, että oli niin perin tärkeä ja huomiotakiinnittävä henkilö.

»Mitä olisitte tehneet, tytöt, jos olisin kuollut?» kysyi hän. »Kuka olisi silloin johtanut leikkejänne?»

»Sinä et johda minun leikkejäni», sanoi Betty varmalla äänellä. »Sitä ei kukaan tee. Minä leikin yksinäni.»

»En tiedä mitä olisin tehnyt», sanoi Molly miettien. »Minä olisin kai saanut leikkiä Bettyn kanssa. Näetkös, hän olisi ollut minun toverini, sillä kaksosilla on toinen toisensa. Luulen, että Bobby ja Billy eivät kaipaisi ketään meistä, jos kuolisimme. Me emme olisi enää olleet parittomat, jos sinä olisit kuollut, Douglas, vaan tasa-parit; mutta minä olen iloinen, että paranet.»

»Etpä sinä olisi saanut minua toveriksesi, Molly», sanoi Betty pudistaen varmasti päätään kumartuessaan samalla hyväilemään Prinssiä, joka makasi hä-

nen jalkainsa juuressa. »Sinä olisit ollut liikaa. Olemme tasa-parit ilman sinua. Minä en tahdo muuta toveria kuin Prinssin. Olisit saanut jäädä parittomaksi, jos Douglas olisi kuollut — niinkuin minä olin ennen.»

»Prinssi on vain koira», sanoi Molly nyrpistäen suutaan. »Minä en huolisi koiraa leikkitoveriksenil»

Bettyn silmät säkenöivät uhkaavasti.

»Prinssi on paljon suloisempi kuin sinä — paljon suloisempi; ja sinä olet vain kateellinen siksi, että se pitää minusta eikä sinusta. Se on minun omani ja minä pidän siitä ja se minusta, pidän siitä enemmän kuin kaikista ihmisistä yhteensä koko maailmassa.»

»Eihän sinun tarvitse siitä suuttua. Se on kuitenkin vain tuhma järjetön koira, ja herra Giles sanoi eilen, että jos hän tapaa sen ajamassa lampaita ympäri ketoa, niin antaa hän sille aika kyytiä, ja minä toivon, että hän sen tekee, sillä eilen oli se jo vähällä ajaa niitä.»

»Kun olette kiistelleet kylliksenne, tahtoisin mielelläni sanoa sanan minäkin. Päätäni kivistää niin. Tahtoisin mielelläni hyytelöä, jota hoitajatar on minulle valmistanut. Pää tulisi ehkä paremmaksi sitten.»

Pikku tyttöjen viha asettui. Molemmat syöksyivät täyttämään Douglasin toivomusta — sillä olihan hoitajatar uskonut hänet heidän hoidettavakseen ja varottanut heitä ääneen puhumalla ja meluamalla häiritsemästä sairasta.

»Kuinka hauskaa, että olet parempi», sanoi Betty. »Tapasin eilen neiti Fairfaxin kirkossa, ja hän kysyi, miten sinä voit.»

»Mitä sinä teit kirkossa?» kysyi Douglas. »Eihän ollut sunnuntai.»

»Prinssi ja minä käymme usein kirkossa», sanoi

Betty tärkeän näköisenä. »Meillä on siellä monta asiaa toimitettavana, mutta me emme kerro kenellekään mitä teemme.»

»Soitatko urkuja?» kysyi Douglas innokkaasti.

»En, mutta me kuuntelemme urkujen soittoa ja laulamme ja — niin paljon muuta.»

»Minä tulen kanssasi ensi kerran, kun menet sinne.» Douglasin ääni soi varmalta.

»Ei», sanoi Betty, »sinä olisit silloin liikaa. En huoli sinusta enkä Mollysta. Minulla on Prinssi enkä välitä kenestäkään muusta.»

Näin nautti Betty jokapäiväisistä voitoistaan, ja täten tuli ilmi, miten paljon hän ennen oli kärsinyt ollessaan aina yksin. Prinssi kehittyi päivä päivältä yhä enemmän hänen toverikseen. Betty ei epäillyt lainkaan, ettei Prinssi muka käsittänyt häntä tai välittänyt hänen pitkistä jutuistaan. Se nukkui pienessä korissa hänen vuoteensa jalkopäässä. Aamuisin Betty heräsi sen kosteaan suudelmaan, eikä se tietänyt parempaa kuin saada kyyristyä Bettyn vuoteeseen. Työntäen pikku kuononsa Bettyn pehmeän leuan suojiin, se laski käpälänsä hänen harteilleen ja vaipui makeaan uneen. Betty makasi aivan liikahtamatta, silmäili sitä hellin katsein ja silloin tällöin hyväili sitä hiljaa mutisten: »Oma, oma armaani, miten paljon sinusta pidän!»

VIII luku.

JUMALAN TILKKUPEITE.

»Hyvää huomenta, pikku neiti!»

Betty ja Prinssi olivat kuljeksineet pitkin ketoja ja kohtasivat nyt äkkiarvaamatta vanhan haudankaivajan, joka seisoi nojaten puutarhansa veräjään, poltellen lyhyttä savipiippua.

Betty hymyili, niin että sai syvät kuopat pyöreisiin poskiinsa.

»Saanko tulla katsomaan pientä tupaanne?» kysyi hän. »Prinssi ja minä kaipaamme jotain tehtävää. Douglas ja Molly makaavat riippumatossa ja kertovat satuja, ja kaksoset eivät ole juuri miksikään seuraksi.»

»Astu sisään, astu sisään, rakkaani, tervetuloa! Mutta kotini on varsin yksinäinen nykyään, toisin oli ennen.»

Hän kulki edellä pitkin kapeaa käytävää kaali- ja sokerihernepenkkien lomitse ja vei Bettyn pieneen, siistiin keittiöön, jossa kuitenkin tuntuvasti kaipasi järjestävää kättä. Betty katseli ympärilleen silmissään lapsellinen ihastus. Suuria simpukankuoria oli kamiinin reunalla, kaapin päällä oli täytetty pöllö ja koko joukko muita ihmeellisiä tavaroita seinäkaapin hyllyillä.

Sitten kiipesi Betty suureen kiikkutuoliin.

»Tämä on mukava», sanoi hän. »Se on melkein yhtä hyvä kuin kiikkuhevonen, jos kiikkuu sukkelaan.»

Vanha mies seisoi ja katseli häntä hetkisen ja istuutui sitten akkunan ääreen piippuineen. Kun Betty oli vähän aikaa kiikkunut, kysyi hän:

»Oletteko kaivanut hautoja tänään?»

»En, kaksi viikkoa sitten kaivoin viimeksi. On ollut harvinaisen hyvät ja terveelliset ilmat.»

»Mitä olette sitten tehnyt?» kysyi lapsi.

»Oh, ei minulta pääse aika hukkaan menemään; työskentelen monella lailla. Ensiksi aamulla puuhaan puutarhassani, sitten siivoon hieman hautuumaata ja sitten laitan päivälliseni ja puhelen hetkisen naapurien kanssa. Vanhus pitää seurasta, näetkös, vaikka onkin tällainen yksinäinen jörö. Ja välistä luen pienen pätkän. Mietitkö vielä joskus sitä raamatunlausetta, josta kerran jouduimme pakinoihin?»

Betty nyökäytti päätään.

»Ajattelen sitä aina», sanoi hän, lakkasi kiikkumasta ja katsoi ukkoon vakavin silmin.

»Vai niin, niin minäkin. Olen lukenut myös koko joukon viime aikoina. Raamattua, näetkös. Ja se on antanut minulle paljon ajattelemista. Sanoit niin tyynesti, että minun pitäisi olla valmis kuolemaan, koska olen saanut kärsiä ahdistusta, ja se se pani minut lukemaan. En oikein ymmärtänyt tuota puhtaaksi pesemistä ja siksi katsoin raamatusta. Ja nyt olen tuosta vanhasta kirjasta saanut selville, että olen yhtä suuri syntinen kuin kaikki muutkin täällä murheen alhossa.»

»Niin hirmuista!» sanoi Betty kauhistuneella, säikähtyneellä äänellä. »Tehän sanoitte olevanne niin hyvä! En ole ikinä tietänyt, että aika-ihmiset ovat pahoja. Luulin, että vain lapset ovat häijyjä. Miten sen huomasitte?»

»Kun luin, minkälaista elämämme pitäisi olla, niin se masensi minut. Olipa se aika kolaus minulle, kun luin läpi epistolat! Ajattelin silloin itsekseni: ehkä Paavali ja nuo muut ovat liian ankaria, ja siirryin

evankeliumeihin; sillä olen aina kuullut, että evankeliumit puhuvat rakkaudesta eikä tuomiosta. Mutta en löytänyt niistä mitään lohdutusta — en edes silloinkaan, kun ennätin siihen lammas-lukuun, jonka opin jo lapsena: 'Lampaat kuulevat ääneni, ja minä tunnen heidät, ja he seuraavat minua'. Ja silloin sanoin itselleni: 'Ruben, sinä et milloinkaan ole kuunnellut hänen ääntänsä, koko elämäsi olet kulkenut omaa tietäsi etkä ole seurannut häntä ainoanakaan päivänä näinä kuutenakymmenenäkahdeksana vuotena, jotka olet elänyt murheen alhossa.' No silloin ajattelin, että täytyypä minun rukoilla se rukous, jonka hyvä, vanha vaimoni minulle opetti: 'Pese minut lumivalkeaksi'! Ja viime torstaiaamuna kello seitsemän ajoissa sain vastauksen.»

Vanha mies vaikeni, otti piipun suustaan ja katsoi pienen keittiön katon mustuneisiin orsiin huulet onnellisessa hymyssä, Bettyn koettaessa kulmakarvat rypyssä parhaansa mukaan seurata hänen puhettaan.

»Selailin tuota vanhaa kirjaa», jatkoi vanhus, »ja äkkiä huomasin värssyn, joka paikalla pisti silmiini; sen ympärille oli vedetty paksu viiva — vaimoni tekoa. Luen sen sinulle, tyttöseni.»

Hän nousi ja otti hyllyltä vanhan perheraamatun, pani sen pöydälle ja käänteli sen lehtiä vapisevin käsin. Sitten kajahti hänen äänensä juhlallisena ja riemuiten: »Ja sitten tulkaa ja katsokaamme, kummalla on oikeus, sanoo Herra. Vaikka syntinne olisivat veriruskeat, pitää niiden tuleman lumivalkeiksi, ja vaikka ne olisivat ruusunkarvaiset, pitää niiden kuitenkin tuleman kuin villa.» Polveni rupesivat vapisemaan, sillä sanoin itselleni: 'Ruben, tämä on Herran ääni!' Ja minä polvistuin juuri sille kohtaa, missä nyt istut,

ja sanoin: 'Amen, niin tapahtukoon, Herra!' Nousin valkeaksi pestynä — pestynä Karitsan veressä.»

Syntyi hetken äänettömyys. Vanhan miehen asento, hänen ylöspäin suunnattu katseensa, hänen sanojensa juhlallinen innostus, kaikki tuo säikytti ja hämmensi Bettyä.

»Ja nyt soveltuu koko lause teille!» sanoi hän vähän alakuloisesti, vetäissään Prinssin luokseen ja nostaessaan sen syliinsä.

»Kerran tulen olemaan yksi heistä», kuului vanhan miehen vastaus. »Mutta Herra itse on minut sinne johtanut, Hän pesi minut.»

»Juuri niin sanoi neiti Fairfax; hän sanoi, etteivät suru ja murhe vie meitä taivaaseen. Hän opetti minua laulamaan:

»Ei kukaan voinut maksaa
velkaamme raskasta.
Vain Jeesus taivaan portit
voi meille avata.»

Mutta minua ei Jumala päästä tuohon suureen joukkoon valta-istuimen luo, jollen ole tullut ahdistuksesta, siitä olen vallan varma! Ei minun maksaisi vaivaa koettaa salaa hiipiä heidän joukkoonsa. Ja oi, ikävöin, ikävöin niin sanomattomasti sinne!»

Kyyneleet tulvahtivat Bettyn silmiin, ja Prinssi ihmetteli suuresti, miksi sen pieni emäntä niin kiihkeästi häntä puristi.

Ruben katsoi Bettyä pudistaen neuvotonna päätään, mutta oikaisihe sitten äkkiä, ikäänkuin olisi tehnyt pikaisen päätöksen.

»Kuuleppas, pikku tyttöseni, tule kanssani; minä menen kirkkoon.»

Betty kavahti pystyyn; kyyneleet pyyhkäistiin pois, epäilykset ja huolet haihtuivat siksi kertaa, ja Betty ja Prinssi kulkivat hypellen vanhuksen rinnalla.

Mutta Ruben oli hyvin harvasanainen. Hän vei Bettyn vilpoiseen, hämärään kirkkoon ja pitkin käytävää pienen Violet Russellin haudalle. Siellä hän pysähtyi ja osotti lapselle maalattua ikkunaa.

»Osaatko lukea, mitä siinä on kirjotettuna, Betty?»

»Osaan», vastasi Betty iloisesti. »Sen raamatunlauseen osaavat Bobby ja Billykin: »Sallikaa lasten tulla minun tyköni älkääkä estäkö niitä.»

»Niin sanoo Herra», jatkoi vanhus. »Sanoiko Hän, että pikku lasten täytyy kokea ahdistusta, ennenkuin saavat tulla Hänen luokseen? Eipä niinkään! Ja jos sinä, pikku tyttöseni, taivaaseen tullessasi menet suoraan Hänen syliinsä, niin voit olla hyvässä turvassa, kyllä Hänellä on sijaa sinullekin.»

Bettyn pikku kasvot säteilivät.

»Ja rakastaako Hän minua, vaikken olisikaan tullut ahdistuksesta?»

»Aivan varmaan.»

Betty huokaisihe onnellisena.

»Tiedätkös mitä», sanoi Ruben, »jos tahdot saada oikein selville, mitä ahdistuksella tarkotetaan, niin saat seurata minua ja tulla tervehtimään vanhaa Jennyä — Saarnaaja-Jennyä niinkuin häntä ennen nimitettiin — sillä hän saarnasi paremmin kuin pappi. Hän on nyt ollut vuoteen omana kaksitoista vuotta, mutta hän voi opettaa kenelle tahansa raamattua, hän osaa tuhansittain raamatunlauseita, sanovat, ettei kukaan pane häntä pussiin, niin hän kuuluu osaavan raamattunsa!»

»Onko hän hyvin kipeä?» kysyi Betty.

»Hän on vuoteen omana luuvalokolotuksen takia, siinä kaikki, mutta siinä sitä on aivan kylliksi; eräänä päivänä laskin, että saanen kaivaa hänen hautansa ennen joulua.»

»Viettekö minut nyt paikalla hänen luokseen?»

»Mielelläni, pienoiseni.» Ja niin he läksivät vilpoisesta kirkosta ja kulkivat kuumaa, tomuista tietä, kunnes tulivat matalalle mökille maantien laidassa. Ruben nosti ovensalpaa ja astui pitemmittä mutkitta sisään.

Ihan oven edessä oli suuri varjostin, ja muuan ääni kysyi paikalla:

Kuka siellä?»

»Ruben vain ja eräs pieni tyttö, joka tahtoo tulla teitä tervehtimään.»

Ja Betty vietiin nyt varjostimen toiselle puolelle suuren sängyn luo; siinä oli häikäisevän valkeat uutimet ja harvinaisen kaunis tilkkupeite. Pieluksien nojassa lepäsi rakastettavin vanha vaimo, mitä Betty milloinkaan oli nähnyt. Soma, valkoinen, poimureunuksinen myssy ympäröi ystävällisiä, kuihtuneita kasvoja — tuntui kuin ei mikään olisi niistä voinut karkottaa suun lempeää hymyä eikä samentaa raukeista sinisilmistä säteilevää rauhaa ja iloa.

Betty ojensi hänelle pikku kätensä.

»Mitä kuuluu?» sanoi hän. »Tämä vanha mies on ottanut minut mukaansa tänne. Hän sanoi, että te voisitte kertoa minulle jotain ahdistuksesta.»

»Jumala siunatkoon sinua! Nostakaa hänet sängynlaidalle, Ruben. Oi, mikä suloinen pikku tyttö! Ja ken hän on?»

»Hän asuu maanviljelijä Gilesillä ja vaivaa usein päätään 'ahdistuksella'.»

Vanha vaimo laski kuihtuneen kätensä lapsen pehmeälle kädelle.

»Kerro vanhalle Jennylle, miten asia on.»

Betty oli paikalla valmis ja kevensi mieltään niin pitkällä ja katkonaisella kertomuksella, että oli hyvin vaikea häntä ymmärtää. Jenny ei käsittänytkään aivan selvästi, mikä oikeastaan saattoi Bettyn sellaiseen pulaan.

»Voi, rakkaani, useammat meistä kokevat ahdistusta toisessa tai toisessa muodossa; ajattelen usein tässä maatessani ja katsellessani tilkkupeitettäni, että se juuri kuvaa elämäämme — pieni palanen heleyttä ja sitten suuri tilkku synkkyyttä; mutta synkkä on yhdistettynä heleään, emmekä koskaan tiedä, minkälainen seuraava tilkku tulee olemaan. Mutta Hän, joka valmistaa peitteen, Hän tietää kyllä, ja jokainen tumma, synkeä palanen saa vain seuraavan heleän tilkun näyttämään entistään heleämmältä.»

»Voi», sanoi Ruben istuutuen tuolille, »muistan elämästäni monta pimeätä päivää, mutta on minulla ollut valoisiakin ja kaikista valoisin oli viime torstai. Se on kaunis valkoinen tilkku minun peitteessäni!»

»Ahdistus!» sanoi vanha vaimo muistellen. »Muistan siitä niin monta raamatunlausetta: »Maailmassa on teillä ahdistusta; mutta olkaa turvallisella mielin, minä olen voittanut maailman.» »Monen ahdistuksen kautta täytyy meidän tulla Jumalan valtakuntaan.» »Me ylistelemme ahdistuksissakin, tietäen, että ahdistus synnyttää kärsivällisyyttä.» »Kuka voi meitä erottaa Kristuksen rakkaudesta? tuskako, vai ahdistus?» »Oi niin, lihalle on ahdistus vaikea, mutta hyväksi sielulle!»

»Täytyykö kaikkien kokea sitä paitsi pienten lasten?» kysyi Betty vakavan näköisenä.

»Luulen, että useimpain täytyy kokea sitä toisessa tai toisessa muodossa, ja pyhien täytyy epäilemättä kokea ahdistusta, sillä ketä Herra rakastaa, sitä hän kurittaa.»

»Mitä merkitsee 'kurittaa'?»

»Luulisin, että se merkitsee 'rankaisee'. Isäsi ja äitisi rankaisevat kai joskus sinua?»

»Eivät milloinkaan, ainoastaan hoitajatar.»

»No niin, eikö hän tahdo parastasi? Hän ei tee sitä ainoastaan kiusatakseen sinua.»

»Luulisin, että se tapahtuu parhaakseni», sanoi Betty epäröiden.

»Ahdistus jää aina käsittämättömäksi», palasi vanha vaimo puheeseensa, puhuen enemmän Rubenille kuin Bettylle. »Meidän täytyy taivuttaa päämme ja ottaa se vastaan, tahdomme tai emme, ja on aivan merkillistä, miten eri lailla ihmiset sen ottavat. Minusta näyttää siltä kuin voisi sitä verrata tuleen, ja kun toiset siinä sulavat ja pehmiävät kuin vaha, ovat toiset kuin savi: he käyvät koviksi ja taipumattomiksi. Olen elämäni ajalla tuntenut paljon kumpaisiakin; mutta ainoastaan siten, että pysymme aivan lähellä Häntä, joka lyö, voimme tuntea sitä lohdutusta ja parantamista, joka sitten seuraa. Mutta jos pysyttelee loitolla ja antautuu pahanhengen seurassa huokailemaan ja nureksimaan, silloin on elämä katkeruutta alusta loppuun.»

»Niin», sanoi Ruben, »pahahenki ja minä olemme usein istuneet yhdessä ja harmitelleet surujani, ja hän osaa kyllä tehdä ne pikimustiksi.»

Tämä tiedonanto sai Bettyn silmät pyöreiksi hämmästyksestä, niin että Ruben näki parhaaksi vaihtaa sävellajia.

»Mutta tässä on pieni tyttö, joka vain toivoo ahdistusta pelosta, ettei hänestä muuten voisi tulla Jumalan lasta.»

Vanhus katsoi Bettyyn ja nyökkäsi hänelle sitten iloisesti.

»Ei sinun tarvitse odottaa kauan turhaan, lapsoseni; Jumala lähettää sen kyllä sinulle; ja kun se sinua kohtaa, muistele silloin näitä Herran sanoja: 'Ole uskollinen kuolemaan asti, niin minä annan sinulle elämän kruunun'. Kärsimysten kautta koetellaan uskoamme; me emme voi nähdä pimeässä ja unohdamme luottaa Oppaaseemme.»

Bettyn kasvot kirkastuivat, kun hän kuuli nämä sanat, ja hän pyyhkäisi kimmeltävät kyyneleet pitkistä silmäripsistään.

»Te luulette siis, että todellakin saan sitä kokea?» kysyi hän kiihkeästi.

»Kyllä varmaan, muodossa tai toisessa ja ehkä ennenkuin olet tullut aikuiseksi. Ajattelen joskus, että pienten lasten huolet ovat yhtä raskaita kuin suurtenkin ihmisten.»

Betty ei kuullut paljoa keskustelusta, joka nyt seurasi. Vanha Jenny oli osannut rauhottaa ja lohduttaa häntä paremmin kuin kukaan muu, ja hän läksi mökistä Rubenin seurassa, sanoen:

»Pidän paljon Jennystä, ja Prinssi myös; aiomme tulla tänne uudelleen tervehtimään häntä.»

IX luku.

BETTYN HUOMIO.

Mollyn ja Douglasin istuessa eräänä iltana omenapuussa syöksyivät äkkiä Betty ja Prinssi ohi.

»Hoi, minne matka?» huusi Douglas.

Betty seisahtui, samoin Prinssi, joka läähättäen pisti kielensä ulos ja katseli kysyvästi ylöspäin.

Betty hypähteli. »Olen kutsuttu neiti Fairfaxin luokse huomenna, jäämme sinne koko päiväksi, Prinssi ja minä, eläköön!»

Ja Prinssi tanssi emäntänsä jaloissa iloisesti haukkuen.

»Sitä en usko», sanoi Molly ja pilkisti lehtien lomasta; »eikö hän kutsunut meitäkin?»

»Ei, ainoastaan minut; hän sanoi kutsuvansa teidät jonakuna toisena päivänä.»

»Missä sinä tapasit neiti Fairfaxin?»

»Kirkossa; hän soitti niin kauniisti, niin kauniisti, ja Prinssi ja minä lauloimme.»

»Prinssi lauloi!» sanoi Douglas halveksivasti; »tahtoisinpa kuulla sen laulavan!»

»Kyllä se laulaa», sanoi Betty kiivaasti, »aivan varmasti! Se päästää jonkinlaisia vingahduksia syvältä kurkustaan ja nostaa välistä päänsä ylös ja aukaisee kitansa ammolleen ja ulvoo niin sievästi. Ja sitten se näyttää hirveän tyytyväiseltä; se luulee laulavansa hyvin kauniisti. Missä on hoitajatar?»

»Hän pesee parhaillaan Bobbya; Bobby vierähti suoraan sikolättiin ja tuli takaisin sangen ilettävän näköisenä.»

»Onko hoitajatar suutuksissaan?»

»Tietysti; hän ei anna sinun mennä neiti Fairfaxin luo, jos nyt kysyt häneltä.»

»Silloin on paras, että odotan illalliseen asti.»

Betty heittäytyi nurmikolle, ja Prinssi istuutui hänen jalkoihinsa, piesten maata hännällään ja seuraten jännityksellä Bettyn kasvojen joka värettä. Silloin tällöin se haukkui kärpäsiä; jos Betty sitä puhutteli, se vallan kiemurteli ihastuksesta, se näytti ihan elävän hänen hymyilyistään ja hyväilysanoistaan.

»Sinulla tulee olemaan hyvin ikävä aikaihmisten parissa koko päivän», sanoi Douglas vähän ajan perästä; »olen iloinen, ettei hän kutsunut minua. Minä en milloinkaan välitä aikaihmisistä.»

Hänen mahtava ilmeensä hänen näin sanoessaan rohkaisi Mollya, jolle tuotti katkeraa pettymystä se, ettei häntä oltu kutsuttu.

»Minä pidän hänestä!» huudahti Betty. »Hän on kiltein, suloisin aikaihminen mitä milloinkaan olen nähnyt. Hän nauraa eikä ole rahtuistakaan jäykkä.»

»Saapa nähdä, etkö väsy häneen ennen iltaa. Nyt tulee Mollylla ja minulla olemaan oikein hauska päivä. Tahdotteko kuulla mitä aiomme tehdä?»

Molly kuunteli halukkaasti, sillä Douglasin tuumat olivat aina hyvin arvaamattomia.

»Me lähdemme paikalla aamiaisen jälkeen eväskorinemme purolle. Aion rakentaa sillan sen yli leveimmästä paikasta.»

Molemmat sisaret vallan säikähtivät tätä uhkarohkeutta.

»Mistä sinä sen rakennat?» kysyi Betty epäillen.

»Kivistä ja savesta. Saviruukin valmistamme ran-

nalla; minä asetan väliin muutamia lautoja ja tasotan kaikki kitillä, jota näin tallissa.»

»Sinä putoat veteen ja hukut», sanoi Betty ja hypähti samassa pystyyn ja juoksi pakoon omenanraakalesadetta, jonka vihastunut veli lähetti hänen jälkeensä.

Hoitajatar ensin hieman vastusteli, kun sai kuulla Bettyn kutsuista; mutta kun hän sai tietää, että neiti Fairfax itse aikoi tulla hakemaan vierastaan ja oli luvannut saattaa hänet jälleen kotiin, niin antoi hän tuon toivotun luvan. Ja sinä yönä Betty näki ihmeellisiä unia aiotusta vierailustaan.

Hän heräsi seuraavana aamuna hyvin aikaisin ja hänellä oli niin paljon uskottavana Prinssille kaikesta siitä, mitä he tekisivät ja sanoisivat. Aamiaisen jälkeen hän ei antanut hoitajalle mitään rauhaa, ennenkuin tämä oli pukenut hänen päälleen parhaan valkoisen puvun ja ruskeat kengät ja sukat; sitten hän suuri valkea hattu päässä ja käsissään pienet valkeat silkkikäsineet asettui vierashuoneeseen tuolille istumaan hyvin tärkeän näköisenä; hänestä olisi saanut suloisen pikku taulun. Prinssi oli saanut kaulaansa kapean ruusunpunaisen silkkinauhan, jonka rouva Giles oli etsinyt ompelukoristaan ja saanut palkaksi kiihkeän syleilyn.

Vihdoinkin tuli Nesta Bettyn suureksi ihastukseksi, ajaen mataloissa, pienissä ponivaunuissa. Betty toivoi vain, että Douglas ja Molly olisivat odottaneet, kunnes olisivat nähneet hänen lähtönsä, mutta he olivat puoli tuntia sitten juosseet tiehensä, kun hoitajatar oli täyttänyt heidän eväskorinsa.

Nesta hymyili ihastuneelle lapselle, kun tämä ja Prinssi hyppäsivät vaunuihin, leikkien ja telmien; mutta kun

he sitten olivat matkalla, ajellen varjoisia kujia, kietoi Betty pienet käsivartensa Prinssin ympärille, joka istui hänen sylissään, ja hänen kasvoilleen levisi tuo uneksiva ilme, josta hänen ystävänsä niin paljon piti. Betty ei kysynyt mitään; kuljettiin vain hiljaa, kunnes he vihdoin ajoivat rautaporttien kautta tiheän pensaikon ympäri suuren valkoisen talon eteen, missä oli ikkunain edessä vihreät luukut ja etualalla ihana ruusuryhmä. Betty nostettiin maahan ja kuljetettiin mataloita kiviportaita ylös suureen vanhanaikuiseen eteiseen. Se tuntui hyvin vilpoiselta ja hiljaiselta; paksut pehmeät matot peittivät tiilikivilattiaa, siellä täällä oli suuria ruukkuja kukkivine kasveineen, ja eteisen toisessa päässä oli avonainen ovi, jonka ulkopuolella oli juovikas auringonsuojus ja jonka kautta näkyi vilahdukselta pehmeä nurmikenttä ja heleitä kukkasarkoja.

Nesta aukaisi oven ja vei Bettyn hämyiseen huoneeseen, jonka ilma oli täynnä suloista ruusun- ja heliotropintuoksua.

»Nyt menen hakemaan sinulle jotain, istu ja odota niin kauan.»

Bettyn vilkkaat silmät katselivat kaikkea, ja mitä Prinssiin tulee, niin oli sen pikku kuono yhtä toimessa kuin sen silmätkin, ja pian ilmottivat sen hiljainen murina ja pystyt korvat pikku emännälle, että se oli löytänyt jotain huomiota ansaitsevaa. Betty hiipi varpaillaan huoneen poikki: Prinssi seisoi suuren kuvastimen edessä ja katseli kaikkea muuta kuin suloisesti ilvehtivää vastustajaansa.

»No, Prinssi sinä, hyi häpeä! Nyt täytyy minun sinua pidellä. Mitä olisin tehnyt, jos olisit särkenyt kuvastimen? Katsele sen sijaan noita kauniita tau-

luja. Katsos tuota rouvaa; hänellä on samanlainen koira käsivarrellaan kuin sinä.»

Huone oli sangen miellyttävä arkisuoja; siellä oli paljon kauniita koristekuvioita kaikkialla, ja verrattuna Gilesin keittiöön se viehätti Bettyä suuresti.

Nesta palasi pian tuoden muassaan kakkuja ja mehua, joka oli Bettystä sangen virkistävää.

»Asutko täällä aivan yksinäsi?» kysyi hän.

»En», sanoi neiti Fairfax hymyillen, »minulla on äitini ja sisareni. Äiti ei voi tänään oikein hyvin, mutta vien sinut nyt sisareni luo. Menemme tätä tietä; luuletko, että Prinssi voi olla kiltisti?»

»Kyllä, sillä ei ole tapana haukkua, jos se vain ei tapaa jotain muuta koiraa.»

Betty sipsutteli oppaansa jäljestä toiseen huoneeseen, missä loikoi sohvalla lähellä ikkunaa nuori neiti.

»Minulla on kerallani pieni vieras, Grace», sanoi Nesta ystävällisesti. »Tämä on se pieni tyttö, josta kerroin sinulle eräänä päivänä.»

»Minä en kärsi lapsia», kuului ärtyisä vastaus, »miksi tuot hänet tänne?»

Mutta hän pani kuitenkin pois kirjan, jota luki, ja tarkasti lasta kiireestä kantapäähän. Bettyn vakavat kasvot ja hänen totisten silmiensä tutkiva katse näkyi ärsyttävän häntä vieläkin enemmän.

»Miten lapset tuijottavat! Luuletko minua variksenpelätiksi? Älä katso minuun! Mikä on nimesi?»

»Betty», vastasi pikku tyttö ja hiipi arasti ystävänsä luo.

»Mene tervehtimään», kuiskasi Nesta.

Betty meni sohvan luo ja ojensi pikku kätensä. Sairas tarttui siihen, ja lapsen somat, punastuvat kasvot näyttivät häntä miellyttävän.

»Oi, miten hän on pieni, Nesta; luulin, että tarkotit paljon suurempaa lasta. No, pikku tyttöseni, et kai ole mykkä? Eikö sinulla ole mitään sanomista? Sellaista on tässä talossa aina; täällä makaan aamusta iltaan eikä ole ketään kenen kanssa puhua, ja jos joku käy minua tervehtimässä, sanoo hän muutaman sanan ja juoksee sitten tiehensä! Soisin, että makaisivat täällä kiusaantumassa, kuten minä — ehkä heillä olisi sitten enemmän sääliväisyyttä kipeää sairas raukkaa kohtaan.»

»Kuoletteko pian?» kysyi Betty ujosti.

»Vie hänet pois!» lähätti Grace, »äläkä laahaa tänne lapsia, jotka vain pilkkaavat minua! Nyt sinä tietysti olet koko päivän hänen kanssaan, ja minulla ei ole ketään, joka lukisi minulle sanomalehtiä.»

»Ei suinkaan», sanoi Nesta iloisesti, »minä annan hänen leikkiä puutarhassa ja sillä välin tulen luoksesi kuten tavallisesti. Tule, Betty! Nyt saatte sinä ja Prinssi juosta kilpaa hetkisen.»

Ja niin he menivät puutarhaan; mutta kun Betty oli tullut sinne, hieroi hän hämmästyksestä silmiään. Hän oli varmasti ollut täällä ennen! Unissako viime yönä?

Hän sipsutteli sametinhienon nurmikon poikki, vastaten varsin hajamielisesti Nestan kysymyksiin. Äkkiä hän kääntyi loistavin kasvoin. »Minä olen ollut täällä ennen», sanoi hän. »Sain liljoja tuosta noin. Minä tulin sisään tuosta portista, joka on kivimuurissa. Tunnetko minun rouvani? Hän on kuningattaren näköinen. Asuuko hän luonasi?»

Nesta näytti aivan hämmästyneeltä.

»Sinä olet nähnyt unta, Betty. Miten olisit voinut tulla tänne? Milloin olisi se tapahtunut?»

Betty kertoi seikkailunsa metsässä, ja Nesta kuunteli kummeksien.

»Se on varmaankin ollut minun äitini, ja kuitenkin voin sitä tuskin ymmärtää. Ei ole hänen tapaistaan, että hän olisi huvitettu lapsista.» Sitten hän lisäsi: »Huvitteletko täällä puutarhassa, vai tahtoisitko mieluummin kulkea hieman pitkin polkua, joka on pienen portin ulkopuolella?»

»Tahdotko avata portin ja antaa minun katsoa?» sanoi Betty miettien.

Nesta noudatti Bettyn toivomusta. Silmänräpäyksen seisoivat he ääneti ja katselivat viheriöivään puistoon, missä kultainen auringonpaiste kimalteli lehdikon lomitse, ja missä kesätuuli huojutti sananjalkoja edes takaisin.

»Kummastako pidät enemmän, Betty? Puutarhasta vaiko tästä?»

Betty kääntyi ja katseli kauniita kukkasia, hyvin hoidettuja nurmikenttiä ja haravoituja käytäviä ja kääntyi sitten jälleen metsään päin, huoaisten hiljaa.

»Kaunis rouvani kysyi minulta juuri samaa, ja silloin luulin pitäväni enemmän puutarhasta; mutta nyt pidän enemmän metsästä.»

»Sinä pidät villistä luonnosta enemmän, vai mitä? Niin minäkin. Mutta en ole usein täällä. Tämä on äitini lempipaikka.»

»Sanoitko 'luonto'?» kysyi Betty innokkaasti. »Tarkotatko 'Luonto-äitiä'?» Lupasit kerran näyttää hänet minulle.»

»Niin. Olen sen tykkänään unohtanut. Katso tuonne, Betty, tuolla hän on. Luonto on Jumalan kaunis maailma: metsä, niitty, linnut, jänikset, ora-

vat — kaikki mitä Hän on luonut ja minkä ihmiset antavat olla rauhassa.»

»En ymmärrä», sanoi Betty ja rypisti otsaansa. »Luulin, että se oli joku rouva tai neiti; niin sanoi herra Roper. Hän sanoi saaneensa oppia häneltä paljon.»

»Niin minäkin», sanoi Nesta lempeästi. »Kuuleppas, Betty. Välistä olen mennyt ulos väsyneenä ja alakuloisena; olen kulkenut läpi metsän ja kuunneltuani sen suloisia säveliä ja katseltuani sen ihanuutta olen palannut kotiin vahvistuneena ja virkistyneenä. Se on puhunut minulle Jumalan rakkaudesta, Jumalan huolenpidosta, Jumalan täydellisyydestä. Olet liian pieni vielä ymmärtääksesi minua, luulen, mutta kun tulet suuremmaksi, niin silloin ymmärrät. Jumala luo kaiken kauniiksi. Hän pitää silmällä pikku lintuja ja hyönteisiä, joita ei kenenkään muun silmä näe kuin Hänen. Hän hoitaa pienintäkin kukkasta, ja kaikki Hänen tekonsa luonnossa panevat meidät ajattelemaan Häntä ja muistuttavat meitä Hänen rakkaudestaan ja huolenpidostaan meitäkin kohtaan.»

Bettyn siniset silmät kääntyivät vakavina ylöspäin.

»Jumala rakastaa kaikkia, eikö totta? Ja hän pitää Prinssistä yhtä paljon kuin sinusta ja minusta?»

Nesta epäröi. »Luulen, että Jumala rakastaa meitä toisella lailla kuin eläimiä. Kallis Vapahtajamme on antanut henkensä edestämme, sielumme ovat pelastetut. Eläimillä ei ole sielua; ne eivät tiedä erotusta hyvän ja pahan välillä. —»

»Mutta Prinssi tietää», puuttui Betty äkkiä puheeseen, »se tietää paljon raamatusta, olen kertonut sille, ja viime sunnuntaina luin 'Päivän pilkistyksiä'. Se pitää siitä paljon; se makaa sylissäni aivan hiljaa kä-

pälät ristissä ja kuuntelee niin tarkkaavaisena kuin kuka hyvänsä. Olen sanonut, että sen täytyy koettaa olla kiltti. Ja kyllä se todella koettaa: se olisi eilenkin niin mielellään tahtonut ajella kananpoikia, ja silloin kutsuin sitä ja sanoin, että se on häijy koira, ja niin se läksi kohta niiden luota; ja tiedän, että se niin kovin mielellään olisi tahtonut juosta niiden perästä, sillä se nuoli suutaan ja vilkuili sinne päin.»

Tämä Bettyn mielenpurkaus oli Nestalle melkein liikaa. Hän katseli hämillään tyttöstä, vaihtoi viisaasti kyllä puheenainetta ja jätti hänet sitten vähän ajan päästä palatakseen sisarensa luo.

Betty meni metsään ja istuutui pehmeälle sammalpenkille, jonka ympärillä kasvoi sananjalkoja ja kissankelloja. Hän veti Prinssin luokseen.

»Tule tänne, rakkaani; mitä sinä tästä pidät? Onko sinustakin ihanaa, että saamme olla tässä kauniissa talossa koko päivän eikä meitä lähetetä pois antamalla meille vain muutamia liljoja. Onko tämä sinustakin hauskaa? Ja luuletko, että saamme nähdä sen kauniin kuningattaren, ja saammeko ehkä tietää, onko hän lähettänyt sinut minulle? Ymmärsitkö mitä Nesta sanoi luonnosta? Toivon, että itse sen ymmärtäisin; mutta luulen, että hän tarkotti maata; paina pieni kuonosi alas ja suutele sitä. Eikö se ole pehmoinen ja kaunis?»

Ja Betty kumartui pehmeän sammaleen yli, painoi sille huulensa ja suuteli sitä, kuiskaten: »Luontoäiti, herra Roper lähettää sinulle terveisiä.»

Mutta Prinssi ei huolinut olla kauan hiljaa; vaan kun se näki kaniinin pujahtavan esiin kolostaan, läksi se salaman nopeasti sitä ajamaan. Betty riensi ihastuneena jälestä, ja kilpajuoksu haihdutti täksi kertaa

hänen pohtivista pikku aivoistaan ajatukset, jotka alkoivat häntä ahdistella.

Kun Nesta palasi puutarhaan puolen tunnin kuluttua, oli Betty syventynyt keskusteluun vanhan puutarhurin kanssa, ja Prinssi etsi sillä aikaa läheisestä pensaikosta etanoita.

»Emme olleet kauan metsässä», selitti Betty, »väsyimme niin, kun juoksimme kaniinin jäljestä».

»Nyt saat tulla sisään aamiaiselle; mutta ensin pitää sinun tulla kanssani huoneeseeni pesemään kasvosi ja kätesi.»

»Tuleeko se äreä neitikin aamiaiselle?» kysyi Betty, sipsutellessaan vähäistä myöhemmin leveitä tammiportaita.

»Vaiti, rakkaani! Muista, että hän on sairas. Tuskinpa hän tulee syömään kanssamme aamiaista.»

Nesta vei vieraansa pitkän käytävän läpi kauniiseen makuuhuoneeseensa, missä Betty ihastellen katseli tauluja ja pikkutavaroita, tehden lukemattomia kysymyksiä ja hypistellen kaikkea, mihin ylettyi. Hänen kihara tukkansa harjattiin, kasvot ja kädet pestiin ja sitten hänet vietiin suureen vierashuoneeseen.

»Tässä on pikku ystäväni, äiti», sanoi Nesta astuessaan sisään.

Akkunan ääressä seisova pitkä nainen kääntyi, ja Betty näki jälleen salaperäisen rouvansa. Hän näytti kylmemmältä ja jäykemmältä kuin konsanaan ja kohotti kultaisia silmälasejaan tarkastellakseen Bettyä; mutta Bettyn loistavat kasvot hymykuoppineen houkuttelivat lempeämmän loisteen noihin vanhoihin harmaisiin silmiin, ja Nestan kummastukseksi kumartui rouva Fairfax suutelemaan lasta.

»Kas, pikku rikoksentekijäni! En luullut, että nä-

kisin sinut jälleen näin pian», sanoi hän ystävällisesti. Sitten hän kääntyi Nestan puoleen :»Grace sanoi minulle aikovansa syödä kanssamme. Hän on jo ruokasalissa, niin että emme kai viivy enää kauempaa?»

He menivät vaieten ruokasaliin, missä Betty, jonka suuri pöytä, äänetön miespalvelija ja aterian kylmä, jäykkä komeus täytti kunnioituksella, istuutui suureen tuoliinsa hiljaisena ja äänetönnä.

X luku.

PIKKU SANANSAATTAJA.

Grace tuntui olevan heistä puheliain, mutta hänen puheensa oli lakkaamatonta valittelua. Ruoka, ilma ja hänen omat kipunsa olivat hänen pääasialliset puheenaineensa, ja vastapäätä istuvan Bettyn suuret, säikähtäneet silmät lisäsivät yhä hänen ärtyisyyttään. Lopuksi hän säpsähti ja kiljaisi:

»Täällä on varmaan koira!» hän huudahti. »Kuinka usein olenkaan kieltänyt teitä, Jennings», — hän kääntyi miespalvelijan puoleen — »päästämästä koiria sisään huoneisiin!»

»Se on minun koirani», sanoi Betty paikalla, »se on vain Prinssi, se istuu aina minun tuolini alla. Se on niin kiltti ja istuu hiljaa kuin hiiri.»

»Jennings, viekää se paikalla huoneesta. En voi syödä palastakaan, niin kauan kuin se vielä on täällä. Teidän ei olisi milloinkaan pitänyt laskea sitä sisään!»

»Mutta, Grace, eihän se tee sinulle pahaa», sanoi Nesta moittien.

Neiti Fairfax laski veitsen ja haarukan lautaselle ja nojautui taaksepäin.

»Hyvä», sanoi hän, »koska ette rahtuistakaan välitä hermoistani, niin ei maksa vaivaa sanoa sanaakaan. On parasta, että menen takaisin huoneeseeni. Alituisesti pyydätte minua aterioimaan kanssanne, mutta kun sitten tulen, niin kiusataan minua sillä, että koiravintiö ryömii jaloissani, kunnes jok'ikistä hermoa pakottaa ja pistelee päässäni.»

»Viekää koira ulos», sanoi rouva Fairfax tyynesti; sitten kääntyi hän Bettyyn päin, joka näytti olevan hyvin hämillään ja onneton, ja sanoi: »Jennings ottaa sen haltuunsa, se saa vähän ruokaa keittiössä.»

»Eihän se saa selkäänsä? Sehän ei tietänyt, että oli väärin seurata minua», ja Bettyn silmät alkoivat täyttyä kyyneleillä hänen nähdessään, miten Prinssi niskasta kannettiin ulos, vaikka se kuinka murisi ja näykki vihoissaan.

»Ei, ei se saa selkäänsä», vakuutettiin Bettylle; mutta tämä menetti kaiken ruokahalunsa, ja kun noustiin pöydästä, kiiruhti hän rouva Fairfaxin luo.

»Saanko nyt takaisin Prinssin? Se on niin ääretömän kiltti. Ja minulla on sitä niin ikävä.»

»Saat, se tuodaan sinulle paikalla. Nesta, millä aiot huvittaa lasta nyt?»

»Minä otan hänet kanssani puutarhaan, äiti. Mutta kuulin, että vanha rouva Parr on täällä hakemassa pellavansiemenjauhoja, joita olen hänelle luvannut. Hänen miehellään on taaskin yskä. En viivy kauan poissa.»

»Sitten voi Betty tulla kanssani minun huoneeseeni.»

Tämä ihmetytti jälleen Nestaa, mutta hän ei viisaasti kyllä sanonut mitään.

Prinssi tuli nyt iloisesti hyppien poikki eteisen ja Betty, joka jälleen oli täysin onnellinen, tarttui rouva Fairfaxin käteen ja seurasi häntä ylös portaita kauniiseen, pieneen huoneeseen, jossa hän istuutui lepotuolille akkunan ääreen ja alkoi puhella sydämensä kyllyydestä.

»Tekö lähetitte minulle Prinssin? Eikö niin, vai mitä? Tiesin, että te sen olitte lähettänyt. Se on niin suloinen, ja nyt olemme tasaparit — minähän olin aina ennen pariton.»

Rouva Fairfax hymyili; hän näytti olevan vähemmän jäykkä ollessaan yksin Bettyn seurassa.

»Ja onko se yhtä hyvä toveri kuin sisko tai veikko?»

»Oh, paljon parempi! Minä en tahtoisi sen sijaan ketään koko maailmassa.»

»Mitä olet hommannut siitä asti kuin sinut viimeksi tapasin?»

»Paljon, paljon. Käyn kirkossa kuulemassa Nestan soittoa ja vien kukkasia pienelle Violet vainajalle. Ja sitten on minulla tietysti ollut koko lailla harmia; mutta en ole luullakseni täällä aivan yhtä vallaton kuin Lontoossa. Douglas sanoi eräänä päivänä, että hoitajamme antaa hänen täällä kiivetä mihin puuhun hyvänsä, mutta jos hän Lontoossa koettaa kiivetä pitkin lyhtypatsasta tai puistikon puihin, niin saa hän aina läimäyksen tai arestia. Ja maalla voimme olla ilman käsineitä ja juosta kilpaa pitkin teitä ja kiikkua veräjillä, eikä meitä siitä ollenkaan toruta. Emme ollenkaan tahdo takaisin Lontooseen; siellä on niin äärettömän vaikeata olla kiltti.»

»Mutta etkö halua nähdä jälleen äitiäsi ja isääsi?»

»Haluan kyllä. Mutta emme me näe heitä paljon Lontoossakaan. Minusta olisi hauska olla aina maalla ja niin olisi Prinssistäkin.» Hetken perästä hän jatkoi: »Nähkääs, maalla tapahtuu niin paljon enemmän kuin kaupungissa. Tunnemme niin paljon useampia ihmisiä, ja joka päivä tapahtuu jotain uutta. Mutta Lontoossa ovat kaikki päivät samanlaisia, ja meillä on vain lastenkamari leikkiäksemme; meitä se niin kyllästyttää. Mutta täällä on aina sellaisia hauskoja yllätyksiä; pieniä vasikoita syntyy aivan äkkiä tai pieniä varsoja, ja me emme tiedä mistään, ennenkuin saamme mennä aamusella niitä katsomaan. Eilen tuli kuusi pientä mustaa porsasta, niin herttaisia. Ja sitten on paljon enemmän ihmisiä, joiden kanssa jutella. Herra ja rouva Giles ja Sam ja muut rengit, se vanha mies, joka kaivaa hautoja, ja vanha, sairas Jenny, ja te ja Nesta ja herra Russell, vaikka hänet olen tosin nähnyt vain kerran.»

Betty pysähtyi vetääkseen henkeä.

»Ja mitä on sinulla sanottavana näin monelle ihmiselle?»

»Joidenkuiden kanssa puhun oikein vakavista asioista», sanoi Betty miettivänä; »puhumme 'ahdistuksesta'».

Rouva Fairfax näytti hämmästyneeltä.

»Niin, tosiaankin vakava puheenaine niin pienelle tytölle. Mitä sinä siitä tiedät?»

»Tiedän, että kaikilla muilla paitsi minulla on sitä ollut, ja minäkin haluaisin sitä. Vanha Jenny sanoi, ettei varmaankaan kestä kauan ennenkuin saan. Hänellä on itsellään ollut sitä ja Rubenilla, ja herra Russellilla, hoitajalla ja Nestalla. Onko teilläkin?»

Rouva Fairfaxin huulet vavahtivat hieman ja hän

käänsi pois kasvonsa. Pehmeät lapsensormet olivat koskettaneet haavaa, ja hän värähti tuosta kosketuksesta.

Betty jatkoi haaveellisella äänellä: »Ihmettelen usein, minkälaista se oikeastaan lienee, ja tuntuneeko teistä samalta kuin Kristitystä siinä pimeässä laaksossa; mutta hän kulki onnellisesti sen läpi lopuksi. Minäkin tahtoisin päästä sen läpi, niin että pääsisin oikein mukaan raamatunlauseeseeni, ja Jenny sanoo, että kerran pääsenkin!»

Hänen äänessään soi iloinen voitonriemu.

»Mihin raamatunlauseeseen?» kysyi rouva Fairfax, katsellen ulos ikkunasta kohti etäisiä, viheriäisiä metsiä.

Vielä kerran toisti Betty nuo tutut sanat:

»'Nämä ovat ne, jotka tulivat siitä suuresta ahdistuksesta, ja he ovat pesseet viittansa ja ne valkaisseet Karitsan veressä.' Miten onnellisiksi he mahtavat tuntea itsensä, eikö totta?»

Silloin tuo ylpeä rouva istuutui, otti Bettyn syliinsä ja painoi hänet lähelle itseään, kunnes lapsen pieni, tumma kutripää lepäsi hänen povellaan.

»Suokoon Jumala, ettei sinun milloinkaan tarvitsisi kokea sellaisia suruja kuin minun, lapsoseni», sanoi hän kiihkeästi, »suruja, jotka tekevät sydämen kovaksi kuin kivi ja peittävät taivaan katseiltasi».

Betty kietoi pienet käsivartensa hänen kaulaansa.

»Vanha Jenny sanoo, että minä saan sitä», toisti hän, »ja hän sanoi, että juuri kun olen suuressa ahdistuksessa, tulisi minun muistaa: 'Ole uskollinen kuolemaan asti' — lopun olen unohtanut.»

Syntyi hetken äänettömyys; sitten suuteli rouva Fairfax pieniä ylöspäin käännettyjä kasvoja.

»Juokse nyt alas, pikku typykkäni, ja hae Nesta

käsiisi. Sanon nyt hyvästi, sillä et näe minua enää tänä päivänä.»

Betty totteli paikalla, ja kun hän oli mennyt, polvistui vanha rouva rukoukseen, ensimäisen kerran moneen kuukauteen. »Jumala, auta minua!» huudahti hän. »Olen ollut uskoton palvelija; en ole Sinulta etsinyt lohdutusta.»

Loput päivästä kului Bettystä sangen hauskasti. Hän kävi tallissa ja kanatarhassa, hän poimi mansikoita, jotka söi heti suuhunsa ja noukki suuren kukkavihon kotiin vietäväksi. Kello neljä tarjottiin vilpoisessa perhehuoneessa teetä. Neiti Fairfax makasi sohvalla, mutta lapsen puhelu näytti häntä huvittavan, ja olipa hän vielä niin alentuvainen, että salli Prinssin tulla sisään, ja sen kuonolle pantiin sokeripala, kun se sitä istuen kerjäsi.

»Minulla on ollut tänään niin hauska», sanoi Betty, kun Nesta auttoi hänelle hattua päähän.

»Niin on minullakin», sanoi Nesta hymyillen. »Olet hauska toveri, Betty. Kun olet mennyt, tulee minun oikein ikävä.»

»Eikö ole ketään, jonka kanssa puhuisit, kun minä en ole täällä? Oletko sinäkin pariton?»

»Ehkäpä, Betty.»

»Mutta miksi et hae paria itsellesi, niinkuin Prinssi ja minä?»

Mutta nyt Nestan lempeät silmät täyttyivät kyynelillä, ja Betty oli hyvin pahoillaan, kunnes sai suutelon ja vakuutuksen, että hän, Betty, oli maailman näppärin pikku lörppö. Pienet ponivaunut ajettiin portaiden eteen, ja pian oli Betty matkalla kotiin, tosin hiukan väsyneenä, mutta päiväänsä sangen tyytyväisenä.

Nesta laski hänet vaunuista veräjän luo ja ajoi sitten hiljakseen kotia kohden. Betty oli tuonut tullessaan niin paljon iloisuutta, ja vaikka Nesta ulkonaisesti oli niin iloinen ja ystävällinen, oli hänen sydämensä kuitenkin monta kertaa raskas ja murheellinen. Hänen kotinsa oli jotensakin synkkä; mutta kun hän tuntia myöhemmin koetti vilkastuttaa ikävää päivällisateriaa, odottaen vastineeksi, kuten tavallisesti, Gracen valituksia ja äidin masentavaa välinpitämättömyyttä, yritti rouva Fairfax hänen hämmästyksekseen yhtyä keskusteluun.

»Sillä lapsella on omituinen luonne», huomautti rouva Fairfax. »Tiedätkö, Nesta, keitä he ovat?»

»Tiedän, herra Crump puhui siitä eräänä päivänä; isä on parlamentin jäsen ja äiti on se rouva Stuart, joka harjoittaa niin suurta hyväntekeväisyyttä Lontoossa. Hän on syntyisin neiti Champneys — siivot neidit Champneys, niinkuin meidän oli tapana sanoa. Otaksun, että lapset ovat perineet vanhempiensa lahjakkuuden, sillä vaikka he ovat oikeita pikku vekkuleita, ovat he kuitenkin kaikki hyvin omituisia, jokainen omalla tavallaan. Betty ajattelee enin, luullakseni; nuo toiset näyttävät elävän puolet ajastaan satumaailmoissa. Tapasin toisen tytöistä ja pojan eräänä päivänä istua kyyröttämässä vanhassa raidassa. Puhuttelin heitä, mutta poika, joka pisti kiharaisen päänsä esiin oksien välistä, pani heti minulta suun tukkoon, sanoen: »Te ette saa puhutella meitä nyt; me olemme puronkuningatarta piilossa; hän vallan vaahtoaa vihasta, niin suutuksissaan hän on meille, ja jos vaahtoa roiskuu päällemme, niin muutumme mustiksi koiriksi ja meidän täytyy juosta nelinkontin aina päiväl-

liseen saakka.» Nauroin ja menin tieheni. En tahtoisi olla heidän hoitajattarensa.»

»Betty on hieman pikku-vanha», sanoi rouva Fairfax, »hän puhuu välistä sellaisista kummallisista asioista».

»Niinkö? Hän on oikeastaan hyvin iloinen ja vilkas. Mutta hän on sangen tunteellinen lapsi. Pelkään, että hän saa kärsiä siitä, kun vanhenee. Eilen tapasin hänet kirkonmuurin luona itkemässä niin että olisi luullut sydämen halkeavan — kuolleen sammakon takia. Koetin lohduttaa häntä. »Voi», nyyhki hän, »pelkään, että Prinssi sen tappoi. Minä en tosin nähnyt sitä, mutta se on kuitenkin voinut sen tehdä; eikä se näytä olevan ollenkaan pahoillaan. Mitä on minun tekeminen, jos Prinssistä tulee murhaaja!»

Rouva Fairfaxista olisi Betty ollut vieläkin omituisempi, jos hän olisi voinut nähdä, miten lapsi illalla heitteli itseään edestakaisin pikku vuoteellaan saamatta unta.

Molly nukkui sikeästi, hoitajatar oli lähtenyt huoneesta, ja kaikki oli hiljaista; mutta Bettyn pienessä levottomassa sielussa kulkivat päivän tapahtumat.

»Hän sanoi, ettei Prinssillä ole sielua. Onkohan se totta?» hän mutisi. »Oi, Jumala, anna Prinssille sielu ja tee siitä kiltti koira, Jeesuksen Kristuksen tähden. Amen.»

XI luku.

UHKAROHKEA YRITYS.

Oli helteinen heinäkuun päivä. Lapset olivat leikkineet itsensä väsyksiin ja lepäilivät nyt lähellä taloa varjoisen puun alla. Hetken kuluttua meni Betty läheiselle ruispellolle, paneutui maata pientareelle, nojaten päänsä puupölkkyyn, ja pian nukkui hän jo sikeästi, Prinssin istuessa hänen jaloissaan vahtimassa uskollisesti pikku emäntäänsä. Herra Russell, joka tuli pellon poikki pitkin pientä polkua, näki heidät, ja tuo kaunis, pikku taulu ihastutti paikalla hänen taiteilijasilmäänsä. Hän pysähtyi, otti esille luonnoskirjansa ja piirsi muutamin reippain piirtein Bettyn kuvan, niinkuin hän siinä makasi toisessa kädessä punaisia valmuja ja toinen kiharaisen pään alla. Prinssi piirustettiin myöskin, ja sitten heräsi Betty. Hän katsoi ihmeissään ympärilleen ja kavahti sitten pystyyn.

»Älä pelkää», sanoi herra Russell vakavasti. »Asutko täällä läheisyydessä?»

Betty osoitti rakennusta.

»Luuletko, että saisit tulla kotiin luokseni, että voisin maalata sinusta taulun?»

Betty punastui ihastuksesta.

»Minäpä kysyn hoitajalta. Pitääkö minun tulla aivan yksinäni?»

»Aivan yksinäsi — taikka ainakin vain koirinesi. Missä on hoitajasi? Luuletko, että hän tulisi tänne puhumaan kanssani?»

Hoitajatar oli viereisellä niityllä ja oli helposti haettu paikalle, ja vaikka hän alussa epäili, poisti

herra Russell pian hänen epäilyksensä, luvaten, ettei pitäisi Bettyä tuntia kauemmin kerrallaan.

»Minä pidän kyllä huolta siitä, että hän tulee takaisin», sanoi hän. »Ja sitten annatte kyllä hänen tulla jälleen vielä kerran. Minä teen hänestä piirroksen erityistä tarkoitusta varten.»

Ja sitten päätettiin, että Betty tulisi hänen luokseen seuraavana päivänä kello kaksi.

»En siitä oikein pidä», sanoi hoitajatar myöhemmin, kun hän puhui asiasta rouva Gilesin kanssa, »mutta hän näytti niin hienolta ja ylhäiseltä eikä tahtonut tyytyä kieltävään vastaukseen. En tiedä, pitäisikö rouva tästä. Useimmat lapset ujostelisivat, mutta nämä eivät tiedä mitä ujous onkaan, ja Betty hankkii itselleen ystäviä minne vain tulee. Minä en sitä ymmärrä; minun silmissäni on Molly paljon suloisempi.»

»Herra Russell on meidän isäntämme», vastasi rouva Giles, »ja sen sanon, että parempaa saa hakea, eikä se voi vahingoittaa lasta, jos hän hänet piirtääkin. Hän on aivan yksinään, sitten kun hänen pikku tyttönsä kuoli, ja ehkä Betty häntä hieman ilahduttaa, hän on niin alakuloinen, sanotaan.»

»Miksikä sinä pääset emmekä me?» sanoi Molly, kun Betty oli heille kertonut kaikki. »Se on aivan väärin; sinä saat kaikki, mikä on hauskaa, vaikka minä olen vanhin.»

»Ei se tule olemaan hauskaa, luulisin minä», sanoi Douglas ja kutkutteli heinänkorrella Bobbyn paljaita sääriä. »Minä tunnen hänet, minä. Hän on hirmuinen. Sam on kertonut, että hän löi erästä poikaa, joka otti munia linnunpesästä hänen puutarhastaan, ja hänellä on suuri lasinen huone, ja se on täpösen täynnä luurankoja ja ihmisruumiin kappaleita. Hän vie sinne

mielellään lapsia ja pitää heitä vankina eikä päästä koskaan pois!»

Betty seisoi ja tuijotti veljeensä epäilevästi.

»Sitä en usko.»

»Odota, kunnes olet hänen kynsissään. Hänellä on kuolleiden ihmisten käsiä ja jalkoja. Sam sanoo nähneensä ne akkunasta. Hän on Ritari Siniparta; hän pitää huoneen lukossa, eikä anna kenenkään tulla sisään. Ja jos hän päästää sinut huomenna sinne, niin et milloinkaan pääse sieltä pois!»

»Silloin saan minä Prinssin ja vien sen kerallani Lontooseen omaksi koirakseni», puuttui Molly puheeseen.

»Prinssi seuraa minua», intti Betty, »niin että jos en tule takaisin, ei tule Prinssikään. Ja minä en välitäkään tulla takaisin. Tahdon mieluummin asua herra Russellin luona kuin teidän kanssanne, jos olette ilkeitä.»

»Hän lihottaa sinua viikon riisiryyneillä ja sitten leikkelee sinut palasiksi, ja Prinssin myös.»

Betty kiirehti Prinssi kantapäillään nauraen tiehensä.

»Te olette kateellisia, sentähden että minusta maalataan taulu», huusi hän heidän jälkeensä. »Minä kerron teille luurangoista, kun tulen takaisin kotiin!»

Seuraavana päivänä saattoi hoitaja Bettyn herraskartanoon. Hän oli pukenut ylleen parhaimman pukunsa ja oli mielissään, kun hänet vietiin taloudenhoitajattaren huoneeseen saamaan virvokkeita. Hän olisi kernaasti odottanut, kunnes tunti olisi loppuun kulunut, mutta herra Russell oli luvannut itse saattaa Bettyn kotiin, niin ettei hänellä ollut syytä viipyä.

Douglas ja Molly lohduttivat itseään kotona rakentamalla niitylle heinälinnan ja ottamalla aina vä-

listä Bobbyn ja Billyn vangiksi sillä tekosyyllä, että maalaisivat heidän kuvansa, ja sitten täytyi heidän antautua toimituksen alaisiksi, joka oli paljon hauskempi Douglasista ja Mollysta kuin uhriraukoista itsestään: heiltä katkaistiin käsivarret ja sääret seinälle ripustettaviksi!

Kello oli lähes viisi, kun Betty palasi, ja lasten juodessa teetä ei hänen pikku kielensä pysähtynyt hetkeksikään.

»Niin merkillinen huone! Ja nyt on herra Russell muuttanut mieltään; hän ei maalaakaan minua, vaan laittaa sen sijaan Prinssistä ja minusta kuolleen kuvan. Hänellä oli jotain valkoista, joka muistutti saviruukkia, ja hän kääri ylös paidanhihansa, niinkuin työmiehet. Minä sain paneutua maata ja olla nukkuvinani, mutta silmät saivat olla auki, ja minä näin kyllä käsivarsia ja sääriä, mutta ne olivat vain kuvia — ja sitten oli siellä yksi kuva ilman päätä, kivikuva, nähkääs. Eipä se juuri ollut mikään hauska huone. Kerroin herra Russellille, mitä sinä olit sanonut, Douglas, ja hän nauroi. Hän antoi minulle persikoita, ja kotimatkalla puhelimme niin hauskasti vakavista asioista.«

Tämän ja paljon muuta kertoi Betty. Käyntinsä Hallissa kävivät aikaa myöten tiheämmiksi, ja sekä Bettylle että herra Russellille oli niistä paljon iloa, vaikka ne jälkimäiselle myöskin tuottivat tuskaa. Hän jutteli iloisesti Bettyn kanssa ja heitti hänen seurassaan synkkyytensä, mutta aina silloin tällöin muistutti joku lapsellinen äänenpaino tai kädenliike häntä hänen omasta pienestä tytöstään, ja silloin hänen kulmakarvansa vetääntyivät kurttuun ja äänensä vavahteli. Eräänä päivänä kutsuttiin hänet ulos työhuoneesta, ja Betty jäi hetkeksi yksin.

Kun herra Russell palasi, makasi lapsi pitkällään lattialla, selaillen kirjaa.

»Minkä kirjan olet saanut käsiisi?» sanoi hän. »Se näyttää sinua huvittavan!»

»Se on Ilmestyskirja», sanoi Betty säteilevin kasvoin.

»Raamattu? En muistanut, että minulla oli sellainenkin huoneessani. Ah, nyt muistan, se on täällä harvinaisten kansiensa takia. No, mitä pidät Ilmestyskirjasta?»

»Voi, minä pidän siitä niin, niin paljon, ettekö tekin? Luen juuri parhaillaan, miten he taivaassa laulavat. Tässä sanotaan: kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta, ja tuhanten tuhannet! Mikä tungos siellä syntyykään! Mutta jos taivas käy liian pieneksi kaikille ihmisille, herra Russell, mitä sitten?»

»Ei siitä ole mitään pelkoa», sanoi herra Russell hymyillen, »ei näytä siltä kuin aivan moni pääsisi sinne, meidän aikanamme ainakaan».

»Tässä sanotaan», jatkoi Betty ja osotti sormellaan sivua: 'sillä sinä annoit itsesi teurastaa ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansakunnista'; tarkoitetaan kai meitä jokaista, vai mitä, herra Russell?»

»Niin», sanoi herra Russell ja katsoi pientä olentoa lattialla puoleksi huvitettuna ja puoleksi surullisena, »jokaista, joka tahtoo tulla sinne».

»Miksi tahtoisi joku jäädä ulkopuolelle?» kysyi lapsi.

Herra Russell ei vastannut mitään. Hän meni luonnoksensa luo ja otti verhon sen päältä. Työ edistyi nopeasti. Bettyn pieni olento oli jo melkein valmis.

Hän makasi nojaten ryhmyiseen puunrunkoon, ja myöskin Prinssin kuva oli jo alulla.

Betty hypähti lattialta katselemaan sitä.

»Siitä tulisi kaunis hautapatsas», sanoi hän miettien; »tahtoisin sen haudalleni, kun kuolen».

»Älä puhu kuolemasta, lapsi», kuului pikainen vastaus.

»Pelkään, että en ole vielä valmis», sanoi Betty, pudistellen kutripäätään, »mutta sitten olen, kunhan olen käynyt suuren ahdistuksen läpi. Herra Russell, luuletteko, että koirakin saa kokea ahdistusta?»

»En», sanoi herra Russell nauraen. Hän tunsi jo vallan hyvin Bettyn ajatukset tuosta lempilauseestaan, ja ylipäänsä hän kunnioittain kohteli hänen lapsellisia huoliaan; mutta tämä odottamaton kysymys oli hänestä liikaa. Bettyn pikku kasvot synkistyivät. Hän oli hyvin hiljaa sittemmin ja meni kotiin miltei huolestuneen näköisenä.

Mutta kaikki hänen vakavat ajatuksensa haihtuivat kuullessaan sen iloisen uutisen, joka häntä odotti. Molly syöksyi vastaan, pitkä tukka tuulessa hulmuten: »Minä olen saanut kirjeen Harry sedältä, hän tulee ensi viikolla meitä tervehtimään!»

»Hän viipyy luonamme kokonaisen viikon; hän aikoo kalastaa, ja minä pääsen mukaan!» huusi Douglas.

»Ja Harry setä leikkii kanssamme», kirkuivat kaksoset.

»Hän kirjoitti tietysti minulle, koska olen vanhin», sanoi Molly ylpeästi, »ja jos olette oikein kiltit, niin luen teille hänen kirjeensä».

Hän veti taskustaan hyvin ryppyisen kuoren ja luki:

»Rakas Molly ryökinä!

Minä olen saanut käskyn teidän kunnioitetuilta vanhemmiltanne matkustaa pitämään luonanne tarkastusta. Odottakaa siis minua torstaina 27:nä päivänä tätä kuuta. Sanokaa hoitajattarellenne, että silloin olen valmis kuulemaan kaikkia valituksia ja oikeudenmukaisesti rankaisemaan syyllisiä. Pyytäkää häntä hankkimaan minulle yhdeksi viikoksi huone jossain läheisyydessä, sillä olen kuullut, että siellä päin on hyvät kalavedet.

Sydämelliset terveiset urhealle Douglasille ja kaikille kolmelle B:lle.

Teidän uskollinen setänne

Harry.

P. S. Sanokaa hoitajattarelle, että otan rottingin mukaani.

»Eikö hän ole soma», jatkoi Molly. »Hän on tulevinaan meitä rankaisemaan! Miten hauskaa meille tulee, kun hän saapuu!»

»Hän ei tiedä, että meitä on nyt kuusi», sanoi Betty välkkyvin silmin. »Mitähän hän sanoo Prinssistä?»

Lapset eivät voineet puhua muusta kuin sedän tulosta, ja kun torstaipäivä vihdoin valkeni, olivat he mitä jännittävimmässä odotuksen-tilassa. Hoitajattaren oli melkein mahdotonta pitää heitä kurissa. Kapteeni Stuartia lapset jumaloitsivat, ja hänen vierailunsa olivat aina kulta-aikoja. Sitten kun hoitajatar oli korjannut Douglasin työrattailta, joita tämä aikoi ajaa omistajan poissa-ollessa, ja pelastanut Mollyn ja Bettyn vihastuneen sian kynsistä, jota he koettelivat pestä pumpun alla, ja estänyt Bobbyn ja Billyn niittämästä heinää niit-

tomiesten viikatteilla, salpasi hän viimein kaikki viisi ylisille, siinä toivossa, että he siellä olisivat turvassa, kunnes setä saapuisi. Prinssi jätettiin ulkopuolelle, ja Bettyn liikuttavat pyynnöt, että sekin saisi jakaa heidän vankeutensa, olivat turhat. Prinssi kääriytyi siis kokoon, odottaen kärsivällisesti oven ulkopuolella. Silloin tällöin vastasi se surkeasti vinkumalla omistajattarelleen, kun tämä puheli sille avaimenreiästä.

»Hoitajatar ei uskalla panna meitä enää tästä lähtien arestiin», sanoi Douglas suuttuneella äänellä, »hän tekee nyt niin vain siksi, että setä luulisi meidän aina olevan häijyjä; minä vihaan häntä!»

»Ja minä aioin juuri mennä purolle poimimaan lemmikkejä Harry sedän huoneeseen», valitteli Molly.

»On kuitenkin koko hauskaa, kun kaikki yhdessä saamme arestia», sanoi Bobby, joka aina pelkäsi olla yksin.

Betty ei sanonut mitään, hän oli pistänyt kiharaisen päänsä ulos ylisten ikkunasta ja näytti vaipuneen ajatuksiinsa. Vihdoin veti hän sen sisään.

»Otaksukaapas, että tuli pääsisi irti tässä talossa ja me olisimme kaikki suljetut tänne, niin mitä sitten?» kysäisi hän.

Molly näytti aivan kauhistuvan tätä ajatellessaan, mutta Douglas käsitti aseman ja sanoi voitonriemuisesti:

»Niin, silloin joutuisi hoitaja kauniiseen pulaan! Herra Giles syöksyisi tietysti paikalla hakemaan paloruiskua, me paiskaisimme ikkunat auki, ja sitten kiipeisin minä katolle ja pitäisin puheen. Muistuttaisin hoitajatarta kaikesta pahasta, mitä hän on meistä sanonut, aina siitä saakka kun olimme pieniä kapalovauvoja, miten hän on sanonut yhä uudestaan ja uudestaan, että ei ole koko maailmassa sellaisia lapsia kuin me ja että

me olemme olleet vähällä tehdä hänet hulluksi; ja sitten sanoisin, että nyt hän saa surra, kun näkee meidän palavan silmiensä edessä, ja hän nyyhkyttäisi ja itkisi, ja herra Giles ja Sam ja kaikki muut myös.»

»Mutta he toisivat kai meille tikapuut?» puuttui Molly puheeseen.

»On ainoastaan yhdet tarpeeksi pitkät tikapuut. Ne asettaisi Sam paikoilleen, mutta liekit polttaisivat ne keskeltä poikki, ja minkäänlaista pelastusnuoraa ei ole olemassa. Ei maalla ole sellaisia. Minä puhuisin heille niin kauan kuin voisin, ja lopuksi sanoisin, että emme tahtoisi vihaisina mennä hautaan ja siksi annamme anteeksi hoitajattarelle, toivoisimme vain, että hän olisi kiltimpi niitä lapsia kohtaan, joita hän vastaisuudessa tulisi hoitamaan. Ja sitten sanoisin jäähyväiset, ja katto romahtaisi jalkaini alta, ja hoitaja huutaisi ja itkisi, ja sitten hyppäisin suoraan tuleen; syntyisi jonkunlainen räjähdys, ymmärrättehän, ja koko talo romahtaisi, ja seuraavana päivänä löytäisivät he viisi pientä tuhkaläjää, kaikki, mitä meistä olisi jäljellä! Ja hoitajatar vaipuisi meidän keskellemme murtunein sydämin.»

Bobby ja Billy olivat kuunnelleet tätä hirmuista kertomusta tuijottaen miltei silmät päästään ja alkoivat nyt molemmat yhtä aikaa kauhusta nyyhkyttää: »Me palamme! Laskekaa meidät ulos, me olemme niin kiltit!»

Douglas käski suuttuneena heitä vaikenemaan, mutta Molly hyväili heitä ja rauhoitti, vakuuttaen, että kaikki tyyni oli vain Douglasin keksintöä ja ettei talo milloinkaan syttyisi palamaan.

»Ja jos se syttyisi, niin voisin päästä pois vahingoittumatta», sanoi Betty juhlallisesti. »Minä kiipeisin

ulos ikkunasta ja sitten pitkin katonräystäskourua. Pitäisin kiinni katosta ja kiipeisin sitten alas päärynäpuuhun, joka on Harry sedän huoneen edessä.»

»Sitä et tekisi», sanoi Douglas ilkkuen, »tytöt eivät osaa kiivetä».

»Osaisinpa, osaisinpa varmasti.»

»Teepäs se vain, tee! En usko, että osaat!»

Bettyn silmät salamoivat, ja Molly jätti äkkiä kaksoset, juoksi ikkunan luo ja pisti päänsä ulos.

»Uskon, että hän voi sen tehdä, jos me nostamme hänet ulos, mutta se näyttää hirveän vaaralliselta; minä pelkäisin.»

»Minä en pelkää rahtuistakaan», sanoi Betty päättävällä äänellä.

»Odotahan, kunhan olet oikein ulkona! En usko sinun rohkenevan.» Ja Douglas hyppeli iloiten jännityksen odotuksessa.

Betty ei ajatellut silmänräpäystäkään, oliko tällainen yritys oikein vai väärin; hänen herkkä pikku sielunsa halusi voida näyttää veljelle, että hän osasi kiivetä; ja rohkea kun hän oli uhmayrityksiin, tuntui hänestä tämä hyvältä tilaisuudelta näyttää taitoaan. Ylisten ikkuna avattiin; se oli katossa, niin että Bettyllä ei ollut ollenkaan vaikea kiivetä siitä katolle ja asettautua räystäskouruun, joka kulki ympäri taloa. Sitten alkoi hän hitaasti ja varovaisesti vaarallisen kulkunsa sisarusten ihailevien katseiden seuraamana. Ottaen tukea viettävästä katosta, kulki Betty eteenpäin, kunnes tuli talon nurkalle; siinä hän epäröi.

»Tule takaisin», huusi Molly, »sinä et voi mennä nurkan ympäri!»

»Hän pelkää. Hän ei enää uskalla», kirkui Douglas.

Syntyi kuolon hiljaisuus. Mutta löytyi vielä mui-

takin kuin ylisten pikku asukkaat, jotka katselivat kauhulla tätä uhkarohkeata yritystä. Kaksi herraa tuli hitaasti astellen niityn poikki taloa kohti.

»Mitä ihmettä on tuolla katolla, Stuart? Ei suinkaan joku lapsi?»

»Se on lapsi! Yksi toivorikkaista veljentyttäristäni, hän tulee putoomaan kuoliaaksi. Joutukaa, St. Clair! Mutta melutta!»

He saapuivat talon luo, juuri kun Betty yritti kääntyä nurkan ympäri. Hetken ajan näytti pikku olento huojuvan, ja kapteeni aivan luuli Bettyn viime hetken tulleen; mutta ihan kuin ihmeen kautta hän sai tasapainonsa takaisin, onnistui pääsemään nurkan ympäri ja kulki horjumatta eteenpäin, kunnes saapui päärynäpuun luo.

Herrat seisoivat aivan ääneti, he tiesivät, että jos Betty säikähtäisi, voisi hän helposti astua väärin, ja nyt he eivät enää yhtä levottomasti odottaneet hänen alaslaskeutumistaan. Betty oli jo puolivälissä, kun kuului nopeita askelia, ja hoitajatar ilmestyi paikalle kauhusta kirkuen.

Betty menetti mielenmalttinsa, hän astui lahonneelle oksalle, joka murtui, pikku kädet hellittivät otteensa. Vielä kerran kirkaisi hoitajatar rouva Gilesin säestämänä, ja lapsi putosi raskaasti, mutta vahingoittumatta setänsä syliin.

XII luku.

HARRY SEDÄN YSTÄVÄ.

»Nämäpä vasta kauniit tervetuliaiset väsyneelle miehelle, joka kaivaten on odottanut päivällistään!»

Betty seisoi setänsä edessä, pienet kasvot hyvin kalpeina ja puristaen päättävästi huulensa yhteen. Hoitajatar päästeli parhaillaan irti toisia pikku vankejaan ja toi heidät sitten sedän luo.

Kapteeni Stuartin ystävä oli istuutunut vierashuoneeseen matalaan ikkunansyvennykseen ja katseli sieltä, nähtävästi huvitettuna, tätä pikku kohtausta.

»Hoitajattaren mielestä olet ansainnut aika selkäsaunan», jatkoi kapteeni Stuart, samalla kun hän totisena siveli pitkiä, kauniita viiksiään, vaikka siniset silmät välähte livätkin veitikkamaisesti. »Meidän on kai ensin pidettävä kuulustelu, arvaan ma. Aioitko sinä tappaa itsesi, Betty?»

»Koetin pelastautua tulipalosta — tulipalosta, joka olisi voinut sattua.»

Hän aloitti hyvin urhoollisesti, mutta sitten alkoivat pienet huulet vapista. Putoamisestaan säikähtäneenä, peläten setänsä suuttumusta ja arkaillen vierasta puhkesi Betty kyyneliin.

Silloin nosti kapteeni Stuart hänet syliinsä ja veti esiin suuren nenäliinansa.

»Kas niin, kas niin, pikku tyttöseni, paina nyt pääsi rintaani vasten ja itke kyllikseni. Se tekee sinulle hyvää. Luulin jo, että olit itse kylmäverisyys.»

Nyt aukeni ovi, ja toiset lapset tulivat sisään juhlallisen näköisinä, silmät säikähdyksestä suurina.

He suutelivat nöyrinä setäänsä ja sitten lausui Molly:

»Hoitajatar kertoi, että Betty putosi; loukkasiko hän itsensä pahasti?»

»Katkaisiko hän jalkansa?» kysyivät kaksoset.

»Minä sanoin hänelle, ettei hän osaisi sitä tehdä. Tiesin, ettei hän osaisi.»

Paikalla pisti Bettyn pää esiin nenäliinasta. »Minä tein sen kuitenkin, ja minä voisin sen tehdä taas uudestaan huomenna, tiedä se, Douglas!»

Nyt purskahti Harry setä sydämelliseen nauruun, mutta pian hän taas hillitsi itsensä ja sanoi niin totisesti kuin suinkin:

»Kuulkaapas, lapset, minä en mielelläni, niinkuin tiedätte, toru teitä, mutta te olette kaikki kylliksi suuria ymmärtääksenne, ettei ole todellista rohkeutta kiipeillä katoilla kuin kissa ja antautua vaaraan katkaista kaulansa ja tulla raajarikoksi koko loppu-ijäkseen. Kuka on syypää tähän? Puhukaa suunne puhtaaksi ja sanokaa rohkeasti totuus.»

Syntyi hetken äänettömyys. Douglas punastui kovin ja änkytti sitten nopeasti: »Löin vetoa, ettei hän voisi sitä tehdä.»

»Ja minä sanoin, että kyllä uskon hänen voivan sen tehdä», sanoi Molly kyynelsilmin, »mutta minä pyysin häntä palaamaan takaisin, kun hän oli nurkan luona».

»Ja silloin yllytin minä häntä jatkamaan», lisäsi Douglas.

»Ja Bobby ja minä taputimme käsiämme hänelle», pisti Billy innokkaasti väliin, haluten saada osansa hänkin uhkatyön kunniasta.

»Onko sinusta rohkeata ja rehellistä yllyttää toista

antautumaan vaaraan, vaikket ehkä itse olisi tahtonut olla hänen sijassaan?»

Harry setä oli asettanut kysymyksensä Douglasille, ja tämä painoi häpeissään päänsä alas.

»Douglas oli juuri ryömimäisillään ulos toisesta ikkunasta hänen jäljestään, kun hoitaja tuli», sanoi Molly lempiveljensä puolustukseksi.

»Minä en luullut, että pojilla oli tapana seurata tyttöjen jälkiä», sanoi kapteeni Stuart kuivasti. »Kuuntele nyt tarkkaan, poikaseni, ja muista läpi koko elämäsi mitä sinulle nyt kerron. Oli kaksi nuorta miestä, jotka tulivat palvelukseen Egyptiin meidän pataljoonaamme. Eräänä aamuna komennettiin meidät vakoiluretkelle, ja nuo molemmat nuorukaiset olivat mukana. He olivat voimakkaita, kukoistavia nuoria miehiä, erittäinkin toinen heistä; hän oli suuren maatilan perillinen ja oli jättänyt äitinsä, joka oli leski, hankkiakseen itselleen kuuluisan nimen. Voin nähdä hänet edessäni milloin tahansa loistavine silmineen ja iloisine hymyineen, jollaisena hän ratsasti toverinsa kanssa edelläni. En tahdo syventyä yksityisseikkoihin, mutta sinä aamuna oli vihollisten kanssa kuuma ottelu ja luodit vinkuivat korvissamme.

Kun vihdoinkin palasimme, sitten kun olimme hajoittaneet vastustajaimme rivit, kohtasimme toisen vihollisparven, joka oli asettunut leiriin kukkulalle. Nyt annettiin käsky, että oli ammuttava makuulta, sillä vihollisella oli taitavia pyssymiehiä ja hyvin edullinen asema. »Kuules», kuiskasi toinen nuorista miehistä toiselle, »tässä voit saavuttaa kunniaa ja mainetta, kiipeä ylös kukkulalle ja hyökkää heidän leiriinsä».

»Tekisin sen, jos olisin saanut käskyn», kuului pikainen vastaus.

»Juoksemme kuin jänikset pensaikossa», jatkoi nuorukainen. »Luulevatko nuo hiipivät roistot ehkä, että emme uskalla näyttäytyä? Voimakas hurraa ja pyssyjemme näkeminen saisivat heidät pian pakoon. Vanhan majorin täytyy olla rutiväsynyt ja unen tarpeessa, muuten ei hän antaisi tällaista käskyä. Nouse seisomaan, Castleton, näytä heille miltä kuuden jalan pituinen mies näyttää. Mitä? Pelkäätkö?»

Heti oli Castleton pystyssä, ja seisoi nyt siinä miehuutensa täydessä voimassa, mutta seuraavassa silmänräpäyksessä lävisti luoti hänen päänsä, ja hän vaipui kuolleena ystävänsä syliin. Kuoliko hän sinusta sankarin kuoleman, Betty? Ja miltä luulet ystävästä tuntuneen, Douglas, kun hänen täytyi kirjoittaa tuolle yksinäiselle äiti raukalle, että poikansa ei enää milloinkaan palaisi kotiin? Tiedätkö, että tämän teon mielettömyys painoi nuorukaisen mieltä niin, että hän jätti armeijan, ja kun viimeksi kuulin hänestä, pelkäsivät ystävänsä, että hän menettäisi järkensä. — Kas niin! Nyt ovat naamanne tarpeeksi totiset hoitajattaren mielihyväksi. Ja nyt, Douglas, lupaathan minulle, ettet enää milloinkaan yllytä sisariasi mielettömiin uhkayrityksiin, vai mitä, poikaseni? Ja jos hän sen tekee, niin ettehän tottele häntä, tytöt? Niin, nyt voitte juosta hoitajattarenne luo ja pyytää häntä antamaan anteeksi teille kaikille. Missä on rouva Giles? Mahtaako hänellä olla sijaa ystävälleni yöksi tai pariksi?»

Kapteeni Stuart laski Bettyn sylistään ja nousi seisomaan. Hän niin harvoin torui lapsia, että hänen sanansa tekivät heihin syvän vaikutuksen, eikä heistä yksikään milloinkaan unohtanut nyt saamaansa opetusta. Lapset olivat koko iltapäivän tavattoman hiljaisia eivätkä oikein tyytyväisiä Harry sedän ystävän tuloon.

»Emme saa pitää Harry setää itseämme varten rahtuistakaan», nurisi Douglas lasten leikkiessä puutarhassa, sillä aikaa kun herrat söivät päivällistä. »Hän menee jok'ikinen päivä kalastelemaan tuon toisen kanssa. Ja se viipyy kyllä koko viikon täällä!»

»Pidän hänestä koko lailla», sanoi Molly, »hän muistuttaa herra Roperia».

»Hänellä on niin kauniit, surulliset silmät», puuttui Betty puheeseen, »ja hän pitää Prinssistä».

Mutta majurista tulikin varsin pian lasten suosikki. Hän oli pitkä, tumma mies ja synkännäköinen, kunnes hymyili. Ja lapset huomasivat kyllä pian, että heidän ei tarvinnut häntä pelätä, sillä hänellä oli heille useampia hymyilyjä kuin synkkiä silmäyksiä koko oleskelunsa aikana. Douglas sai suureksi ihastuksekseen luvan seurata herroja heidän kalastusretkilleen.

»Nähkääs», uskoi hän sisaruksille, »he tuskin voisivat tulla toimeen ilman minua, opettelen parhaillaan panemaan heille syöttejä koukkuihin ja autan heitä aamiaiskorin purkamisessa ja usein makaan rannalla ja kerron heille satuja. Siitä he paljon pitävät.»

Eräänä iltapäivänä olivat he kaikki koolla varjoisien puiden alla puutarhassa; herrat lukivat sanomalehtiä, ja lapset leikkivät vähän matkan päässä. Hetken kuluttua tuli Betty juosten, kintereillään Prinssi, setänsä luo.

»Menemme kävelemään», sanoi hän; »ette kai tahtoisi tulla mukaan?»

Ei yksikään lapsista ryhtynyt mihinkään, ennenkuin olivat pyytäneet setäänsä ottamaan siihen osaa.

»Kiitoksia, en», sanoi kapteeni Stuart ja nojautui

verkalleen takaisin saranatuoliinsa, katsellen huvitettuna tyttöstä. »Minne aiot mennä? Kun tulet takaisin kaupunkiin, niin tulee ajatus- ja toimintavapautesi koko lailla supistumaan. Antaako hoitajatar ilman muuta teidän mennä minne tahdotte?»

»Hoitajatar ei milloinkaan kysy minne minä aion mennä», vastasi Betty, »ja siksi en välitä sitä hänelle kertoa; näettekös, käyn kirkossa, silloin kun en mene herra Russellin luo».

»Mitä teet kirkossa?»

Betty katseli setäänsä tutkivin silmin.

»Jos te ja majuri St. Clair lupaatte, ettette puhu siitä kenellekään, niin kerron sen sitten.»

»Villit hevosetkaan eivät saisi kiskotuksi sitä minusta», sanoi majuri.

»Minä vien kukkasia eräälle pienelle kuolleelle tytölle, hänestä on hauska haistella niitä ja pitää niitä kädessä sen kuolleen liljan sijasta, joka hänellä on ennestään. Ja sitten on minulla eräs ystävä, jonka siellä tapaan — eräs neiti — ja hän laulaa urkujen säestämänä kaikkein kauniimpia lauluja. Välistä täytyy minun ihan itkeä. Ja kirkossa on niin hämärää ja vilpoista ja hiljaista. Se on kaunis paikka.»

»Saanko tulla mukaan?» kysyi majuri St. Clair, nousten.

»Ihastuttava ohjelma», mutisi Harry setä, »kyyneleitä kuolleiden parissa! Minä varoitan sinua, rakas ystävä; kirkko on täältä kokonaisen neljännespeninkulman päässä.»

»Haluan oikoa sääriäni», sanoi majuri.

Ilosta säteillen läksi Betty matkalle. Hän tunsi itsensä hyvin tärkeäksi.

»Nähkääs», sanoi Betty ja katsoi majuriin pitkien,

tummien silmäripsiensä alta, sipsutellessaan siinä hänen rinnallaan, »minulla ei aina ole tapana pyytää ihmisiä tulemaan kanssani; Prinssi ja minä, siinä on kyllin. Mutta te olette meidän vieraamme ja niin on Harry setäkin. Ettehän kolista kirkossa, ettehän? Ja sitten autatte varmaan minua noukkimaan pensasaidasta vähäisen kuusamankukkia, kun menemme ohi? Violet haistelee niitä mielellään — niin ainakin luulisin.»

Matka tuntui majurista varsin lyhyeltä, sillä Bettyn seurassa oli sangen hupaista. Kun he olivat saapuneet kirkkoon, vei Betty hänet suoraan sen hautapatsaan ääreen, josta hän niin paljon piti, ja oli hyvin mielissään majurin ihailusta. Hän asetti rakastavalla kunnioituksella kuusamanoksat pienen kuvan ristittyihin käsiin ja kumartui tapansa mukaan suutelemaan sitä; sitten hän osoitti yläpuolella olevaa ikkunaa.

»Eikö se ole kaunis?» kuiskasi hän. »Näettekö raamatunlauseen? Herra Russell on sen sinne asettanut. Kysyin sitä häneltä eräänä päivänä. Kysyin, oliko hän samanlainen kuin opetuslapset, jotka eivät tahtoneet antaa lasten tulla Jeesuksen luo, ja senkö vuoksi hän panetti sen, ja hän sanoi: niin, — hän ei tahtonut antaa Violetin mennä Jeesuksen luo, kun Hän kutsui häntä. Minä otaksun, että Violet on hyvin iloinen, ettei häntä estetty menemästä, ettekö tekin luule niin?»

»Luulen kyllä», vastasi majuri vakavana.

»Hän ei ollut minua suurempi», jatkoi Betty, joka seisoi ikkunan edessä ristissä käsin ja silmissä tuo uneksiva ilme, joka kuvastui aina hänen pienillä suloisilla kasvoillaan, kun hän puhui vakavista asioista; »mutta hän pääsi onnellisesti läpi ahdistuksen. Herra Russell kertoi minulle, kuinka kärsivällisesti ja valittamatta

hän kokonaisen vuoden ajan kesti sairautensa tuskaa; ja tuska ja kipu, sehän on ahdistusta, eikö niin?»

»Mitä tiedät sinä ahdistuksesta?»

Kuinka usein olikaan tuo kysymys tehty!

»Tiedän siitä koko joukon», sanoi lapsi, katsoen majuriin vakavasti. »Ja vaikka minulla itselläni ei sitä vielä ole ollut, niin arvelen kuitenkin, että sitä tulee myöskin minulle. Onko teillä ollut ahdistusta?»

»Enpä oikein sitä tiedä», vastasi majuri huvitettuna. Sitten sanoi hän synkistynein katsein: »Suru ei ole vieras minulle. Minulla on kyllä ollut oma osani.»

»Ja suuri murhe on samaa kuin ahdistus, vai mitä? Ja matkalla taivaaseen on se meidän kärsittävä.»

Lempeä hymy levisi majurin kasvoille. »Niin juuri, Betty, matkalla taivaaseen. Monen ahdistuksen kautta täytyy meidän kulkea Jumalan valtakuntaan.»

»Ja onko teillä ollut suuri suru?» sanoi lapsi itsepintaisesti.

»On, Betty», sanoi majuri hitaasti, »katkera suru. Kerran oli se voittamaisillaan minut, nyt olen oppinut ottamaan asioita toisella tavalla.»

»Ehkä saatte kuulla ystäväni laulavan ahdistuksesta, jos häneltä sitä pyydän. Hän tulee kyllä kohta. Missä tahdotte istua? Minulla on tapana istua täällä alttaripöydän luona, ja Prinssi makaa sylissäni.»

»Kyllä löydän paikan. Ehkä hiivin takaisin ulos auringonpaisteeseen.»

Ja majuri St. Clair kuljeksi ympäri vanhaa kirkkoa, katsellen vanhoja hautakiviä, kunnes kuuli ovea avattavan; silloin puikahti hän erääseen sivupenkkiin vanhan pilarin taakse.

Sitten kun Betty oli tervehtinyt ystäväänsä, istuutui hän alttaripöydän luo. Taulu, jonka majuri näki

edessään, painui pitkiksi ajoiksi hänen muistiinsa. Kirkas auringonpaiste, joka virtasi sisään, vanhat veistoksilla koristetut penkit taustassa, pieni valkeapukuinen lapsi, joka puristi koiraa syliinsä, kaikki tuo olisi ihastuttanut vaikkapa taiteilijan silmää. Mutta tämä näky ei pannut voimakasta miestä kalpenemaan ja tarttumaan vapisevin käsin penkin selkänojaan; säikähtänyt katse ei ollut enää Bettyyn suunnattuna, vaan siihen solakkaan, suloiseen olentoon, joka istuutui urkujen ääreen.

»Laulakaa ahdistuksesta!» kuuli majuri Bettyn kirkkaalla lapsenäänellään sanovan. »Toin mukanani erään, joka mielellään tahtoisi sen kuulla. Hän kuuntelee tuolta kaukaa kirkon perältä.»

Nesta katsahti pikaisesti taakseen, mutta kun ei nähnyt ketään, kääntyi taas urkuihin päin, ja pian hänen suloinen äänensä kohotti pelastettujen riemuisan virren. Majuri St. Clair pani käsivartensa ristiin rinnalleen ja nousi seisomaan pilarinsa takana. Hän näytti omituisen liikutetulta ja vasta viimeisten sävelten häipyessä hän nopeasti läksi kirkosta.

XIII luku.

»KUN KAKSI KOHTAJAA.»

Betty oli niin kiintynyt soittoon, että hän aivan unohti majurin.

»Luuletko, että minäkin osaisin laulaa ja soittaa niinkuin sinä, kun tulen suureksi?» kysyi hän, kun Nesta oli lopettanut.

»Kyllä, rakkahin.»

»Mutta saanko myöskin urut, millä soitan? Ei kai Lontoossa saa mennä kirkkoihin soittamaan, vai mitä?»

»Ei. Ainoastaan siksi, että olen kirkkoherran tuttu, olen saanut luvan siihen.»

»Miksi et milloinkaan tule tänne sunnuntaisin?»

»Siksi, että on pieni kirkko aivan lähellä kotiani; mutta siellä ei ole urkuja, ja siksi tulen tänne soittamaan.»

»Tiedätkö, mitä minä teen laulaessasi? Minä suljen silmäni ja kuvittelen olevani taivaassa. Jos sinä ummistaisit silmäsi, voisit sinäkin niin kuvitella. Oi, toivon, että laulaisit minulle aina — aina!»

Nesta nauroi ja suuteli noita pieniä, innokkaita, ylöspäin katsovia kasvoja. »Pelkään, että minulle tulisi aika nälkä. En ole mikään enkeli, Betty. Mutta olet kaikessa tapauksessa oikeassa: kun laulan, tulen minäkin hyvin lähelle taivasta»; ja hän lisäsi haaveksien:

»Sun, Herra, luoksesi
mun kohoo sieluni!»

Kun Nesta vähän myöhemmin tuli Bettyn kanssa kirkosta, astui majuri St. Clair heitä vastaan.

»Hyvää iltaa, neiti Fairfax.»

Ääni kuului tyyneltä ja rauhalliselta, mutta Nesta säpsähti ja tuli kuolonkalpeaksi. Sitten hän ponnistautui entiselleen ja ojensi kätensä.

»Siitä on pitkä aika kun tapasimme viimeksi», sanoi hän.

Syntyi äänettömyys, mutta kaikeksi onneksi tuli Betty avuksi suloisessa lapsen tietämättömyydessään.

»Tunnetteko Nestan?» kysyi hän majurilta. »Ettekä ole siitä minulle mitään sanonut! Eikö hän laulanut

kauniisti? Pidittekö »ahdistuksesta»? Meistä se on hänen lauluistaan kaikkein kaunein, vai mitä, Prinssi?»

Hän kumartui hyväilemään koiraansa, ja kun tämä juoksi pakoon, syöksyi hän sen perästä.

Majuri St. Clair seisoi aivan liikkumatta, hänen silmänsä eivät hetkeksikään kääntyneet Nestan kasvoista.

»Tapaammeko toisemme ventovieraina?» kysyi hän.

»Emme», vastasi Nesta epävarmasti, ja hänen huulensa vapisivat, vaikka hän koetti hillitä itseään, yrittäen turhaan tyynesti kohdata majurin tutkivaa katsetta. »Vanhoina ystävinä, toivoakseni.»

»Ei koskaan!» sanoi majuri ja hänen silmänsä välähtivät kiivaasti, »tahdon kaikki tai ei mitään, niinkuin teille sanoin jo kauan sitten.»

»Olen pahoillani, että tapasimme», sanoi Nesta yksinkertaisesti, »hyvin pahoillani, sillä tämä vain tuottaa meille tuskaa; olosuhteet eivät ole muuttuneet, en voi tehdä toisin kuin ennen; äitini ja sisareni tarvitsevat minua, ja äitini» — ääni petti hänet.

»Äitinne on yhä samaa mieltä», sanoi majuri. »Kadun äkkipikaisuudessa lausuttuja sanojani, jotka pääsivät huuliltani hänet viimeksi tavatessani. Aika ja eräs toinen opettaja ovat sittemmin saaneet minut huomaamaan, että olin monessa suhteessa väärässä; mutta, Nesta, salli minun vielä kerran koettaa puhua hänen kanssaan asiastani — tarkoitan m e i d ä n asiastamme. Hänellä ei ole minkäänlaista oikeutta turmella meidän elämäämme, eikä ole todellista ystävyyttä häntä kohtaan, jos annamme hänen niin tehdä. Anna minun tulla hänen luokseen käymään.»

»En voi; se vain saisi jälleen hänen surunsa virkoamaan. Hän ei tahdo eikä voi katsoa asioita ja tapahtumia toisessa valossa.»

»Näinkö eroatte minusta?» puhkesi majuri sanomaan liikutuksesta samealla hiljaisella äänellä. Hetkisen kuluttua lisäsi hän hieman kuivasti: »Ajattelen, että, kun kaikki käy ympärinsä, teidän tunteenne ehkä on haihtunut; te puhutte niin tyynesti kaikesta, että voisi melkein luulla —»

Siihen asti Nesta kuunteli, mutta kohotti sitten kuin torjuen kätensä: »Oi, Gottfrid!»

Siinä kaikki; mutta kun tuo vanha, tuttavallinen nimi luiskahti hänen huuliltaan, purskahti hän itkuun. Hän kääntyi poispäin, nojausi muuria vasten ja kätki kasvonsa käsiinsä.

Majuri astui nopeasti askeleen häntä kohden. »Nesta, sinä et saa itkeä noin!» Ei tiedä, miten olisi lopulta käynyt ja olisiko Nesta antanut myöten, mutta samassa kuului lapsellinen ääni aivan heidän vierestään:

»Te olette saanut hänet itkemään! Te olette saanut neiti Fairfaxin itkemään!» Ja Betty syöksyi lohduttamaan ystävätään.

Nesta oikaisihe kohta.

»Ei se tee mitään, rakkaani; puhuimme vain menneistä päivistä. Hyvästi, majuri St. Clair.»

Hän poikkesi kirkon sivua kulkevalle pienelle polulle, majurin tuijottaessa hänen jälkeensä liikutettuna ja pettyneenä.

»Oh», sanoi hän Bettylle, kun he jälleen olivat matkalla takaisin kotiin, »sinä olet kuin muuan poika, jonka kerran tunsin. Hänellä oli tapana tarjota minulle mitä mehevimpiä kirsikoita: Olkaa niin hyvä, majuri! Katsokaa niitä, eivätkö ne ole kauniit? — Ja kun sitten ojensin käteni ottaakseni, veti hän pois lautasen ja söi ne minun nähteni suuhunsa.»

»Hän oli häijy pieni poika», sanoi Betty hieman

loukkaantuneena, »ja minä en yhtään muistuta häntä, sillä en ole tänä iltapäivänä tarjonnut teille mitään».

Majuri St. Clair oli koko iltapäivän levoton ja hänellä oli paha olla. Kapteeni Stuart vaati hänet useita kertoja tilille hajamielisyydestään ja alakuloisuudestaan, mutta turhaan hän koetti houkutella esiin tyydyttävää selitystä.

Seuraavana päivänä menivät he yhdessä kalastamaan, mutta noin neljän ajoissa jätti majuri ystävänsä ja kulki hitaasti takaisin. Betty ja Prinssi leikkivät puutarhassa. Hän huusi Bettyn luokseen, paneutui pitkäkseen ruohoon ja johti puheen Nestaan. Betty kuvaili hänelle tarkkaan päivän, jonka oli viettänyt Holly Grangessa ja palasi sitten takaisin siihen päivään, jona hän ensi kerran tapasi rouva Fairfaxin metsässä.

»Hän on kuin kuningatar», sanoi lapsi innokkaana, »hän näyttää niin ylpeältä ja totiselta, mutta hän on hyvin murheellinen. Melkein kaikki aika-ihmiset näyttävät näillä seuduin murheellisilta. Pidän niin paljon rouva Fairfaxista; hän juuri antoi minulle Prinssin.»

Majuri kuunteli tarkkaavaisena ja kyseli paljon; äkkiä syöksähti hän pystyyn.

»Tule niin menemme hiukan kävelemään», sanoi hän, »kirjoitan vain kirjeen, ja sitten lähdemme».

»Menemmekö jälleen kirkkoon?» kysyi Betty.

»Emme, vaan Holly Grangeen.»

»Sinne on niin pitkä, pitkä matka», sanoi Betty empien. »Minä menen sinne ponivaunuilla; mutta jos kuljemme metsän läpi, on tie lyhempi.»

»Oi, me jaksamme kyllä kulkea sen matkan, ja jos väsyt, niin kannan sinua.»

Majuri puhui luottamusta herättävällä äänellä,

ja Betty läksi matkalle ihastuksissaan siitä, että majuri oli valinnut hänet seurakseen.

»Menettekö tervehtimään neiti Fairfaxia?» kysyi hän hetkisen kuluttua.

»En, en aio ollenkaan mennä sisään; mutta pyytäisin sinua jättämään kirjeen rouva Fairfaxille ja tuomaan sitten vastauksen.»

Betty punastui ihastuksesta. »Sen teen mielelläni», sanoi hän, »siellä on niin kaunista; näkisittepä vain kukkaset! Olisin hyvin onnellinen, jos olisin rouva Fairfax, ettekö tekin?»

Hän puhua lorusi innokkaana; ja kun he vihdoinkin saapuivat portille, uskoi majuri hänelle tuon tärkeän kirjeen.

»Anna se rouva Fairfaxille itselleen ja sano, että mielelläni tapaisin hänet!»

Betty nyökkäsi ja sulki kirjeen lujasti kätöseensä. Prinssi seurasi häntä aivan kintereillä. Eteisen ovi oli auki, ja lapsi epäröi silmänräpäyksen, menisikö sisään. Samassa kulki vanha miespalvelija eteisen poikki, ja Betty huusi:

»Olkaa hyvä ja viekää minut tervehtimään rouva Fairfaxia!»

Mies näytti hämmästyneeltä.

»Tuskinpa hän ottaa teidät vastaan», sanoi hän hymyillen, »rouva Fairfax ei ota vastaan vieraita».

»Mutta minä en ole mikään vieras», sanoi pikku tyttö, »minä olen vain Betty, ja minulla on kirje hänelle».

»Menenpä kysymään.»

Hän hävisi ja palasi hetken kuluttua.

»Olkaa hyvä ja astukaa sisään, pikku neiti — tätä tietä.»

Hän vei lapsen vierashuoneeseen, jossa rouva Fairfax istui teepöytänsä ääressä. Nesta ei ollut siellä, ja Grace oli juuri lähtemäisillään huoneesta.

Nähdessään Bettyn valaisi hymy hetkeksi rouva Fairfaxin kasvoja.

»Aivanko yksin?» kysyi hän kumartuessaan suutelemaan lasta.

»Olen tullut tuomaan teille kirjeen», sanoi Betty säteillen iloisen ja tärkeän näköisenä.

Rouva Fairfax pyysi häntä istuutumaan pienelle pehmeälle tuolille ikkunan ääreen ja otti kirjeen käteensä. Kun hän sitä luki rypisti hän kulmakarvojaan, ja huulet puristuivat lujasti yhteen. Hän nousi ja meni toiseen päähän huonetta, missä hän seisoi kauan selin Bettyyn ja katseli ulos ikkunasta, suonenvedontapaisesti puristaen kätensä nyrkkiin.

Nesta oli ollut aivan oikeassa otaksuessaan, että majurin saapuminen paikkakunnalle herättäisi katkerien muistojen myrskyn rouva Fairfaxin sielussa.

Jos kirje olisi saapunut muutamia viikkoja aikaisemmin, olisi siihen epäilemättä vastattu kieltävästi; mutta rouva Fairfax oli viime aikoina ruvennut kuulemaan suuren Mestarin ääntä, ja hänen sydämensä oli tullut lempeämmäksi ja nöyremmäksi. Kuitenkin täytyi hänen taistella ankara taistelu valtaan pyrkivää ylpeyttään vastaan. Vihdoin hän kääntyi ja astui kirjoituspöytänsä luo; Betty hiipi aivan hiljaa hänen viereensä.

»Majuri St. Clair tahtoisi niin mielellään tavata teitä», sanoi hän ja laski kätösensä hänen polvelleen.

»Kirjoitan vastauksen, Betty. En voi nähdä häntä», kuului kieltävä vastaus.

Mutta ei ollut niinkään helppo päästä Bettystä.

»Luulen että hänestä olisi hyvin hauskaa, jos saisi nähdä teidät; ja te tulette aivan varmaan pitämään hänestä, sillä hän on Harry sedän ystävä; ja hänellä on kauniit surulliset silmät ja hänellä on ollut, niinkuin teilläkin ahdistusta; ainakin on hänellä ollut suuri suru, sen on hän itse sanonut minulle ja sehän on juuri samaa, vai mitä?»

Betty ei saanut vastausta. Sitten hän jatkoi: »Menenkö hakemaan hänet sisään, menenkö? Olen kertonut hänelle tänä päivänä niin paljon teistä, miten annoitte minulle liljat ja lähetitte minulle Prinssin, ja hän kuunteli sitä niin mielellään; hän kyseli niin paljon, ja luulen, että hän haluaisi nähdä, oletteko kuningattaren näköinen, niinkuin hänelle sanoin.»

Silloin otti rouva Fairfax Bettyn syliinsä. »Voi, Betty, Betty», sanoi hän, mutta kimaltelevia kyyneleitä putoili lapsen kiharaisiin hiuksiin, harmaan pään kumartuessa sen yli, ja Betty ihmetteli, miksi rouva Fairfaxin ääni kuului niin vieraalta.

»Saat kai sitten hakea hänet sisään», sanoi rouva Fairfax vihdoin, ja Betty sipsutteli ihastuneena huoneesta. Hän tapasi majurin kalpeana ja päättäväisen näköisenä kulkemassa edes takaisin polulla. Lapsen saapuessa viskasi hän pois sikarin, jota poltteli, ja kysyi tuskainen ilme tummissa silmissään:

»No, typykkäni, miten se onnistui?»

»Saatte tulla hänen luokseen.»

»Jumalan kiitos!» Muuta ei majuri sanonut, ennenkuin seisoi vierashuoneessa.

He tervehtivät toinen toistaan jäykkinä; sitten kääntyi rouva Fairfax Bettyyn:

»Juokse puutarhaan leikkimään, lapsi, siksi kunnes huudamme sinua. Luulen, että Grace on siellä.»

Betty totteli; Grace kulki vaippoihin käärittynä hitaasti ylös ja alas pitkin käytävää eikä näyttänyt niinkään ihastuneelta, kun kuuli lapsellisen äänen sanovan:

»Saanko kävellä kanssanne?»

»Kuka on lähettänyt sinut tänne ulos? Nesta on kai, kuten tavallisesti, ulkona, niin ettei hän voi hoitaa sinua, ja minä en todellakaan ole niin terve, että jaksaisin pitää sinulle seuraa ja estää kujeitasi.»

»Enhän aiokaan keksiä kujeita», väitti Betty loukkaantuneena. »Minä kävelen niin hiljaa vieressänne, enkä koske edes kukkastakaan. Voitteko tänään paremmin?»

»En, — en uskokaan paranevani, vaikka tässä talossa en saa rahtuistakaan osanottoa keneltäkään.»

»Mikä teitä vaivaa?» kysyi Betty.

»Jos kiusaat minua kysymyksilläsi, niin on parasta, että juokset paikalla tiehesi; jos makaisit valveilla kaiket yöt ja päätäsi aina pakottaisi, niin että joka hermo kiihottuneena vavahtelee, niin et varmaankaan kysyisi mikä minua vaivaa.»

»Ehkä olette niinkuin Violet, vaikka hän ei tosin milloinkaan voinut nousta sängystään. Herra Russell sanoo, että Violet ei välistä nukkunut koko yönä; hän oli niin kiltti ja kärsivällinen; välistä sanoi hän: 'Lue minulle taivaasta, jossa ei ole mitään kipua'. Herra Russell sanoo, että hän itse ei olisi ollut puoleksikaan niin kärsivällinen kuin Violet. Ja nyt hän laulaa niiden joukossa, jotka tulivat siitä suuresta ahdistuksesta. Ettekö tekin tahtoisi olla hänen kaltaisensa?»

Grace ei vastannut. Bettyn vilkas pikku kieli kääntyi puhumaan muista asioista; hän kertoi käynneistään Hallissa, omasta »kuolleesta kuvastaan, jota valmistettiin pehmeästä savesta», kelvottomasta Prins-

sistä, joka ajeli kananpoikia ja tuli sitten häntä koipien välissä pienen emäntänsä luo; Douglasin ja Mollyn ihmeellisistä leikeistä ja kaksosten erinomaisesta taidosta joutua pulaan; hän kertoi kävelystään katolla sekä Harry sedän kertomuksen nuorista sotamiehistä; ja Grace kuunteli huvitettuna lapsen iloista puhetta, vasten tahtoaankin.

Kesti kauan, ennenkuin Betty kutsuttiin takaisin; kun hän tuli sisään, seisoi majuri eteisessä.

»Juokse sisään, pienoinen, ja sano hyvästi rouva Fairfaxille.»

Rouva Fairfax suuteli hellästi pikku tyttöä: hänen kasvoistaan oli kovuus haihtunut ja ääni kaikui tavattoman lempeänä.

»Tule toiste minua tervehtimään, kun minulla on aikaa!»

Betty laski käsivartensa hänen kaulaansa ja syleili häntä sydämellisesti.

»Te tapaatte Nestan paluumatkallaan kirkosta, jos seuraatte tuota polkua», sanoi hän, kääntyen majurin puoleen, »ja me odotamme teitä huomenna päivälliselle».

Tämä nosti hattuaan ja kiirehti polkua pitkin sellaista kyytiä, että Betty töin tuskin jaksoi seurata.

»Eikö rouva Fairfax ole teidän mielestä kuningattaren näköinen?» kysyi hän vähän ajan perästä.

»Olen nähnyt rouva Fairfaxin ennenkin», vastasi majuri lyhyesti. Bettyltä pääsi pieni pettynyt: »Oh!»

Pian näkyi Nesta tulevan hitaasti pitkin tietä; hänen ajatuksensa näyttivät olevan kaukana poissa, mutta kun hän huomasi majurin, levisi nopea puna hänen kasvoilleen.

Majuri St. Clair kiiruhti häntä vastaan.

»Äitinne on lähettänyt minut teidän luoksenne», sanoi hän, ja ääni helähti iloisena. Nesta katsoi häneen säikähtyneenä.

»Äitini! Oletteko tavannut hänet?»

»Olen, kiitos siitä tälle pikku typykälle, joka kulkee tässä vieressäni.»

Betty sai sydämellisen suudelman, mutta sitten näytti Nesta tykkänään unohtavan hänen läsnä-olonsa. Lapsi ei voinut sitä ymmärtää eikä myöskään käsittänyt selityksiä, joita nyt annettiin hiljaisella äänellä. Hän näki, miten ilo äkkiä sai Nestan silmät loistamaan ja kuinka ne sitten täyttyivät kyynelillä; ja vaikka Betty seisoi aivan vieressä, olisi hän voinut yhtä hyvin olla peninkulmain päässä kenenkään sitä huomaamatta. Lopuksi sanoi hän huoahtaen:

»Olen niin väsynyt; tahdon mennä Prinssin kanssa kotiin.»

Nesta kääntyi äkkiä.

»Pienoisraukka! Gottfrid, kannathan hänet kotiin? Ei, ei maksa vaivaa, että saatat minua nyt. Tapaanhan sinut huomenna ja tahdon mieluummin yksinäni puhua äidin kanssa. Hän on ollut hyvin muuttunut viime aikoina, mutta tätä en kuitenkaan uskaltanut toivoa. Hyvästi, Betty, sinä olet tänään ollut pieni hyväntekijämme.»

Betty nostettiin majurin leveille hartioille ja kannettiin kotiin; majuri oli omissa ajatuksissaan, ja tyttönen oli väsynyt ja uninen.

He tapasivat kapteeni Stuartin kärsimättömänä odottamassa heitä päivälliselle.

»Missä olet ollut?» kysyi hän. »Onko Betty lumonnut sinut?»

»Hän on tänään tehnyt minulle hyvän palveluksen», sanoi majuri.

Betty pujotti pikku kätensä setänsä käteen.

»Olemme olleet Holly Grangessa, Harry setä. Majuri St. Clair ja neiti Fairfax olivat varmaankin eilen vihoissa keskenään, sillä majuri sai hänet itkemään. Mutta tänään he suutelivat toisiaan, niin että nyt olemme jälleen kaikki hyviä ystäviä.»

XIV luku.

SANKARIKUOLEMA.

Kapteeni Stuart viipyi lasten suureksi iloksi vielä viikon. Kaikki hämmästyivät kovin, kun saivat kuulla, että majuri St. Clair aikoi mennä naimisiin Bettyn ystävän, neiti Fairfaxin kanssa. Bettystä se oli aivan käsittämätöntä, sillä hänellä ei ollut vielä aavistustakaan siitä, mitä osaa hän itse oli asiassa näytellyt, hän ihmetteli vain toisinaan, miksi Nesta nykyään niin harvoin soitti urkuja ja sensijaan niin usein käveli tai ajeli yhdessä majurin kanssa. Betty iloitsi ehkä sitä enemmän käynneistään herra Russellin luona, ja kun tämä eräänä päivänä oli saanut pienen kuvan valmiiksi, katsoi tyttönen melkein surullisesti häneen.

»Enkö nyt enää milloinkaan saa tulla tänne?» kysyi hän.

»Tule niin usein kuin tahdot», kuului sydämellinen vastaus. »Minusta on hauska jutella kanssasi työtä tehdessäni.»

Kun kapteeni Stuart oli viimeistä iltaa lasten luona, selitti Betty: »Olen saanut täällä niin paljon ystäviä, ehkä useampia kuin Douglas ja Molly. He eivät pidä aika-ihmisistä, mutta minä pidän.»

»Pidämme me Harry sedästä», väitti Molly vastaan.

»Ja kenestä pidät enin kaikista ystävistäsi, Betty?» kysyi majuri St. Clair.

»Kenties herra Russellista. Nähkääs, hän on pariton, niinkuin minäkin olin, ennenkuin sain Prinssin. Neiti Fairfax oli myöskin pariton, mutta nyt on hänestä ja majurista tullut pari. Herra Russellilla ei ole ketään, hän on aivan yksin.»

Bettyn sanat herättivät yleistä naurua.

»Minä olen varmaan myöskin pariton, Betty», sanoi kapteeni Stuart, »minkä neuvon annat minulle? Pitääkö minun koettaa hankkia pari?»

»On paljon hupaisempaa olla kaksin», jatkoi Betty vakavana. »Minä en todellakaan tiedä, mitä tekisin, jos minulla ei olisi Prinssiä. Pidän siitä todella enemmän kuin kenestäkään muusta. Etkö hankkisi koiraa, Harry setä, jollet muitakaan saa. Olisittehan te hyvin soma pari.»

Kapteeni Stuart nauroi. Ja Betty oli ainoa, joka ei voinut nähdä asiassa mitään naurettavaa.

Kun herrat olivat matkustaneet pois, kului lasten aika hiljaisesti. Betty pujahti vielä monta kertaa kirkkoon kuuntelemaan Nestan laulua, ja lapset saivat olla kerran kokonaisen päivän Holly Grangessa. Maalaiselämän yksitoikkoisuus rupesi väsyttämään hoitajatarta, ja hän alkoi puhua Lontooseen palaamisesta, mutta se teki pienten suojattien sydämet surullisiksi.

»Tulee olemaan hirmuista, kun täytyy jälleen ruveta lukemaan läksyjä», valitteli Molly.

»Minä aion eksyä matkapäivänä», sanoi Douglas, »ja sitten asun metsässä siinä mökissämme, muistattehan. Olen jonkinlainen villi-ihminen ja syön marjoja ja pähkinöitä, ja kun tahdon lihaa, pyydystän kaniinin ja paistan sen. En todellakaan voi sietää, että minut teljetään sinne meidän vanhaan lastenkamariin.»

»En ole milloinkaan, milloinkaan koko elämässäni ollut niin onnellinen kuin täällä», Betty sanoi. »Mutta Prinssin otan tietysti mukaani. Ajatelkaapas! Jos emme olisi tulleet tänne, emme koskaan olisi tavanneet rouva Fairfaxia, ja hän ei milloinkaan olisi lähettänyt minulle Prinssiä.»

»Mene jo Prinssinesi!» sanoi Douglas kärsimättömästi. »Sinä et koskaan voi puhua muusta.»

Seuraavana päivänä tämän keskustelun jälkeen tuli Giles säikähtyneen näköisenä keittiöön noin kello kahdentoista tienoissa.

»Missä ovat lapset?» kysyi hän pikaisesti.

Hoitajatar tuli sisään taluttaen Bobbya, joka oli täytynyt pukea uudestaan kiireestä kantapäähän pudottuaan ankkalammikkoon.

»He ovat niityllä leikkimässä», sanoi hän. »Mitä on tapahtunut?»

»Pelkään, että herra Dartin koira on päässyt irti; kuulin juuri, että sillä on vesikauhu ja ettei sitä ole löydetty. Se johtuu tästä kovasta kuumuudesta. Olen sitonut kiinni Roughin. Pikku Betty saa luvan pitää huolta koirastaan. Tom Dart ja eräs hänen naapureistaan ovat ajamassa takaa koiraa.»

»Vesikauhuinen koira», huudahti hoitaja kauhistu-

neena. »Jack, huuda lapset sisään. Mitä tekisin, jos he sattuisivat joutumaan sen tielle!»

Hän jätti Bobbyn keittiöön ja ryntäsi yhdessä veljensä kanssa ulos varoittamaan lapsia. He tapasivat heidät apilaskedolta suurten puiden alta; Douglas innokkaasti yritteli juuri ryömiä vanhaan onttoon puuhun, Molly kaivoi maata ja Billy seurasi heidän puuhiaan jännityksellä.

»Missä on Betty?»

»Hän on mennyt tuota polkua pitkin», sanoi Douglas kuumin poskin. »Lähetin hänet purolle hakemaan vettä; me kokoamme paraillaan varastoa piiritystilan ajaksi, ja tämä puu on piilopaikkamme.»

»Ja minä kaivan parhaillani rahoille kuoppaa», sanoi Molly.

»Onko hänellä Prinssi mukana?» kysyi hoitajatar hädissään.

»On, se ei milloinkaan tahdo jäädä meidän luoksemme.»

»Täällä kedolla ovat he jokseenkin turvassa», sanoi Giles, »mutta parasta olisi, ettei kuljettaisi teillä. Meidän täytyy löytää Betty.»

Sillä välin sipsutteli Betty tyytyväisenä tietä pitkin sylissään vanha saviastia.

»Haemme heille vettä, Prinssi, ja sitten täytyy sinun pitää vahtia, on Douglas sanonut; niin pian kun kuulet askeleita, täytyy sinun haukkua.»

Prinssi katsoi ylös, heilutti vastaukseksi häntäänsä ja rupesi nuuskien etsimään muka sammakoita.

Ja sitten istuutui Betty, jonka mielestä astia rupesi painamaan liiaksi, pensasaitaa vasten lepäämään. Hän istui siinä hetkisen, puhellen iloisesti koiralleen,

ja aikoi juuri nousta jatkaakseen matkaansa, kun pelästyi tieltä kuuluvia äänekkäitä huutoja.

Hetkisen päästä syöksyi polulta suuri metsäkoira häntä kohti, kita ammollaan ja vaahtoa täynnä; ilmaa ahmien se ryntäsi eteenpäin. Sen perästä juoksi kaksi miestä ja muutamia poikia.

»Pois tieltä», huusivat he. »Sillä on vesikauhu!»

Pieni Betty raukka seisoi keskellä tietä kauhusta kivettyneenä. Tie oli hyvin kapea, korkea pensasaita kummallakin puolella. Lapsella ei näyttänyt olevan minkäänlaista mahdollisuutta paeta. Hirveä eläin syöksyi eteenpäin veristävin silmin, kita auki, seuraavassa silmänräpäyksessä kajahti ilman halki kimakka lapsenhuuto, joka sai veren kauhusta hyytymään hoitajattaren suonissa, sillä hän oli jo lähellä tapahtumapaikkaa. Hän ennätti juuri perille, kun Tom Dart oli ampumamatkan päässä koirasta, ja oli kiipeämässä portin yli polulle, kun pamaus kuului. Hän näki kyllä tiellä eläin raukan, jota Tom polki jalkoihinsa; mutta koko ruumis vavisten hän suuntasi kulkunsa pientä ryhmää kohden, joka oli koossa kauempana tiellä. Ihmiset seisoivat kumartuneina jonkin yli, joka makasi keskellä tietä. Oliko se Betty?

»Onko hän vahingoittumatta? Ketä on purtu?» läähätti hän, raivatessaan tietä joukon läpi.

Siellä istui Betty maassa surun ja kauhun vallassa, pikku kädet kiedottuina rakkaan koiran ympärille. »Te ette saa ottaa sitä minulta! Te ette saa! Se on minun! Ja se on purtu melkein kuoliaaksi!» Lapsi itki katkerasti.

Hoitajatar nosti molemmat ylös. »Onko sinua purtu, lapsi? Sano? Jumalalle kiitos, ainoastaan koiraa.»

Giles oli nyt myöskin saapunut paikalle ja rupesi

kyselemään ympärillä seisovilta. »Se ryntäsi suoraan lasta kohden, mutta juuri oikeassa hetkessä juoksi pikku koira väliin. Katsokaa, miten sitä on purtu! Ottakaa se pois pikku neidiltä; se pitää ampua. Olipa onni, että koira oli mukana!» Tämän ja muutakin kertoivat säikähtyneet katsojat, mutta Betty ei kuullut eikä nähnyt mitään, mitä hänen ympärillään tapahtui. Hän oli aivan pois suunniltaan surusta ja pelästyksestä.

»Mennään kotiin! Tuokaa lääkäri, siitä vuotaa verta! Se ei saa kuolla, se ei saa, se ei saa! Ei, älkää koskeko siihen! Te ette saa ottaa sitä minulta!»

»Kas niin, pikku Betty», sanoi Giles rauhoittaen, »en tee sille mitään pahaa. Meidän täytyy katsoa mihin sitä on purtu; ehkä voin sen saada paranemaan. Anna minun nyt kantaa se kotiin. Kas, sitä on purtu niskaan; mutta sinä vahingoitat sitä, kun pitelet sitä noin lujasti, Anna minun kantaa se, niin voit itse kulkea vieressä.»

»Pesettekö ja sidotteko sen ja parannatteko sen jälleen?»

Toivon kipinä syttyi Bettyn sinisiin silmiin, jotka luottaen katselivat Gilesiin. Giles epäröi hetkisen, sitten sanoi hän ystävällisesti: »Teemme parhaamme.»

Silloin Betty päästi koiran irti, ja Giles nosti sen hellävaroin maasta ja kääri säkinkappaleeseen, joka hänellä sattui olemaan käsillä. Koira nosti päätään ja koetti nuolaista Bettyn kasvoja, kun se otettiin hänen sylistään. Betty nousi uudelleen itkuun purskahtaen, ja pitäen kiinni Gilesin takista, hän seurasi mukana kotiin, hoitajattaren turhaan yritellessä häntä lohduttaa. Perille tultua tekeytyi hoitajatar jyrkäksi.

»Nyt tulet kanssani ja olet kiltti tyttö, ja anna

Jackin hoitaa Prinssiä. Jack tulee sitten kertomaan, voiko se paremmin. Ei, et saa ottaa sitä enää syliisi — tarkoitan täyttä totta nyt, Betty.»

»Minun täytyy vielä kerran sitä katsoa, minun täytyy!»

»No», sanoi herra Giles katsoen merkitsevästi hoitajattareen, »anna hänen nähdä se vielä kerran, ennenkuin vien sen pois».

Käärö avattiin. Pikku eläin nosti korvansa pystyyn ja sen kirkkaat, ruskeat silmät kääntyivät Bettyyn päin. Betty kumartui sen yli ja suuteli sen silkinpehmoista niskaa. »Rakkaani», kuiskasi hän kyynelten tulviessa. »Toivon, että minua olisi purtu sinun sijastasi!» Sitten kääntyi hän Gilesin puoleen, pani kätösensä ristiin ja sanoi rukoillen:

»Koetattehan joutua niin pian kuin suinkin? Ettehän tarvitse muuta kuin viisi minuuttia pestäksenne ja sitoaksenne sen niskan, ja sitten saan istua sen luona ja hoitaa sitä, kunnes se jälleen paranee. Pankaa se sen omaan pikku koriin ja kantakaa se minun luokseni niin pian kuin suinkin!»

»Kyllä, kyllä», sanoi Giles hieman jurosti ja meni sitten talliin. Betty raukka seisoi keittiön ikkunassa, ja tottuneena tottelemaan ei hän edes koettanutkaan seurata häntä, vaikka sydämestään halusi sulkea Prinssin jälleen syliinsä.

»Kas niin», sanoi hoitajatar ystävällisesti, mutta jyrkästi, »tule nyt lastenkamariin, jotta saan pestä sinut ja panna puhtaan esiliinan eteesi».

»Paraneehan se? Se ei näyttänyt pahoin vahingoittuneelta. Voinko antaa sille vähän maitoa ja leipää, sitten kun herra Giles tuo sen takaisin?»

Hoitajatar vältti Bettyn kysymyksiä, hän näytti

olevan pahoilla mielin, ja kun ulkoa muutamia silmänräpäyksiä myöhemmin kuului laukaus, säpsähti hän äkkiä, mutta päästi sitten helpoituksen huokauksen. Betty oli liiaksi omissa ajatuksissaan huomatakseen mitään, ja niin pian kun hän oli valmis, juoksi hän takaisin keittiöön.

»Onko Prinssi jo tuotu, rouva Giles? Onko se terveempi?»

»Jumala lasta siunatkoon», sanoi rouva Giles. »Jack tulee kohta ja kertoo sinulle kaikki.»

Hetkisen kuluttua astui Giles sisään. Betty juoksi häntä vastaan ojennetuin käsin. »Missä on Prinssi? Saanko mennä sen luo?»

Mies katsahti avuttomana vaimoonsa.

»Missä on hoitajatar?» sanoi hän.

»Pysyttelee poissa», mutisi rouva Giles.

Mies huokasi syvään. »No seuraa minua sitten», sanoi hän. »Olen tehnyt parhaani enkä saa peljätä seurauksia.»

Hän otti Bettyä kädestä ja vei hänet talliin; kaksi kertaa hän rykäisi, ikäänkuin olisi tahtonut sanoa jotain, ja kun he olivat tulleet tallin ovelle, ja hän jo oli tarttunut ovenripaan, otti hän Bettyä leuan alta ja nosti hänen päätään.

»Tahdotko olla urhoollinen, ymmärtäväinen pikku tyttö?» sanoi hän. »Pikku koirallasi on näin parempi kuin jos se olisi elänyt tuskia kärsien.»

Hän aukaisi oven, ja Betty, joka ei lainkaan ollut ymmärtänyt hänen sanojaan, kiiruhti henkeään pidättäen sisään.

Siellä makasi korissaan pikku Prinssi raukka kylmänä ja jäykkänä. Hetkisen luuli Betty, että se nukkui, mutta sitten selvisi hänelle äkkiä kauhistuttava

totuus. Silmät kauhusta selki seljällään kääntyi hän vanhaan mieheen päin. Jokainen veripisarakin oli hävinnyt tyttösen kasvoilta.

»Se ei ole kuollut», huusi hän. »Herättäkää se, herra Giles! Se ei saa olla kuollut!»

»Tyttöseni, olen äärettömän pahoillani, mutta näin oli parasta. Sen pikku niska oli purtu poikki, se ei olisi missään tapauksessa voinut elää kauan.»

Betty heittäytyi lattialle sellaisessa epätoivon tuskassa, että herra Giles tunsi kurkkunsa kuristuvan. Hän tiesi, ettei toistaiseksi mikään voinut lohduttaa surevaa lasta, hänen täytyi yksin kantaa murheensa — sanat olivat nyt turhat; ja kun hän oli katsellut häntä hetkisen, hiipi hän pois pyytääkseen hoitajatarta hakemaan lapsen sisään.

Betty makasi kädet kiedottuina Prinssin korin ympärille, nyyhkyttäen niin, että olisi luullut hänen sydämensä pakahtuvan, ja hänestä tuntui kuin olisi kaikki valo ja ilo sammunut ikuisiksi ajoiksi elämästä. Kun hoitajatar vähän myöhemmin tuli talliin ja kosketti hyväillen pientä kyyristynyttä olentoa, kääntyi Betty rajusti surusta aivan poissa suunniltaan.

»Menkää tiehenne, minä en jätä Prinssiä! Oi, jospa saisin kuolla! Oi sano, ettei se ole kuollut!» Ja uusi nyyhkytys puistatti häntä. Hoitajatar koki turhaan lohduttaa häntä; Betty oli liiaksi kiihoittunut kuunnellakseen. Mutta hän kieltäytyi jyrkästi jättämästä koiraansa; ja hoitajan täytyi lopulta väkisin nostaa hänet syliinsä ja kantaa pois, huolimatta hänen huudoistaan ja vastustuksestaan. Pikku Betty raukka ei tällä kertaa suinkaan osoittanut sankariutta, mutta hoitajatar antoi sen anteeksi ja oli tavattoman kärsivällinen ja hellä häntä kohtaan.

»On kuin hän olisi kadottanut kappaleen omasta elämästään», hän sanoi rouva Gilesille. »Minusta on aina sääli, kun lapset noin ihastuvat lempi-eläimiinsä; mutta Betty ei koskaan tee mitään puolittain.»

Koko iltapäivän makasi Betty pikku sängyllään lastenkamarissa. Hoitajatar ei saanut häntä houkutelluksi syömään päivällistä, ja kun ensimäinen kiivas surun puuska oli ohi, makasi hän hiljaisena ja kalpeana. Vain silloin tällöin puistatti lyhyt nyyhkytys pientä ruumista.

Hoitajatar oli iloinen, kun hiljaa hiipiessään sisään hiukan ennen illallista näki lapsen vaipuneen syvään uneen ankaran mielenliikutuksensa uuvuttamana.

XV luku.

LOHDUTUS.

Betty ei herännyt ennen maatapanoa, ja hoitajatar ei välittänyt herättää häntä; hän toivoi, että pitkän yön lepo tekisi Bettylle hyvää.

Mutta varhain seuraavana aamuna tapahtui unesta herääminen ja toi mukanaan sanomattoman epätoivon tunteen. Pikku käsi ojentui heti Prinssin koria kohden.

»Prinssi! Rakkahin, herää!» Koria ei ollutkaan! Mitä oli tapahtunut? Oliko kaikki tyyni hirmuista unta? Mutta missä oli Prinssi?

Molly heräsi siihen, että joku nyki hänen peitettään: Betty seisoi suurin, säikähtynein silmin kumartuneena hänen ylitseen.

»Molly, Molly, herää! Sano, että näen vain unta! Missä on Prinssi?»

Molly nousi istumaan, hieroen silmiään, ja koetti selvitellä hämmentyneitä ajatuksiaan; sitten tarkasti hän pikku siskoaan suruisin katsein.

»Etkö muista, Betty? Tule tänne sänkyyni, niin kerron sinulle. Hoitajatar on puhunut meille kaikki tyyni, ja Douglas ja minä olemme myös niin pahoillamme.»

Betty kömpi raskain sydämin Mollyn sänkyyn: siis oli tuo hirmuinen uni totta ja Prinssi oli kuollut!

»Douglas ja minä kävimme tallissa katsomassa sitä», kuiskasi Molly. »Herra Giles sanoi, että se pelasti sinun henkesi. Prinssi oli oikea sankari, Betty. Eikö sinunkin mielestäsi sen pitäisi saada muistopatsas haudalleen? Douglas arveli, että ehkä sinun pitäisi käydä surupuvussa, mutta minä en usko, että on tapana kantaa suruvaatteita koirien kuoltua, vai mitä?»

»Se pelasti henkeni», mumisi Betty. »Oi miksi? Toivon, että itse olisin kuollut sen sijasta; en voi elää, kun Prinssi on kuollut!» Hän purskahti itkuun ja nyyhkytti: »Ja nyt olen taas viides pyörä! Yksin, yksin, kuten ennen! Rakas, kulta Prinssini, minun täytyy nähdä se jälleen, se oli ainoa ystäväni!» Hän pyyhkäisi pois kyyneleensä ja kohottautui istualleen sänkyyn. »Menen talliin katsomaan sitä vielä kerran, Molly. Minun täytyy antaa sille jäähyväissuudelma; eilen en voinut sitä tehdä.»

»Mutta se on jo haudattu», puuttui Molly pikaisesti puheeseen. »Sen hautajaiset olivat eilen illallisen jälkeen. Herra Giles kaivoi sille haudan puutarhan kauniin, vanhan omenapuumme alle; hänestä oli parasta, että se joutui pois näkyvistäsi.»

Se oli Bettylle hirmuinen isku. »Minun olisi pitänyt saada olla mukana sen hautajaisissa; se oli minun koirani, ja Douglas ja sinä ette välittäneet siitä rahtuistakaan! Herra Giles on häijy! Mutta nyt en välitä enää mistään, kun Prinssi kuoli!»

Kiharainen pää painui jälleen pielustalle, ja niinkuin muinoin Ahab, kääntyi Betty seinään päin eikä sallinut itseään lohdutettavan.

Seuraavana päivänä oli hoitajatar Bettyn takia hyvin huolissaan; kalpeana ja ääneti kuljeskeli tyttönen eikä tahtonut ottaa osaa toisten lasten leikkeihin, vaan vietti suurimman osan ajastaan Prinssin haudalla. Hänellä ei ollut ruokahalua, ja öisin hän makasi valveilla.

»Hän suree täällä itsensä sairaaksi», selitti rouva Giles. »Hänen tulee parempi olla, kun hän palaa Lontooseen.»

Nesta Fairfax tuli tervehtimään pientä suosikkiaan, ja Betty sai itkeä hänen helmassaan.

»En koskaan, koskaan enää tule onnelliseksi! Ei yksikään pidä minusta niinkuin Prinssi piti; ja nyt hän on kuollut, ja minulla ei ole enää ainoatakaan ystävää.»

»Sinulla on koko joukko ystäviä, Betty. Kuule, rakkaani, kun olen mennyt naimisiin, tulen asumaan Lontooseen, ja silloin pitää sinun aina silloin tällöin tulla minua tervehtimään jos äitisi sen sallii.»

»Milloin menet naimisiin?»

»Kohta, Betty; mutta meillä tulee olemaan hyvin pienet häät, muuten pyytäisin sinut morsiusneidokseni.»

Betty pudisteli surullisena päätään. »Ei se maksaisi vaivaa, sydämeni on vallan murtunut; en välitä kenestäkään enkä mistään.»

Ja saman vastauksen antoi hän kaikille, jotka

koettivat lohduttaa häntä. Eräänä iltana tuli herra Russell. Kun hän kuuli millä kannalla asiat olivat, ehdotti hän, että Betty tulisi hänen luokseen viikoksi. »Hän tarvitsee toista ilmaa ja uutta ympäristöä. Antakaa minun ottaa hänet nyt samalla mukaani; taloudenhoitajattareni on hoitava häntä parhaansa mukaan.»

Asia järjestettiin siten, ja Betty läksi herra Russellin kanssa rauhallisena ja tyytyväisenä.

Epäilemättä oli hän onnellisempi kulkiessaan täällä ympäri suurta taloa kuin kotona; mutta kuitenkin näytti häntä jokin painavan, jota hän ei voinut ilmaista, ja vasta ensimäisenä sunnuntaina Bettyn tulon jälkeen pääsi herra Russell asian perille.

He olivat olleet yhdessä kirkossa ja odottaneet, kunnes seurakunta hajaantui, ja sitten seisoneet Violetin hautakiven ääressä. Betty oli pannut sille muutamia tuoreita ruusuja; mutta kun he läksivät kirkosta, sanoi hän surullisesti:

»Tahtoisin, että Prinssi olisi haudattu kirkkoon; ei kukaan välitä sen haudasta. Minä panen sinne kukkasia, mutta silloin juoksevat kananpojat puutarhan poikki ja nokkivat ne pois, ja eräänä päivänä oli ilkeä musta porsas ollut tonkimassa syvän kolon kumpuun. Tahtoisin Prinssille hautakiven; mutta ei yksikään välitä siitä, ja he vain nauravat, kun siitä puhun.»

»Sekö sinua huolestuttaa?» kysyi herra Russell ystävällisesti.

»Kyllä sekin, mutta se ei ole kaikista pahinta.»

»Ja mikä on kaikista pahinta?»

Betty vaikeni; sitten sanoi hän: »Kerron sen ehkä iltapäivällä.»

Päivällisen syötyä istuutui herra Russell vilpoi-

salle verannalle, joka ympäröi rakennusta. Oli tyyni, lämmin ilta. Betty haki tuolin, istuutui ja laski päänsä ystävänsä polvelle. Ulkona surisivat mehiläiset ruusujen ja kirjavain kukkasarkojen ympärillä, lintuset laulelivat aivan lähellä vanhojen pyökkien oksilla, mutta yli koko seudun lepäsi sunnuntairauha ja -lepo.

Lapsi katseli kaukaisia, kauniita kukkuloita ja syvänsinistä taivasta.

»Kerronko teille sen, minkä lupasin», kysyi hän vihdoinkin ja käänsi surulliset silmänsä herra Russelliin.

Herra Russell nyökkäsi, ja tarttuen hieman hermostuneesti hänen käteensä, Betty sanoi nopeasti: »Prinssi oli aina niin kiltti, ja minä olen sille puhunut niin paljon taivaasta, ja se piti siitä niin paljon, ja minä — minä koetin opettaa sille erään pienen rukouksen ja olen rukoillut Jumalaa joka ilta sen puolesta, niin että luulin sen aivan varmaan pääsevän taivaaseen. Mutta sitten luin Ilmestyskirjaa, ja ajattelin miten se ehkä voisi laulaa taivaassa — ehkä Jumala antaisi sille oikean äänen — sillä rouva Giles kertoi minulle, että hänellä oli pieni kuuromykkä veli, joka kuoli, ja hän sanoi, että Jumala antoi hänelle äänen, kun hän tuli taivaaseen — ja kun sitten luin viimeisestä luvusta — oi, en voi sanoa sitä teille.»

Pikku pää painui alas ja Betty purskahti itkuun.

Herra Russell ei sanonut mitään; hän nousi ja meni sisään hakemaan raamattua. Kun hän tuli takaisin, aukaisi hän sen ja silmäili mainitun luvun läpi.

»En ymmärrä mikä sinua huolettaa, Betty», sanoi hän.

»Siinä sanotaan, että koirat saavat seisoa ulkopuolella kaikkien pahojen ihmisten ja kaikkien valeh-

telijain kanssa. Prinssi ei ollut milloinkaan häijy eikä valehdellut milloinkaan, ei milloinkaan. Minä en ymmärrä sitä, se on niin hirmuista!»

Herra Russellin oli vaikea olla hymyilemättä, mutta hänen äänensä oli yhtä vakava kuin tavallisesti, kun hän kietoi käsivartensa Bettyn ympärille ja sanoi: »Rakas lapseni, ei se lainkaan tarkoita sitä. Miten sen sinulle selittäisin? Annas kun koetan: näetkös, juutalaiset käyttivät sanaa 'koira' merkitsemään jotain likaista ja inhottavaa; koirat olivat pyhässä maassa villejä, saaliinhimoisia eläimiä, kaikkien kammoamia ja vihaamia, ja siksi verrattiin ihmisiä, jotka elivät syntistä elämää vailla oikeuden- ja totuudentuntoa, koiriin.»

»Sitten se ei tarkoita Prinssiä? Se voi kaikissa tapauksissa olla taivaassa. Oi, toivon, että olisin kysynyt sitä aikaisemmin joltakulta, mutta en uskaltanut. Neiti Fairfax sanoi kerran, että sillä ei ole sielua, mutta silloin rukoilin Jumalaa antamaan sille sielun, ja Jumalahan voi kaikki, eikö totta? Luuletteko, herra Russell, että se on nyt taivaassa? Voi, senhän täytyy olla jossain.»

Bettyn surullinen ääni koski herra Russellin sydämeen. Hän kumartui ja nosti Bettyn polvelleen.

»Betty, rakastatko Jumalaa?»

»Rakastan.»

»Oikein paljon?»

»Niin ainakin luulisin, ja tunnen, että Hän rakastaa minua.»

»Niin minäkin uskon, sillä olet usein puhunut Hänestä kanssani, ja sinä, Betty, olet opettanut minua rakastamaan Häntä. Sinun täytyy turvaantua Jumalaan myös Prinssiin nähden. En voi sanoa mitään raa-

matunpaikkaa, josta voisi varmuudella päättää, että Prinssi on taivaassa, mutta Jumala tuntee surullisen pikku sydämesi. Usko Hänelle kaikki ja ole levollinen. Elämässämme täällä maan päällä on aikoja, jolloin meidän täytyy niin tehdä; niin, vieläpä aika-ihmisten täytyy nöyrtyä Jumalan kädessä, kun he eivät voi ymmärtää ja kuitenkin koettavat käsittää käsittämätöntä. Ja Hän sanoo meille: 'Minä olen tehnyt tämän, nyt on aika turvaantua minuun', ja 'Ole vaiti ja tunne, että minä olen Jumala!' Minun on täytynyt oppia se läksy, ja on ollut aikoja, jolloin sydämeni oli kova ja katkera. Mutta miksi puhun sinulle kaikesta tästä, jota et kuitenkaan ymmärrä!»

»Minusta on niin hauska kuulla», sanoi Betty nojautuen häneen katse kiintyneenä auringonpaisteiseen puutarhaan. »Saanhan uskoa Prinssistä niinkuin minusta on mieluisinta, vai mitä? Olen aivan varma, että Jumala rakastaa sitä. Jumala rakastaa kaikkia, kurjinta syntistäkin, ja Prinssi ei ollut lainkaan mikään paha koira.»

He istuivat ääneti hetkisen; vihdoin puhkesi Betty sanomaan:

»Minusta on niin hyvä olla täällä teidän luonanne, sillä te puhutte kanssani aivan toisella lailla kuin muut, ja kotona olen niin äärettömän yksin. Hoitajatar sanoo, että te olette aivan yksinäinen mies ja että palvelijoillanne ei mahda olla paljon tekemistä. Minä olen varmaankin yksinäinen lapsi, siltä minusta tuntuu! Ja he puhuvat minulle kaikki niin typerästi muka lohduttaakseen minua. Hoitajatar sanoo, että Prinssi kuitenkin olisi kerran kuollut, ja että jos olisin ottanut sen kerallani Lontooseen, olisi sen yli ehkä ajettu; ja Douglas sanoo, että minun täytyy kuvitella mielessäni,

ettei koiraa ole ollutkaan; ja Molly sanoo, että kun Douglas aloittaa koulunkäyntinsä, olemme hän ja minä sen sijaan leikkitovereita; ja rouva Giles sanoo, että jos Prinssi olisi jäänyt eloon, niin olisi se tullut hulluksi ja sitten purrut meitä kaikkia ja saanut meidätkin hulluiksi, ja sitten olisi meidätkin pitänyt ampua, niin että meidän täytyy vain olla kiitollisia; ja vanha Ruben, haudankaivaja, kysyi, enkö kiittänyt Jumalaa, ettei hullu koira purrut minua; ja vanha Jenny sanoi, että ehkä Prinssi oli epäjumalani, ja siksi otettiin minulta. Miten olisi se voinut olla epäjumalani? Enhän toki rukoillut sitä Jumalan asemesta? Ei teitäkään suinkaan olisi lohduttanut, jos teille olisi näin puhuttu?»

»Tuskinpa», sanoi herra Russell hymyillen.

»Rouva Fairfax olisi antanut minulle uuden koiran, pienen pennun; mutta minä en voi, en voi pitää toista koiraa, kun Prinssi on kuollut! Ettehän tekään tahtoisi toista Violetia, ettehän? Luulen, että te ja minä ymmärrämme toisiamme, sillä meillä on nyt molemmilla vainaja.»

Bettyn olo herra Russellin luona pidentyi kolmeksi viikoksi. Herra Russellin näytti olevan vaikea hänestä luopua, ja tyttösen syvä suru liikutti häntä. Mutta vierailusta tuli kuitenkin viimein loppu, ja eräänä päivänä kello neljä ajoivat kääsit portaiden eteen viedäkseen Bettyn kotiin.

»Sinun täytyy tulla tervehtimään minua jälleen, Betty», sanoi herra Russell iloisesti, »ja minä tulen tervehtimään sinua, kun käyn Lontoossa. Olimme yliopisto-tovereita, isäsi ja minä, ja minusta on hauska uudistaa tuttavuutta. Ja keväällä pitää sinun pyytää äitiäsi ottamaan sinut mukaansa taidekokoelmiin. Luulenpa melkein, että silloin saat nähdä erään valkoisen

veistokuvan, pienen tytön, joka nukkuu puunrunkoa vasten nojaten, ja pikku — — —»

Hän vaikeni.

»Ja Prinssin», puuttui Betty surullisella äänellä puheeseen. »Miten saatan katsella sitä, ja se olisi minusta kuitenkin niin hauskaa. Minusta on yhdentekevää, palaammeko Lontooseen; luulin, etten milloinkaan voisi tulla missään niin onnelliseksi kuin maalla, mutta olen ollut onnettomampi täällä kuin koskaan Lontoossa. Tulen olemaan onneton aina, aina!»

»Betty», sanoi herra Russell äkkiä, kun he ajoivat tuoksuvien niittyjen lomitse maalaistaloa kohden, »muistatko sen raamatunlauseen, jonka lausuit minulle, silloin kuin ensi kerran tapasin sinut kirkossa ja sinä panit lemmikit rakkahani haudalle?»

»Kai se oli se lause, jossa puhutaan ahdistuksesta?» vastasi Betty miettiväisenä.»

»Niin, se juuri. Sanoit olevasi suruissasi, ettet ollut kokenut ahdistusta. Joku aika sitten kerroit rukoilleesi Jumalaa lähettämään sinulle ahdistusta ja toivovasi, että se pian tulisi.»

»Ja te sanoitte minulle samaa kuin kaikki muut — etten muka tietänyt mitä toivoin. Mutta kyllä minä tiesin ja uskon, että Jumala on täyttävä pyyntöni; sillä vanha Jenny sanoi, ettei minun ehkä tarvitsekaan odottaa, kunnes kasvan suureksi.»

»Minä luulen», sanoi herra Russell hitaasti, katsellen lapsen pieniin, kiihtyneisiin kasvoihin, »että Jumala jo on kuullut rukouksesi».

»Mitä!» kuiskasi Betty, pidättäen henkeään.

»Luulen, että hän on lähettänyt sinulle hiukan ahdistusta nähdäkseen, voitko sinä kantaa sen ja oletko

kiltti, kärsivällinen pikku tyttö, joka et sano, että sinä et milloinkaan voi tulla jälleen onnelliseksi.»

Bettyn suuret siniset silmät loistivat kuin tähdet.

»Luuletteko todellakin, että Jumala on ottanut Prinssin minulta antaakseen minulle ahdistusta? Voi, herra Russell, onko se totta, voiko se olla mahdollista? Onko tämä ahdistusta?»

Hänen pikku kasvonsa vavahtelivat mielenliikutuksesta.

»Luulen, että tämä on hyvin suuri suru noin pienen tytön kannettavaksi», sanoi herra Russell, painaen pikku tytön vasten rintaansa; »ja luulen, että Jumala on tämän sinulle lähettänyt jotain hyvää tarkoittaen».

Betty huokasi syvään, vaan ei sanonut sanaakaan; mutta kun hoitajatar ja toiset lapset tulivat toivottamaan hänet tervetulleeksi taas kotiin, hämmästyivät he kaikki hänen kasvojensa onnellista loistetta, ja hoitajatar iloitsi sydämessään, että vieraissa-olo oli tehnyt Bettylle niin hyvää.

Herra Russell sai jäähyväisiksi sydämellisen suudelman ja syleilyn, ja Betty palasi omaistensa luo.

Mutta häntä odotti iloinen yllätys. Douglas ja Molly olivat hyvin salaperäisiä koko ajan kun juotiin teetä, ja kun oli lopetettu, pyysivät he malttamattomasti Bettyä tulemaan puutarhaan. Hän seurasi heitä kernaasti, mutta kun hän saapui vanhan omenapuun luo, pääsi häneltä hämmästyksen ja ihastuksen huudahdus. Soma pieni rauta-aita ympäröi Prinssi rukan hautaa, ja kummulla oli kivipatsas, joka kannatti kuvaa Prinssistä juuri sellaisena kuin se kerran makasi sikeästi nukkuvan Bettyn jalkain juuressa viljapellolla. Jalustassa oli kullatuin kirjaimin:

Prinssin muistoksi
joka antoi henkensä emäntänsä puolesta 11 p:nä elokuuta 18—

Herra Russell on sen pystyttänyt», sanoi Molly. »Hän on tullut tänne sen takia monta kertaa ja hän sanoi tahtovansa pitää asiaa salassa, kunnes tulisit jälleen kotiin. Eikö se ole kaunis?»

Betty ei voinut vastata; kyyneleet virtasivat pitkin hänen poskiaan, mutta kun Douglas ja Molly koettivat lohduttaa, vakuutti hän itkevänsä vain siksi, että oli niin onnellinen. He jättivät hänet pian yksin, ja hän seisoi hetken aikaa vaiti pikku haudan ääressä. Sitten hänen kasvonsa taas saivat lempeän hohteensa, ja hän lankesi polvilleen vihreälle nurmikolle, kumarsi kutripäänsä ja lausui näin:

»Oi Jumala, kiitän Sinua, että kuulit rukoukseni ja annoit minulle ahdistusta. Kiitän Sinua, että koko lause vihdoinkin soveltuu minullekin!»

KOLMISOINTU

on julaissut kustannuksellamme:

Suomen lasten kirjoja:

I.	Jumalan silmä	Fr. Gerstäcker	1: 75
II.	Croftonin koulupojat	Harriet Martineau	2: 25
III.	Viisi päiv. tulvan hädässä	Harriet Martineau	1: 75
IV.	Pieni palvelustyttö	Amy le Feuvre	2: —
V.	Satuja ja kertomuks. laps.	Elisabeth Beskow	1: 75
VI.	Pariton	Amy le Feuvre	2: 25

Kaikuja muilta mailta (sävellyksiä):

I.	Lauluja	Felix Mendelssohn	2: —
II.	Italialaisia aarioita		4: 25
III.	Hengellisiä soololauluja	Felix Mendelssohn	3: 50

Kolmisoinnun kuvakirjoja:

Hjelt-Cajanus: Valmistettava kuvakirja, 3 —: 75
Hjelt-Cajanus: Valmistettava kuvakirja, 4 —: 75

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

Hinta 2: 25.